

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת כי תשא תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

סנהדרין. הנשרפין – פרק תשיעי דף פב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינליץ)" רמ"ט

לא פגעו בו קאין מהו. מזה עונש דבר: אנשייה בא למיניה. שכח מה שגמר
מרבז דברב וזה ולא ידע להשיבו: וכן הוא אויב ואת זכר וכו'. סיפיה דקרא תועבה
היא: וזנה. מופקרת ואפי' ישראלית: קרש. מפקיר קדושתו והולך לרדוף וזנות
קדשה חוללת קדושתה: וכן קדש מחולל קדושתה: כרות על זגללותו של יחזקאל.
משום ר' חייא בר אביוה נקט לה: ואת עוד

אחרת. נקמה נעשית בה כבר ועוד אחרת
תעשה בה: וקינו דה' פירשיה. הוא ר' חייא
בר אביוה רחבי אמרי' בחלקה נבגז. בצבעה
ורצאה מן קבורתה. קבורת הגמור. מושלך
כרובות: כסיפמא. ארגו: לשיכנתהא.
לשכנותיה: ולא קא מניש' לה. אינה נשכחת
מלכה: נשרתה לאנורא. הסיקא אל התגור.
חיב עליה. כלומר נעשה בה מוסק כל אלה.
גיהא. אפי' עשה גיהא כדס בהמה מכל מקום
מיוחס חוללת קדושתה שיהא: שפחה.
שהיא שפחה אצלו שנסבת אמרי' ביהרה
נקראת: גיהא. לא תחתן בה כי יסיר וגו' כל
המסירות את הלב במשמע ומיהו לאו דלא
תחתון ליכא דאורייתא דדרך חתנות משמע
ובית דין כל השמטוני: גורא דלפרש מינה
משום כל בני מ"א. ולאומש קדושתן לית
להו ומיהו ולא דמיא יחייב לפרש דימנה
שלא אתא ברובא אשעה אבלי אשיות א'
להם. שסתם גיהא מופקרת ואינה מיוחדת
לבעלה ולא דמיא לאי: אמר בר הסבא.
קנאי הבא לימלא ברי דין ובעשת מעשה
אם יפגע בו אין מוריו לו שלא אמרה אלא
למקא מעצמו אינו נמלך. ולא עוד אלא
שאם פירש זמרי'. מן השמטוני גורא דלפרש מינה
אחר כן נהרג עליו ולא אמרה הלכה דא'
אלא בשעת מעשה: זמרי'. הוא שלומואל'
נשיא שבט. שמעון כדלקמן: שתייה. שני
לבטן לוי שלשי לבטן. בני יתרו פי התורה.
לך. משה קודם מן תורה שאם ובעתנה
תורה כולן בני חיו ונבנסו לכלל מצות
והיא עונתה גרידס רביש על ערב רבי
ונתעלימה פגמו אחרים. שנאמר לו בסיני
הבעל ערו וכו': וזו' חייא אבי אבא. הינו משני
שהיא אחז אבי אביו אחרך פרונקא. שלית
שמואל אמר מאי וירא רבא שאין חכמה.
כלומר נזכר פסוק אין חכמה ואין תבונה נגד
ה' שכל מקום שיש חילול השם אין חולקין
כבוד לרב לפיכך הורה פנחס הלכה בפני
רבו ולא התמחן לטולל רשות ממשה שלא
יראו הוראים ולמדו להחריז את גויה. ויקא
ויקא. מכלל דער השתא לאו בידו הודת
העידה. סנהדרין שארי וישיבס דנין כרחביה
קא תא כל אשוי שמויה בפרי' ד' לבעל לה'.
חלק להם בתי דיני דרוגם דיני נפשות על
ען פגורו שלק שנתנו. שלק הברול שבראש
העץ של רומת אנקליא. מלבשו.
נשען

נשנז' וזנה אם הוא כותף: ואידך
ד'ר משה מפגנטורא מזה דאמר פרק הבא על יבמות (בבבא טז ושם) אין
וזנה אלא גזרת ומשחרת וכשי גיה ויל' דינו דכתיב וזנה לא יקח לא מתיבי משום
וזנה אלא אם כן שב בה לקוחן כגון דאמרי' ליה לא ועוד משמע

קרא דאמרי' בהדיא דשראי אסורה
לכון לאפוקי גיהא דאסורה לתירויהו ומיהו
קשה דברק כל האסורין (תמורה טז ושם)
קאמר רבא בכון הבא על גיהא לוקח עליה
משום זונה מדאורייתא ודוחק הוא לאקמי
שמעתא הדבא כאמי ועוד קשה דב' עשרה
יחסין (קדושין דף ע"ג) פליגי רבי יתרה רבי
יסי ור"ש בגזרת לכון ואפי' רכבי שמעון לא
יסי אלא בתנתיב פותחה מבת ששה קדושה
דךך שמעתא במשחרת שלא בבעלה ואפי' לא
אינה משחרת לא קמי' מדאורייתא מספקא
אבל דרבי בעולה לוקח מדאורייתא כרבא
בתמורה והדיא קדושין ע"ג' דמדאורייתא
אסורה לבן משום זונה מיסרהה אלא גזירת
הכתוב וכן משמע בירושלמי פרק בתרא
קדושין דא"ר יעקב בר אדיי בשם רבי יהושע
כי לוי משהה במשחרת בדרום ששה קדושה
עירושא ושלה רבי את ר' רובנסן לברוקה ומנא
שנתגידיה וקנתה פותחה מבת ג' שנים וזם אחד
הבשריה רבי למינתה רב תשיעיא אמר כרבי
שמעון הכשריא א"ר יערא דרבי הכל הוא
דא"ר יעריה בשם רב ארא רב אחוה ר' יוחנן מש
בה בשם רב ר' אבהו בשם ר' יוחנן ולד גזירת
הכתוב וכן משמע בירושלמי פרק בתרא
אשה בבחוליה יקח ולא גזירת כל תעשה
הבא מבח בשעה עשה הוא דאסורה כי אם
בתולה מעמי ולא גזירת כל לא תעשה אלא
מעל בשעה עשה משמע מזדמן בהדיא לדיבא
מלקות והדריכו הבנימין לגזור כ"ו לחייב
מלקות ומיהו סוגיא דידן משמע דעובדא
ירושלמי משום זונה מייניה לה פב הבא על
בימותא ובעי למפשט גיהא דלכמה כרש' רודי
שאני תתמו ודאיאל ואנסכ סהיבא דהא רבי
יוחנן דאמרי' גזירת ומוכת עין לא ישא ושא
נשיא גמרי' בשלמא התם סופה להיות
בעולה תתמו הבא סופה להיות וזנה תתמו
התתמו וזנה לאו דוחקא.

הדיוקא
גזירה
לא פגעו בו קאין מהו. מזה עונש דבר: אנשייה רב ל'מריה,
אקרויהו לרב פהנא פחלמיה, פ'גרה יהודה ותועבה
נעשיתה בישראל וכו'רשלים פי חלל יהודה קדש ה'
אשר אהב ובעל בת אל נכר'. אתא, אמר ליה,
הכי אקרוין. אדפקיה רב ל'מריה, פ'גרה יהודה/
זו עבודת פוקבים, וכן הוא אומר [בן] פ'גרתם פי
בית ישראל נאום ה' / ותועבה נעשיתה בישראל
וכו'רשלים' זה משפך נכור, וכן הוא אומר / זאת
זכר לא תשפך משפכי אשה תועבה הוא' / פי ליה
יהודה קדש ה', זו זונה, וכן הוא אומר / לתתיה
קדשה מקנות ישראל'. / ובעל בת אל נכר' זה הכא
על הפותיה, וכתוב בתריה 'קרת ה' / לאיש אשר
יעשה ער ועונה [מאחלי] עקב ומניש מנהה לה'
צבאות, אם תלמד תכם הוא, לא יהיה לו ער
פ'קמים ועונה פ'תלמידים. אם פתן הוא, לא יהיה
לו פן מגיש מנהה לה' צבאות. אמר רבי חייא בר
אביוה, כל הכא על הפותיה, פאילו מתחתן בעבודת
פוקבים, דכתיב ובעל בת אל נכר', וכי בת יש לו
לאל נכר, אלא זה הכא על הפותיה. ואמר רבי חייא
בר אביוה, פתוב פי זגללותו של יהודה / זאת ועוד
אחרת'. וקינו דרבי פירדא, אשפח יהוא גוגליתא,
דמות שרדא בשערי ירושלים, והנה פתוב עליוה
זאת ועוד אחרת'. קברה, והנה נבגז. קברה, והנה
נבגז. אמר, האי גוגליתא של יהודקים, דכתיב ביה
/ קבורת המוד / קבר סחוב והשלך מהלאה לשערי
ירושלים'. אמר מלכא הוא, ולא אורח אינעא לבגזי.
שקלה, כרכה בשראי, ואותביה כסיפמא. אתאי
דביתנה, חיותה נפקת, אמרה להו לשיכנתהא. אמר
לה, האי דאיתמא קמייתא היא, דלא קא מניש
לה. שנתמא לתגורא, וקלתה. פי אתא, אמר, היינו
דכתיב עליוה זאת ועוד אחרת'. פי אתא בר דימי, אמר, ביה דינו של השמטוני גורא,
הכא על הפותיה, חיב עליה משום נשנז'. פי אתא רבין, אמר, משום נשנז', גדה, שפחה,
גויה, וזנה, אכל משום אשיות לית להו. ואידך, נשירוה ודיאי לא מפקרי'. אמר בר הסבא,
הכא לימלא, אין מוריו לו. איתמר נמי, אמר רבא בר בר חנה, אמר רבי יוחנן, הכא לימלא,
אין מוריו לו. ולא עוד, אלא שאם פירש זמרי והרגו פנחס, נהרג עליו. נהפך זמרי והרגו
לפנחס, אין נהרג עליו, שהרי רודף הוא. / ואמר משה אל שופטי ישראל' וגו', הלך שבטו
של שמעון אצל זמרי בן סלוא. אמרו לו, הן דנין דיני נפשות, ואתה יושב ושותק. מה
עשה, עמד וקובץ עשירים וארבעה אלף מישראל, והלך אצל כבזי. אמר לה, השמיעי לי.
אמרה לו, בת מלך אני, וכן צוה לי אבי, לא תשמעי אלא לגדול שבהם. אמר לה, אף הוא נשיא שבט הוא. ולא עוד, אלא שהוא
גדול ממנו, שהוא שני לבטן, והוא שלשי לבטן. תפשה בכלוריתה, והביאה אצל משה. אמר לו, בן עמרם, זו אסורה או מותרת.
ואם תאמר אסורה, בת יתרו מי התורה לך. נתעלימה ממנו חלכה, געו פולס בבכיה, והיינו ככתיב / יהמה כוכים פתח אהל מועד',
וכתיב / וירא פנחס בן אלעזר'. מה ראה, אמר רבי, ראה מעשה ונזכר חלכה. אמר לו, אחי אבי אבא, לא קד ליפדתני בדתך
מהר סיני, הבעול ארמני פוגעניו. אמר לו, קרינא דאיתמא, איהו דתרו פרונקא. ושמואל אמר, ראה שאין אלקה
ואין סניגוריה ואין עצה נגד ה', כל מקום שיש חילול השם, אין חולקין פבד לרב. רבי יעקב אמר רבי אלעזר, ראה שפך מלך
והשחית פנים. / ויקם מתוך העדה ויקח רימז בידו', מיהן שאין נכנסין בכלי זיון לבית המדרש'. שלק שנתנו, והתירה באונקלי, וזה

1 היוצק: הובולו: הא דלא חשיב מושם פטור מולק נפקא לן בפרק השוחט
 2 והמתילה (ובחם דף קו. ו) משום מרכתב אשר ישוחט על השוחט הוא חיוב ולא
 3 על המולק אבל כל תני דהבא נפקא לן ב'פ' בתרא דבחים (דף קט: ושם) מרכתב אשר
 4 יעלה מה העלאת שודא גמר עבודה וכו' והולכת לא חשיב משום דאפשר לבטלה
 5 לשוחט בעד המזבח ולרוק ממידו קשיא ליתני
 6 נותן שם ותפילה מנורה שיש אתריה הדיקלא 1
 7 ופטרי ביה ד' ב'פ' ב' דיבונא (ו' כד. ושם) מתאי 2
 8 טעמא דיש אתריה עבודה ומתולק גופא לא 3
 9 קשה דלא עבודה היא כדאמר ההם: המולכת 4
 10 והמנפה והמניש: לא דק התנפה והנשה קודמת 5
 11 למליחה כדתיבי דתני והניש קמץ ומלא 6
 12 הקטיר ועד אמרין בהקמץ רבה וכו' ס'ד שור 7
 13 קרב דלא עבודה גבי לא מלא והיינו טעמא 8
 14 שהיתה המליחה אחר התנפה והנשה: ולא

1 נשעון והולך על מקלו. ויבון שהגיע על אצל שבטו של
 2 שמעון, אמר, היכן מצינו ששבטו של לוי גדול משל
 3 שמעון. אמרו, הניחו לו, אף הוא לעשות צרכיו כנכם,
 4 היתירו פרושין את הדרך. אמר רבי יוחנן, ששה נסים
 5 נעשו לו לפנחס. אחר, שהיה לו לומר לפרוש ולא
 6 פרוש. ואחר, שהיה לו לדרב ולא דבר. ואחר, שפון
 7 בקורתו של איש ונקבוקתה של אשה. ואחר, שלא
 8 נשטמו מן הרומא. ואחר, שבא מלאך והגביה את
 9 המשקוף. ואחר, שבא מלאך והשחית בעם. בא וכתבן לפני המקום, אמר לפניו, רבונו של
 10 עולם, על אלו ופלו עשירים וארבעה אלף מיושרים, ויהיו המתיבס בפגפגה ארבעה
 11 ועשרים אלף. והיינו דכתיב 'ועמד פנחס ויפל', אמר רבי אלעזר, 'ויחפלו' לא נאמר, אלא
 12 'ויפלו', מלמד בבבבול שששה פלילות עם קונו. בקשו מלאכי השרת לדרפן, אמר לון, הניחו
 13 לו, קנאי בן קנאי הוא. משיב חימה בן משיב חימה הוא. התחילו שבטים מבזין אותו, ראיתם
 14 בן פתוי זה, שפיטם אבי אמו, עגלים לעבודת פוכבים, והרג נשיא שבט מישראל. בא הכתוב
 15 'וחסו פנחס בן אלעזר בן אהרן הבהן'. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, הקדם לו שלום,
 16 שגאמר 'לכן אמור הנינו נתון לו את ברייתו שלום'. והאיה פפרה זו, שתהא מכפרת והולכת
 17 לעולם. אמר רב נחמן, אמר רב, מאי דכתיב 'ורזר מתנים או תיש ומלך אלקום עמו'. ארבע
 18 מאות ועשרים וארבע בעילות בעל אותו רשע אותו היום, והמתין לו פנחס עד שתשש כחו,
 19 והוא אינו יודע, שמלך אלקום עמו. במתניתא הנא, ששים, עד שנעשה פביצה המזוגרת,
 20 והיא היתה פערונה מליאה מים. אמר רב פהנא, ומתשבה בית סאה. תני רב יוסף, קבר שלח
 21 אמה. אמר רב, ששה, לא כובי שמה, אלא שוילנאי בת צור שמה. ומה נקרא שמה פובי
 22 שפכה אברה. דבר אחר, כובי, שאברה לאברה, כוס בי עה. והיינו דאמרי אינשי, אבי
 23 קני לארבעה, שוילנאי מאי בעיה. כתיב קלפי דקני, שוילנאי מאי בעיה. גפתיא לאמה. אמר
 24 רבי יוחנן, המשה שמות יש לו. זמרי, וכן סלוא, ושאול, וכן הפנענית, ושלומיאל בן צורי
 25 שדי. זמרי, על שנעשה פביצה המזוגרת. בן סלוא, על שהסליא עונות של משפחתו. שאול,
 26 על שהשאול עצמו לדרב עבריה. בן הפנענית, על שעשה מעשה פנען. ומה שמו, שלומיאל
 27 בן צורי שדי שמו: בהן ששימש בטומאה: בעא מיניה רב אהא בר הונא מרב ששה, בהן
 28 ששימש בטומאה, תיב מיתה בדי שמים או אין תיב מיתה בדי שמים. אמר ליה, תניתיה,
 29 בהן ששימש בטומאה, אין אחיו הפהנים מביאין אותו לבית דין, אלא פרייה כהונה מוציאין
 30 אותו חזין לעורה, ופוצעין את מוחו בגזירין. ואי סלקא דעתך, מתיב בדי שמים, לישבקה
 31 דניקטול בדי שמים. אלא מאי, אינו תיב, מי איכא מיד דרמנא פטריה, ואנן ניקום
 32 דניקטול ליה. ולא, ותנן, מי שלקה ונשן, בית דין מכניסין אותו לביטה. דרמנא פטריה,
 33 ואנן קמלין ליה. האמר רבי יהודה אמר ריש לקיש, ממלקות של פירותו שקמנין, דגברא
 34 בר קמלא הוא. והא, גונב את המסנה. האמר רב יהודה, בכלי שרת עסקנין, רבימאי לא
 35 יבואו דראות ככלע את הקדש ונתו. והא, המקלל [בפוסם]. הא תני רב יוסף, יבה קוסם
 36 את קוסמו, דמיוח מכברך את השם. והא, בועל ארמית. הא אקרייה לרב פהנא בתלמיה,
 37 ואדכריה רב לגמריה. אחיביה, היוצק ותבולל והפותרת, המולת, המנוף, הפגיש, והמסדר
 38 את השילין, המטיב את הנרות, והקמוץ, והמקבל דמים בחוץ, פטור, ואין תיבין עליהן
 39 לא

1 נשעון והולך על מקלו. על העץ הברזל שלא יהיו מכירים בו בשר שבט
 2 שלהרוג הוא בא: היכן מצינו בו'. כלומר אתם מפקרים עצמכם אחר בנות מושב
 3 אני למה לא אעשה כמותכם וכי שבט שלי גדול משלכם שאהיה פרוש וטורח
 4 יותר מכולכם כיון ששמעו בן אמרו הניחו לו ליכנס לקיבוש שאף הוא רוצה
 5 ממונתו: מצריכי. תשמעו: היתירו פרושין את
 6 הדרך. ודאי מתור לעשות כן אמרו העומדים שם
 7 עשה כמותנו כך אמרו העומדים שם
 8 שכראו שבנס: שהיה לו לפרוש. מה האשה
 9 ושבו אף ניתן להרוג: לדרב. ליעוק לאנשי
 10 שבטו לסייע: שכון כוכרותו ונקבקותה.
 11 וראו אותם דבוקים זה בזה ודעו שניתן
 12 רשות לקנאי לפגוע בו ולא יאמרו שגאה
 13 היתה כלבו עליה: שלא נשפטו. לפרוש זה
 14 מזה עד שראו שהרגם בדין: והגביה את
 15 המשקוף. והוציאן נדבקים אל הוצרך
 16 להשליש הרומא ושפטנו: ואחר שבא מלאך
 17 והשחית: והטורדו בו שבטו ולא הרגו
 18 לפנחס: פלילות. ריב בן קנאי. משטט לוי
 19 שקיבא במעשה דינה דכתיב (בראשית לד)
 20 הכונה יעשה את אחותנו: בן משיב תמות.
 21 אהרן כמעשה דקרח דכתיב כי ינא הקצף
 22 וכתיב ותן את הקטורת אבי אמו. ותו
 23 דאלעזר אבי פנחס לקח מכתב יתרו דכתיב
 24 ואעלו בן אהרן לקח לו מכתב פטיאל לו
 25 לאשה ומפרש באגדה פטיאל זה יתרו
 26 שפיטם עגלים על עבודה זרה ואמרו ביטוח
 27 פטיאל זה בנו של עזר שפטטס כעבוד
 28 ומשנין אי אבדה דאמיה מיתרו אמיה
 29 דאמיה מוסף אי אבדה דאמיה מוסף
 30 דאמיה דאמיה מיתרו דיקא נבי דכתיב
 31 פטיאל ולא פטאל: ורואי כפתי זו.
 32 שעשה מנחס: שתהא ככפרת לעולם.
 33 דכתיב (במדבר כז) לבית כהונה עולם
 34 תחת אשר קנא לאלזרו ויכפר ד' מאות
 35 וכו'. ורזרי בנימטיאר הכי הוו: מתנים. לשון
 36 המתנה: או תיש. עד שתשש כחו: אלקום
 37 עמו. שלח הקמות שלה: ופנחס אל היה יודע.
 38 שהקדושה ביה ששמו מלא אלקום עמו שלא
 39 היה צריך להמתין שיתשש כחו ונראה בעיני
 40 שהתיבה הזאת לשון ערבי שכל פריחת
 41 תיבותיהן אל: ששים. ואן לדרב רמז
 42 במקרא: שנעשה. בימים של כביצת מחרות
 43 שהוקלש ותבולבל שכבת זרע שחבטו
 44 מרוב בעילות: והיא נתמלאה. שכבת זרע
 45 כערוגה מלאת מים: מושבה. מקום מושבה
 46 שהיתה רחבה ביותר: וקבר שלה. פריחה
 47 רמזה: שכבת אברה. שוכה אליה אל
 48 תשמעי אלה לגורלו שבטו: ביום כי עת
 49 שחוט אותם יע: והיינו דאמרי אינשי. על
 50 שם כובי אמרין דבר זה: בין קני לארבעה
 51 מקום יחוד: אורבני. ערבה דקה הגולה בין
 52 האגמים אשתיני' בלעז: מאי בעיה. והיא
 53 משום זנות הלכה לשם: כתיב קלפי דקני.
 54 קליפות הקנים: שוילנאי מאי בעיה. והיא
 55 משום זנות הלכה שם: נפתח אמה כלומר הוציאה שם פניה על אמה שכיון שיזנה קורין אותה זונה בת זונה. השליא. גרם שיכורו וספרו לשון אל
 56 תסולה (איוב כח) המסולאים פפו (איכה ד) שדיו מעריבין עצמן פפו ואת זה ואת משפחתו סלו בניאופים י'א גרם לחפש ולדקוק אחר עונם לשון מטלסל בשעור (נורו
 57 דף ג.) מועשה כנען. זמה דארמיתין בערבי: פסדוס (דף ק"ב) ד' דברים צוה כנען את בניו ואהבו את זמה: את אקרייה לרב כהנא בחלפיה: יכרת ונו אלמא בר כרת
 58 דרמזה: ששן על מנתה והובולל: בשטת. ותפותרת. פרסם לארץ אשתייה כגון מנתח מחבת ומעשה תגור ששן אותה פטוריה: והחליפה והמקשיה. כתיב מערבת
 59 האומות נגוד חרדה של רב דארמיה: מוטטה פ' ב' (ד' י') והמסדר סליות (ולחם) הפנים: בחוץ. אי משה אתה מאלו בחוץ: קני. ולת איבי בר אלא חוטט דכתיב
 60 (ויקרא יז) אשר ישחט וגו' ומעלה דכתיב (שם) אשר יעלה עולה חורק דאתרבי מדם שפי ב' דף (לד) וכל הני דיש אתריה עבודה אמיטע בפ' בתרא דבחים (דף קטו)

סנהדרין. הנשרפן – פרק תשיעי דף פג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רגג

1 לא משום זרות. וזו עשה אמת מדה בפנים אינו חייב מיתה הנפקא לן בסדר יומא
2 (כך דב) ומבטרת עבודת מתנה דרשי' עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה
3 עבודה וכל הני יש אחריה עבודה יוצג וכולל ושאר עבודות דמנחה יש אחריה
4 עבודה דרקוקטן וקומטן אחר כולן. מסדר השלוחן עבודה אחרונה של לום הפנים
5 הינו זיתן הוביתן וקטרונן המטבח חת
6 הנות המדומש שרתיש ש' אחריה חזקת
7 ערביה. מקבל דמיש יש אחריו ורוקה: ולא
8 משום טומאה. כתיב טמא ששימש עבודת
9 ומשום טומאה מתן קרא נפקי אודהר
10 ידירו בפ' כל הובחים ענינא בשחטת
11 קדשים ובחיס דף טו' וניורו מקדשי בני
12 ישראל ולא יחילו דיינו טומאה כרתיבי
13 בתריה אמור אילום לדרווחיכו וזו חר נמי
14 מינה דרשין מדאיטריך קרא למתיכח בני
15 ישראל למעוטי מאי אי למעוטי קדשי גוים
16 וקדשי משום טומאה קרבי והא אלמא
17 דתם דלא אלא הכי קאמר בני ישראל נמי
18 שהם זרים לא עבדו שלא יחילו ויבין
19 דורות וטומאה מתן קרא נפקי מאן מדחיבי
20 אורות חזיב נמי אטומאה: ולא משום
21 מחוסר בגדים. דאניהו נמי מורת אתרביאי
22 בפ' דובחים דף קי' דכתיב חגרת אותם
23 אבטו וזו כוון בטומאה עליהם כהונתם
24 עליהם אין בגדיהם וכו' וזו להו זרים: ולא
25 משום שלא רחויי דים ורגלים. דהתקן תוקף
26 ממוסור בגדים גמר לא התם לענין אחולי
27 עבודה והאי תנא נמי ליק' מינה דאמר מה
28 מחוסר בגדים לא מדחיבי אלא אנגמר עבודה
29 אחי' גמי לא מקדשי. והוא אעבדה שהוא
30 גמר. לא מקדשי. והוא עבודה תמה שאין
31 אחריה עבודה חייב משום טומאה ומאי חייב
32 לאו מיתה: לא לא. הוא מדחיבי כרתיבי ולא
33 יחילו: ופרכינן אליו ור נמי. הא דרשיקין את
34 מקדשי לענין זרות תימא נמי ולא הוא
35 מדחיבי והא מיתה בהדיא כתיב הוור הקרב
36 וגו': חיי כריאתא וכו'. מורת דיקטן נמי
37 מקדשי חייב מיתה ולענין טומאה לא: פכלל
38 דיוצג וכולל. וכל עבודת טומאה לא: אלמא
39 הוא דאית ביה מוהרזו חויבא מנמיט ליוצג
40 וכולל אלמא אפילו לאו לא מדחיבי משום
41 טומאה: אודהר ליוצג וכולל. לטומאת הווש
42 מנין: קדושים יהיו ולא יחילו. אם אינו ענין
43 לעבודה תמה דתא כתיב וניורו ולא יחילו
44 תנורו ענין לעבודה יש אחריה עבודה: והני
45 שבמיתה. ברייתא דהא חשיב נמי בטוב וכו'
46 נמי טמא ששימש. האוכל את החבל וכו'
47 כולה מניי' ליק' לא מקריא לקמן: ופריעי
48 ראש. ששימש פריעי ראש שעבדו עליהם
49 יותר משלשים יום שלא גלחו ראשם: אבל

1 לא משום טומאה. וא"ת תיפוק ליה משום טמא שנבטש למקדשי דכברת וילי כון
2 שנטמא בפנים ולא שהה וכו' האי גונא פריך ומשני בפ' דשביעות (ד' י"ט) ושמ
3 הפריך התם אלא דקיימא לן טמא ששימש במיתה היכי משכחת לה אי רשעה בר כרת
4 הוא ואי רלא שהה היכי עבדי עבודה ומשני כון בעיך בקצרה וחיפץ ציצורא ועבודתו
5 דרבא נמי אפטר למינכב בלא שהיה אפילו
6 איבא מנייהו דלא אפטר בלא שהיה חביב
7 כילוה משום זרות ומחוסר בגדים ושלא רחויי
8 ידים ורגלים מיהו שיהו לאו דקתיג ולא משום
9 רחויי דים ורגלים לאיסורה שלוחן והטבת רות
10 דבהיכל תיפוק ליה הנפקא לן לקמן שלא רחויי
11 ידים ורגלים מתיכחיבי בקיאת אל אהל מועד וגי
12 אלמא אפי' איבא ריקנית בלא עבודה מחיבי
13 דאגי' דכתיב כספיה דקרא ואלו בגושת אל
14 המזבח וגי' אלמא לשרת בענין הי' עבודה
15 אבל בהיכל אפילו אריה ריקנית מחיבי וצ"ל
16 דלשפתם לא מחיביב איבא ריקנית אפי' אחיכל
17 ולשרת אבאום נמי קאי וכן מוכח בפרק ב'
18 דובחים (ד' יט) דאמרי אי' כתב בבואם ולא כתב
19 בגושת היא אפי' איבא ריקנית ופריך לשרת
20 כתיב והא דתון כפי כליים (פ"א מט') הויכל
21 מקדש ממנו שאין כנס לשם שלח רחויי דים
22 ורגלים ורבי יוסי' פליגי ואמר דבין האולם
23 והלמזבח שהה לו תהם מעלה בעלמא מיוז
24 בחוספתא משמע דאיכא מיתה דתניא
25 בחוספתא דכלים (פ"א) אמר שמעון הגעז
26 לפני רבי אליעזר אני נבנסתי בין האולם והלמזבח
27 שלא רחויי דים וכו' אמר רבי הבהמדה אפילו
28 כהן גדול פתעיהם את מוזה בנידיין אלא שלא
29 תוכלו בעל הדול פני' און פליץ (שבת ד'
30 ג) אשר דה הדיב המנומה ונדק ואי ליכא
31 מיתה לא היו פריד כהונה פועיטת את מוזה
32 כדאמי לעיל (דף פב) מי איכא מיידי דהרמנא:
33 פתיה ואן סקלון ליה ושמא הדיא פליגא:
34 חילול' דרביס ממילול' חילול' אפי' עניג
35 דולא יחילו דכתיב גבי טבל בנות נמי איידי
36 כדמשמע בבוחים שלוח בית שמאי (דף מה'
37 ושם מו). דתני לוי מניין שאין פסול אמן הכותב
38 מרבר חילול' לומר לא יחילו את שם קדשי
39 וגי' כעני' חילולים הכתוב מרבר אחר פסול נותר
40 ואחד פסול טומאה מ"מ אי דהו ליק' טבל מינה
41 זה לא ויהת גזירה שהו אלא היקש מיוז לקמן
42 קשה דלא בעי למילף טמא ששימש מותר
43 משום דלא כתיב ביה חילול' דרביס ועריך לומר
44 דאגי' דרמוקטין ליה נמי בנותר מני עקרו לאו
45 לנותר אלא דרמוקטין ליה נמי בנותר משום
46 דאשכחן בעלמא נבי נותר דכתיב ביה חילול' כ'
47 את קדש ה' החל (ויצ' וזוס' ובזים טו' דה'
48 אלא.
49 פרט

1 לא משום זרות, ולא משום טומאה, ולא משום
2 מחוסר בגדים, ולא משום רחויי דים ורגלים. הא
3 מקדשי, חייב מאי לאו, מיתה. לא, באוהרה. אלא
4 ור נמי לאוהרה. והכתיב, 'והיו הקרב וימ'. הא
5 פריאתא, והא פריאתא. מפלל' דיוצג וכולל, לאו
6 נמי לא. והתניא, אודהר ליוצג וכולל, מניין. למדור
7 לומר, קדשים יהיו ולא יחילו. מדרגון, וקרא
8 אסקימא פליגא. מתיבי, ואלו הן שבמיתה, טמא
9 ששימש. תיובתא: גפא, ואלו שבמיתה, האוכל
10 את הטבל, וכהן טמא שאכל תרומה מותר, וזו
11 שאכל את התרומה, וזו ששימש, ומא ששימש,
12 ומכול יום ששימש, ומחוסר בגדים, ומחוסר פקדה,
13 ושלא רחויי דים ורגלים, השתי' וין ופריעי ראש.
14 אבל ערל ואונן, ויושב, אינן במיתה אלא באוהרה.
15 בעל מום, רבי אומר, במיתה. והקמים אומרים,
16 באוהרה. תויד כבעילה, רבי אומר, במיתה. והקמים
17 אומרים, באוהרה. האוכל את הטבל, מניין. דאמר
18 שמואל משום רבי אליעזר, מניין לאוכל את הטבל
19 שהוא במיתה, כתיבי' ולא יחילו את קדשי בני
20 ישראל (מ"ב). אשר ירמו לה'. בעתידים לתרום,
21 התכתוב אתר: וליף' חילול' חילול' מתרומה, מה
22 לחלו' במיתה, אף פאן במיתה. וגי' חילול' חילול'
23 מותר, מה לחלו' בקרת, אף פאן בקרת. מסתברא,
24 מתרומה הוה ליה למילף, שכן תרומה חוצה לארץ
25 אוהרה, דרביס, פירות, פגול' ונותר. אדרבה, מותר
26 הוה ליה למילף, שכן פסול אוכל' אין לו היתר
27 במקרה. הנה, נפישן, רבינא אמר, חילול' דרביס,
28 מחילול' דרביס עירוף. וכהן טמא שאכל תרומה
29 מותר, מניין. דאמר שמואל, מניין לכהן טמא שאכל
30 תרומה מותר? שהוא במיתה בידי שמים, כתיבי
31 ישמרו את משמרתיה ולא ישאו עליו טמא' וגי'
32 מותרהו, אין, טמאהו. דאמר שמואל, אמר רבי
33 אליעזר, מניין לכהן טמא שאכל תרומה מותר, אלא
34 שאינו במיתה, שאמר 'ומתו בו כי יחללהו',

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58

1 וכל דבר הבא מן הכלל אין דניו וכו'. לא דמי להדיא דפרק שני דבוחים (דף יח. ושם)
 2 דילפינן שתיין וין חוקה חוקה ממוחסי בנוריה משום דרשיתין אין בגדיהן עליהן
 3 אין כהונתן עליהן וכן בכל הנהו דכתיב ולא יחילו דייקנין הא עבדו חילו וילפינן חילו
 4 וחילו מתרומה ובתורם מן דריעה על היפה ולא ילפינן דלוייה מתרומה חטא וכן מתרומה

5 תירץ הרב רבי יעקב ארואליינש' משום דהוי
 6 דבר הבא מן הכלל ועריך לחלוק אמאי יהו דבר
 7 הבא מן הכלל טפי מתרין ובפרק כסוי הדם
 8 (חולין פה. ושם) דשרי רבי שמעון טריפה
 9 שנשחטה חולין בעורה בנוריה משום
 10 דהויא שחטה שאינה אראה וילף ג'ש מוטבח
 11 טבח והבן אע"ג דגבי חולין בעורה לא כתב
 12 וביחה אלא מן הכלל דרשיתין ברוחן מקום
 13 אתה וזבח וזאי אתה וזבח בקרב מקום און זה מן
 14 הכלל דהא כתיב כי ירוק ממך המקום וילפינן
 15 מוטבח טבח דבוחיה דהריאה איירי ועל
 16 וביחה הריאה דייקנין הא כתיב מקום לא וכן
 17 בריש הבא על יבמות (יבמות נה) גבי השראה
 18 דילף חיבי עשה כגון מצרי אדומי דכתיב בזה
 19 דור שלישי יבא בג'ש ביאה ביאה אע"ג ולא
 20 כתיב ביאה אלא מן הכלל דייקנין הא דור שני
 21 לא יבא אלא נמי נזחא דילפינן בג'ש דור שלישי
 22 לא דהריאה ביאה היא דהריאה דהרי דייקן וא
 23 דור שני לא עיריה **אלא** מנאט ששימש. ותימה
 24 דהוה לן למלף מעותר טפי משום דחילו דייחיד
 25 מחולל דייחיד עריך בראמון לעיל חילול
 26 דרביס מחולל דרביס עריך דגבי בעל מום
 27 כתיב ולא המזבח לא יג'ש ונזחור כתיב כי
 28 את קדש ה' חלל לאפוקי תרומה דכתי' כי
 29 דילף חטא פסול הגוף עריך אם כן לעיל
 30 וילף חטא פסול הגוף עריך דייקנין
 31 מעותר היה לנו לשני משום דפסול הגוף עריך
 32 ולא משום חילול דרביס ויש לומר דהבא פסול
 33 הגוף דעבודה מפסול הגוף דעבודה עריך

34 **בו** ולא בבעל מום. כל כני לעיל דלא
 35 מנעטין דפסול טומאה הם כתרומה
 36 ועבל אע"ג דלאו פסול טומאה הוא דמי
 37 לתרומה טפי מתני.

38 **גמר** חטא וטא מתרומה. התיב דמשמע בפ'
 39 בתרא דמכות (דף ג.) דאיכא מלקת
 40 בקדשי ברק הבית קדש חשיב מעשה ש'
 41 והקדש שלא נפרו ואבאי כיון דמתרומה ילפינן
 42 לא היה לן למלף אלא דומיא דתרומה
 43 דקדישה קדשת הגוף כדאשכחן בבוזבס שלח
 44 פרק בית שמאי (דף מה) דקדשי גוים אל
 45 מועלין בזהו דגמרינן וטא מתרומה ובתורמה
 46 כתיב בני ישראל ולא גוים ואגמרינן ברי"א בקדשי
 47 מוטבח אבל בקדשי ברק הבית מועלין ומפרש
 48 עובדא דכי נמויען מעיעלה חטא מן תרומה
 49 דומיא דתרומה דקדישה קדשת הגוף אבל
 50 קדשי ברק הבית דקדושת גוים לא וקצת ש'
 51 לדרות הדיא דמכות דמיירי בקדשי מובח
 52 שהומנו דשרי' בזה פירין אבל קשה ממעלה
 53 פרק הנדה (דף יח) דמעט מחובר ממעלה משום דגמרה מתרומה אלמא ילפינן קדשי ברק הבית מתרומה ויש לומר דההם הוא דבעינן דומיא דתרומה משום דכתיב לה' לרביי
 54 ולא גמרינן אלא דומיא דקדושת הגוף ואע"ג דרבי יוסי דרש ליה הוה לא רבנן מכל מקום לרבנן נמי אהני לגבי דלא גמרינן קדשי ברק הבית מתרומה (ויע' תוס' תמורה ג'
 55 ד'ה מאי תרומה).

1 ועירל כשר. שמתו אחיו מחמת מילה. לא יבא. והיינו אחרה מדברי קבלה בעלמא
 2 ולא לקי עלה. וכן המקדש לא יבא וכו'. כלומר אע"פ שמתו אביו ואמו אין צריך
 3 לצאת מן המקדש שאם יעבוד לא יחלל הא כהן אחר שלא יחלל א"י מי כתיב
 4 בגיפיה. מי כתיב בכוח הדייט גופיה חילול מכלל דמכחן גדול דכתי' ביה און ואינו
 5 מחלל הוא דכתיב אתה. ולא לישפיה. דכיון

6 דלא בבתי יהוד ליה כור כרפ"ב דבוחים (דף)
 7 (גג) רמינן מכדי יושב כור דמי ומיחל בעודה
 8 אימא במיתה חור כור אלמא תניא אינו
 9 במיתה ודחת מפרק לה משום דהוה רזי ושלא
 10 רחץ ידים ורגלים ושתיי יין שלשה כתובים
 11 הבאים כאחד דכתיב בזה מיתה ואין
 12 מלמדיו. אמר קרא כו. בתרומה במיתה
 13 דכולוהו נמי מיינה גמרו ואתא לא למעטא
 14 ולא בעל מום ומסתברא בעל מום הוא דקא
 15 ממשע ולא טמא וטבול ויש שוקן פסול
 16 טומאתו במיתה. גבי חטא חטא מתרומה.
 17 מעילה כתיב בה וחסאה בשגגה והבא כתיב
 18 ולא ישאו עליו חטא ומתה בו ולא במעילה.
 19 וממיתה לחודה הוא דאמעט דגבי מיתה
 20 הוא דכתיב בו אבל אחרה נגמרא במר
 21 להודי במעילה בגמרה שוה דחטא חטא
 22 מתרומה. מה לחלן בירי שביס. בממאס
 23 וחמשים איש דקדח בשורפים כתיב (במבאר
 24 יז' ר' יוחנן בן נורי וכו'. דסיל נביא שהדיח
 25 את הרבים בתנן ולקמן מפרש בבאי פליגי
 26 מלוגתא דרש ורבנן באלו חן התנצקין וילף
 27 טעמא מקרא. וזא תנן. וז' ששימש רבי
 28 עקיבא אומר בתנן וברבייתא קתני לר"ע
 29 בסקילה. מיתותי' ר' שמעון. דאמר נביא
 30 שהדיח בתנן רז' ששימש מנייה מהו רבי
 31 שמעון תלמידו של רבי עקיבא הוא ואמר
 32 לר"ע וז' ששימש בתנן נביא שהדיח בתנן
 33 וברבייתא בני. וכן מחולקתו של רבי שמעון
 34 ואף הם תלמידי רבי עקיבא הוו ואמרי
 35 משמו סקילה בתרייהו.

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

27 בירי שמיים. רבי עקיבא אומר, נאמר פאן 'והזר הקרוב ימות', ונאמר להלן 'והנביא שהוא או
 28 חלם החלום שהוא ימות'. מה להלן, בסקילה. אף פאן, בסקילה. רבי יוחנן בן נורי אומר, מה
 29 להלן, בהנף. אף פאן, בהנף. במאי קמופליגי, רבי ישמעאל ורבי עקיבא. רבי עקיבא סבר, דין
 30 'ימות' מ'ימות', ואין דין 'ימות' מ'ימות'. ורבי ישמעאל סבר, דין הדייט מהדייט, ואין דין
 31 הדייט מהנביא. ורבי עקיבא, פיון שהדיית, אין לך הדייט גדול מזה. במאי קמופליגי, רבי עקיבא
 32 ורבי יוחנן בן נורי. בפלוגתא דרבי שמעון ורבי תנאי, נביא שהדיית, בסקילה. רבי שמעון
 33 אומר, בהנף. הא אנו תנן, רבי עקיבא אומר, בהנף. תרי תנאי, ואליבא דרבי עקיבא. מתניתין:
 34 רבי שמעון ואלפיא דרבי עקיבא. ברייתא, רבנן ואלפיא דרבי עקיבא:

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

פרק הנדה (דף יח) דמעט מחובר ממעלה משום דגמרה מתרומה אלמא ילפינן קדשי ברק הבית מתרומה ויש לומר דההם הוא דבעינן דומיא דתרומה משום דכתיב לה' לרביי
 ולא גמרינן אלא דומיא דקדושת הגוף ואע"ג דרבי יוסי דרש ליה הוה לא רבנן מכל מקום לרבנן נמי אהני לגבי דלא גמרינן קדשי ברק הבית מתרומה (ויע' תוס' תמורה ג'
 ד'ה מאי תרומה).

הדרן עלך אלו הן הנשרפין

1 **אלו** הן הנחנקין? הוצטרף למכתב מכה איש ומת ואצטרף למכתב ואיש כי
 2 יכה כל נפש. ולא כמו שכתבו בספרים כל מכה נפש בדברך יוצא דופן (קודם מה:
 3 ושם) גמרין כי זים אחד דההורג חייב ומפיק ליה מדכתבי ואיש כי יכה כל נפש נפש
 4 כל בהו:
 5 **איש** דבר מצוה אק. ויש ספרים שכתבו כי
 6 אשה לא יאעזר' הדרשה הבונה אשה
 7 לאיש וכו' הני מילי בפרשה שאמרה לישון
 8 זכר אבל היבא דכתיבי איש בהדיא ממשעין
 9 אשה כדפרשי שלוח פרק ד' מיתות (לעיל סו).
 10 גבי מקלל אביו ואמו.
 11 **הזה** אבנא אפילו נפלים. תימה א"כ היכי
 12 מחייב דמי חלולות דא לא מחייב מיתה
 13 וי"ל דלא דהבא גזירת הדין היא היבא דלא
 14 נחבון לולדות כדאשכחן לרבי ונתתה נפש
 15 תחת נפש ממון אי נוד דהיה מיתתו אבנל
 16 לאכר שניול קודם שניול אלא כמחייב
 17 **הבחישה** באבנים כו'. בהבחישה דלא הדיא
 18 איירי דאם לא כן לא שייך נוק ומקרי שבת
 19 מידי דהוא הבחישה על ידו וצמחה תוספה לחזור
 20 ויבטלה אל רשיבי ד' וברבי:
 21 **אלא** למנא דלית ליה דתנא דבי חזקיה.
 22 פירשה לעיל בפ' התערפין (דף עט)
 23 דיהיבין.
 24 **מאן** שמעת ליה דאמרי מקלקל בחבורה חייב
 25 ר"ש. פלוגתא רד' יהודה ור"ש במקלקל
 26 בחבורה ומקלקל בהבשר לא מציעו בפירוש
 27 לא במשנה ולא בברייתא ובפרק האורג (שבת
 28 דף ק. ושם) דחק רש"י לפרש הנפק מפלוגתא
 29 הדמאלכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה
 30 הלכך אין לך חובל ומבעיר שאנו מקלקל
 31 ואפילו מבוער עצים להבשילו מקלקל
 32 אצל העצים ומה שהוא מתקן אצל אחרים לרבי
 33 שמעון לא חשיב ליה דתא מלאכה שאינה
 34 צריכה לגופה היא אם כן כי חייב תהובת חובל
 35 ומבעיר מדאצטרף למשרי מילה ומדאסר
 36 הבעיה דבת כון על כרחין במקלקל נמי חייב
 37 אבל רבי יהודה חשיב ליה מלאכה שאינה
 38 צריכה לגופה אפילו עליה הלכך הוב דהובל
 39 כרחיק לכלבו ומבעיר כרחיק לאפרו משכחת
 40 לא גופי' שמקלקל אצל מלאכה עצמה
 41 מתקן הוא אצל אחרים ולרבי יהודה כפי האי
 42 גזנא מלאכה היא משום תיקון דאחרים אבל
 43 השקלא ואיני מתקן פטור לישן הקטש בתבתי
 44 ומקלקל הוא דאמרי' התם בפרק האורג (שם) ותי
 45 רבי אבהו גבי ר' יוחנן כל המקלקלן פטורין
 46 חוץ מחובל ומבעיר אמר ליה פוק תני לברא
 47 חובל ומבעיר אינה משהו בו שמעט מתוך פ'
 48 הקונטרס דר' אבהו רבי ורבי יוחנן דבעי צריך
 49 לכלבו ולאפרו ר' יהודה ורבי תימה א"כ אמאי
 50 אל פוק תני לברא טאט משהו דסיל כרבי יהודה
 51 מאן דתני כר"ש משתיק ליה דבי האי גזנא
 52 פירך פוק קמא דהולין (דף ק. ועד אי חשיב
 53 תיקון גמור צריך לכלבו ולאפרו אמאי נקט
 54 חובל ומבעיר ועד דר"ש אפי' בחובל ומבעיר
 55 בני שותא עריכה אצל בורמסך משמעון בני
 56 חובל ומבעיר על כן נראה רד' אבהו ור' יוחנן אליבא דר"ש פליגי רד' אבהו כר"ש כדאייתא בפרק האורג (שבת דף ק.) ורבי יוחנן רבי דאפילו
 57 שמעון בני עיקר קצת ומיהו לא חשיב תיקון שיתחייב בכך לר' יהודה ואין דרך לחובל בחבירו ליתן לכלב ולשחוק גרש שבעל אפר ופלוגתא דמקלקל בחבורה דרבי יהודה ורבי
 58 שמעון קילי לר"ש א"כ נבכלה וא שומא ברייתא שניה בשום מקום בו תימא לרבי אבהו כיון ולדכתיב תיקון א"כ צריכה לבעול היכי משכחת לה לא ומשכחת לה באיסור תנא
 59 שסבור שיקול ליתיה ליתון לכלב כפי אבסורו תנא שסבור שיקול לבעול פלוגתא דמקלקל בחבורה מתרומם בפסחים פ"א אר"ה (דף ע"ט ושם) ע'
 60 (שם) ושאר כל הובחים ששתקן לשם פסע אם אינן ארויין חייב ואמרי' בגמ' תנא דשני ליה בין ארויין לשאינן ארויין ר"ש הוא ואומרינן התם לעיל מיניה דאריי' בטועה אלמא
 61 מחייבין מתעסק ואומרינן בפ' ספק אכל (ברכות ד' ע"ט) הנה ליתעוקת האויל ומקלקל בחבורה חייב מתעסק נמי חייב ומתדמייב רבי שמעון מתעסק בחבורה שמע מינה
 מקלקל

אלו הן הנחנקין? מרא על פי בית דין, כמו ממרים הייתם עם ה' (דברים ט)
 שנסמך על פי ב"ד הגדול שבלשכת הגזית: וזמנתי בת כתיב, הוציף שהם היו
 מחייבין אותה שריפה אין נדונין אלא במיתה שדיו מחייבין לבעול והיינו תנן
 כשאר בא על אשת איש כדפרש קרא דהיא תשרף ולא בועלה וחומייה לייפין
 מכאשר זמנ לעשות לאחיו לאחיו ולא
 לאחותו ובעולה. בשוואה בת כון קמיידי
 אבל ארוסה בעולה ססקילה: גמ' ס"ה.
 בתמידי: קטל חד כפייה. כדנתן בפרקין לעיל
 (דף ע"ט) אלו הן הנחנקין הורוצא ועד
 הנדחת: מאי איבא למישרי. הכא דאיבא
 למרשד דאביו בתנן: אלא מדכתבי מכה
 איש ומת. היבא דבעי מיתה פטור מיתה
 הדיא: אמילו נפלים. כגון כל תשרש רואשו
 או איש על שני עין גבך דלא חיי: דכתיבי
 נפש נפש. ובפש משמע ע"ד דהודא הברדה
 הבחישה. לבחימה: באבנים. לא על עשה ה'
 חבורה: לנפש אדם. והיינו אביו דאף על גב
 דלא בעינן מיתה תורה מיהא בעינן: אלא
 הקישא למה לי. דאתקש מכה אדם למכה
 בהמה כדן קרא הואיל ולפת ליה מאם
 אינו ענין: לברתינא דבי חזקיה. בבק'
 ובמגזינא דר' (לה) לפטור חייבי מיתות
 שנגזין מן התשלומין מה מכה בהמה לא
 חלקת בו וכו': הניחא וכו'. פלוגתא דרבי
 יוחנן ורשב"ל כבתובת באלו גערות (דף
 לד): מה מכה בהמה לרפואה. כגון מקוץ עד
 פטור מהתשלומין שהרי לא חזקה: אף
 מכה אדם. והיינו אביו: לרפואה פטור.
 מיתנה אע"ג דחבורה היא: ואבהת לרבי
 כמון. לא חוהרו ישראל מלעשות
 לחבריהם אלא דבר שאינו חפץ לעשות
 לעצמם: סילוא. קח' שבו לו כשרה לטפחה
 ליה כותא. כיהא להוציא ליהא ממנה: א'
 הכי אחר נמי. לא ליפתח שהרי לא ישראל
 חוהרו על חבלת חבירו דכתיב (דברים כו)
 לא יספיק פן יסופך שנתת לאו. כשלא מתבון
 היו שגגה באיסור שזדונו לא בעלמא דרבי:
 חמס על יד. היא חמס טענה ותיקוני כל
 בגדים ניטלת בשבת לישול בה את הקיץ
 ומשל הקטני לה להלן במסכת שבת בפרק
 כל הבליים (דף קכב.) ויש נשל שקאן לפתח
 בו את הדלת קרי ליה את טענה חמס של
 יד: דילמא חביל. ועבד חבורה בשבת:
 מקלקל הוא. וכל המקלקל פטורין בחביל
 בשבת מלאכה חמשת חביב ואין מחייב
 אסקלקל אלא רבי שמעון ומקלקל בחבורה
 רבי שמעון נמי לא מחייב אלא במחבון לכך
 דחיי צריך לחבלה אלא הנטל קיץ אין צריך
 לחבלה וברצונו לא חבל:
 ו')

משנה אלו הן הנחנקין? המכה אביו ואמו, וגזב
 נפש מישראל, וזקן ממרא על פי בית דין, וגביא
 השקר, והמתנבא בשם עבודת פוכבים, והבא על
 אשת איש, וזוממין בת פהו ובעולה: גמרא מכה
 אביו ואמו, מנולן. דכתיבי 'מכה אביו ואמו מות
 וימת', וכל מיתה האמורה בתורה סתם, אינה אלא
 חנק. אימא, עד דקטיל ליה מיקטל. סלקא דעתך,
 קטל חד כפייה, ואביו פהניק. הניחא למאן דאימר
 תנן קל. אלא למאן דאימר, חנק חמור, מאי וימת,
 למימיה. אלא, מדכתבי 'מכה איש וזמ' מות וימת,
 וכתיבי 'א' באיכה פקדו כידו וזמ', שמע מינה,
 כל דיקא דאיבא הפאה סתם, לאו מיתה הוא.
 ואצטרף למכתב 'מכה איש', ואצטרף למכתב 'כל
 מכה נפש'. דאי פתח רחמנא 'מכה איש וזמ', הוה
 אמניא, איש דבר מצוה, אין קמן. לא פתח רחמנא,
 'כל מכה נפש'. ואי פתח רחמנא 'כל מכה נפש',
 הוה אמניא, אפילו נפלים, אפילו כן שמונה ציריבי.
 ואימא, אף על גב דלא עבד ביה תבורה, אלקה
 תנן, 'המכה אביו ואמו, אינו חייב עד שיעשה בהן
 תבורה'. אמר קרא, 'מכה אדם', 'ומכה בהמה', מה
 מכה בהמה, עד דעביד ביה תבורה, דכתיבי בה נפש,
 אף מכה אדם, עד דעביד תבורה. מתקין לה בה
 ויקיה, אלא מעשה, הכחישה באבנים, הכי נמי דלא
 מתייביב. אלא, אם אינו ענין לנפש בהמה, דהא אי
 נמי הכחישה באבנים, חייב. תניהו ענין, לנפש אדם.
 אלא, הקישא למה לי, לברתינא דבי חזקיה. הניחא
 למאן דאית ליה תנא דבי חזקיה, אלא למאן דלית
 ליה תנא דבי חזקיה, הקישא למה לי. מה מכה
 בהמה לרפואה, פטור. אף מכה אדם לרפואה, פטור.
 דאיבעיא להו, גז' מהו שיקיז דם לאביו. רב מתנא
 אמר, וארהבת לרעך כמוך'. רב דימי בה זניגא אמר,
 מכה אדם ומכה בהמה, מה מכה בהמה לרפואה
 פטור, אף מכה אדם לרפואה פטור. רב, לא שביב
 לבריה למישקל ליה סילוא. מר בריה דרבנא, לא
 שביב לבריה למיפתח ליה פותחא. דילמא חביל, ותיה
 ליה שגנת איסור. אי הכי, אחר נמי. אחר, שגנת
 לאו. בגז, שגנת חנק. והרתנן, מחט של יד, ליטול בה את הקיץ. ליוחש דילמא חביל, והויא
 לה שגנת סקילה. התם, מקלקל הוא. הניחא למאן דאימר, מקלקל פטור. אלא למאן דאימר
 חייב, מאי איבא למישרי. מאן שמעת ליה דאימר מקלקל בחבורה חייב, רבי שמעון היא.
 ורבי

1 **שיבול** הויל חייב במכה כו'. הי מצי למימר הויל וכתבי כמדרש לעיל
 2 במקום שבעמך: **ומה** מכה אביו כו'. ואם תאמר מה למכה שכן בחנק
 3 תאמר במקל דבסקילה יל דהא גופה ליפתי השתא דמכה אביו בסקילה מקל וחומר
 4 ממקל ומיהו קשה לבסוף דילפי דמקל לאור מיתה חייב נילף ליה שלא נעשה בו
 5 מלא בעמך כבעמך ממקל דחייב ביה לאור
 6 מיתה ומכה פטור דבעינן נפש כדדרישני לעיל
 7 (פה דף) עד דעביד חבורה **איש** איש מה
 8 תלמוד לומר לומר איש. פירשתי שלח פ' ד'
 9 מיתה (לעיל דף פס. כו' ד"ה לרבות.)
 10 **ושורו** כישראל. לאו לגמרי ישראל דשור
 11 של ישראל שנגח לשור של כותי
 12 פטור משום דקסינן להו כדאמר בירש פ' ד' ר'
 13 (ביק דף לז) ומיילו לגבי חייבי כהן כישראל דהו'
 14 של כותי שנגח לשור של ישראל הם משלם
 15 חצי נוקד ומעט נוקד של חכם ושור של גוי שנגח
 16 לשור של ישראל חן בן חן מועד משלם חס
 17 שלם: **עד** שיכניסנו לרשותו. משום דכתיב
 18 ומנצא בידו ואינו: דבפי דבבא מצינא (דף פ'
 19 גט וגיבה מנרתינן תרי קראי לרביי דידו
 20 לא הווקא דהיא דהוין גט חצינו קרפיפ דלמא
 21 כאן נמי יש שום רבוי ואפשר דאם הבכיד
 22 אפילו רבייה בעלי' חייב כדארכשו לגבי גיבה
 23 בתרי כרובות (א"כ דף עט) ושמך) דתנן היה
 24 מושכו ויחצא בו כי א"כ הוא הכא דפטר ר' שמעון
 25 מכרז לקרובים דבעינן שיעינאו מרשות אחיו
 26 מנצמא
 27 **אלא אביו ואמו.** אביו שלא אביו, אמו שלא אביו, אביו
 28 קלל, אמו קלל, דברי רבי אישאי. רבי יוחנן ואישי. רבי יוחנן ואישי. רבי יוחנן ואישי. רבי יוחנן ואישי.
 29 כפינו עצמו. עד שיעפרט לך החבור 'הדיו', אמר, נקא ליה, ומפוק ליה, מ'איש איש'.
 30 ימות'. ואידך, והוא מקביע ליה, לרבות בת מוכסום ואנדונונים. ותפוק ליה, מ'איש איש'.
 31 דברה תורה כלשון בני אדם. וליהני חומר במכה ממקל, שהמפה עשה בו שלא בעמך
 32 כבעמך. מה שאין כן, במקל. קסבר, מקשינן הפאה לקללה. לימא, הני תנאי דהני תנאי,
 33 דתני תנאי, פותי אתה מצווה על הפאהו ואי אתה מצווה על קללתו. ותני אידך, אי אתה
 34 מצווה לא על קללתו ולא על הפאהו. סברה, דכולי עלמא, פותים גירי אמת הן. מאי לאו,
 35 בהא קמפליגי. דמר סבר, מקשינן הפאה לקללה. ומר סבר, לא מקשינן הפאה לקללה. לא,
 36 דכולי עלמא, לא מקשינן הפאה לקללה. והכא, בהא קמפליגי. מר סבר, פותים גירי אמת הן.
 37 ומר סבר, פותים גירי ארוות הן. אי הכי, היינו דקתני עלה 'אשרו בישאאל'. אלא שמע מיפה,
 38 דהייקישא פליגי, שמע מיפה: **משנה** הגונב נפש ישראל, אינו חייב עד שיכניסנו לרשותו.
 39 רבי יהודה אומר, עד שיכניסנו לרשותו וישתמש בו. שנאמר 'התעמר בו ומכרו'. והגונב את
 40 גנו, וישמעאל גנו של יוחנן בן פרוקיה. מתיב. ותקמיס פוקרין. גנב מי שהציץ עבר
 41 ותיצץ בן חורין, רבי יהודה מתיב, ותקמיס פוקרין. **גמרא** ותנא קמאי, אבי בעי עימור. אבר
 42 רב אחא בריה דרבא, עימור, פחות משהו פרוטה, איפא בינייהו. בעי רבי ירמיה, גנבו ומכרו
 43 ישן, מהו: מכר אשה לעוברה, מהו: יש דרך עימור בקד, או אין דרך עימור בקד. ותפוק
 44 ליה, דליכא עימור כלל. לא צריכא ישן, הינא עליה אשה דאוקמא באפי ויקא. דרך עימור
 45 בקד או אין דרך עימור בקד, מאי, תיקו. תנו רבנן, 'כי ימצא איש גונב נפש מאחיו', אין לי
 46 אלא איש שגנב, אשה מניין. תלמוד לומר, 'וגונב איש'. אין לי אלא איש שגנב, בין אשה ובין
 47 איש. ואשה שגנבה איש, אשה שגנבה אשה, מניין. תלמוד לומר, 'ומת הגנב ההוא', מקל
 48 מקום. תניא אידך, 'כי ימצא איש גונב נפש מאחיו', אחר הגונב את האיש, ואחר הגונב את
 49 האשה, ואחר גר, ואחר עבד משוחרר, וקסו. מתיב. גנבו ולא מכרו, מכרו ועדיין ישנו ברשותו,
 50 פטור. מכרו ולאחיו, או לאחד מן הקרובים, מתיב. הגונב את העקרים, פטור.
 51 הני

1 מירי דהוה לאחר מיתה. דילפינן לקמן מקלל לאחר מיתה חייב וא"ו והתנן מכה
 2 לאחר מיתה פטור והבא מחייב ליה אהבאה דקתני הכהו וקללו היינו טעמא
 3 דפטור מכה לאחר מיתה משום דבעינן חבורה ולאחר מיתה ליכא חבורה דליכא
 4 נפש דנפקא ליה לעיל מנפש ויחצא ילידה איכא חבורה דיהו הוא אלא דסמו
 5 **משנה** 'שהמקל לאחר מיתה חייב
 6 כדילף בגמרא: והמכה לאחר מיתה פטור.
 7 דחבורה ליכא **גמ'** אביו ואמו קלל. קרא
 8 יתירא הוא דהא כתיב רשעה דקרא אש
 9 וקלל את אביו ואת אמו: מה שעה שלא
 10 בעמך כבעמך. דגבי הכאה לא כתיב בעמך
 11 למעוטי שאינו עושה מעשה שור והאי תנא
 12 סבר לא מקשינן הכאה לקללה מפני המהמקל
 13 המפסיק ביניהם: אין חייב בו לאחר מיתה.
 14 דהא חבורה כתיב: לרבות בת. ומשום
 15 ואנדונונים: אין לי אלא אביו ואמו. שניהם
 16 היה: אביו קלל ואמו קילל. בראש המהמקל
 17 סמך קללה לאביו ובסוף סמך לאמו: עד
 18 שיפירש לך הכתוב יחדו. וכמו שפירש בתורש
 19 בשור בחבורו מדפרש לך ש"מ דאי לא הוי
 20 יחדו היה משמע שור לבדו וחומר לבדו והא
 21 אביו ואמו דרישא דרישון נמי או אביו או
 22 אמו ויספא לאחיו לאחר מיתה: מוקלל
 23 אביו. ודאולה המשפטים: ואידך. דמסיק
 24 לאחר מיתה מאביו ואמו קילל: ולתני נמי
 25 וכו'. אמרתינן קאי דקתני זה חומר במקל
 26 בכמה: לימא הני תנאי. תנא דמתניתין
 27 דלא תנא חומר במכה בעשה בו שלא
 28 בעמך כבעמך ותנא דברייא דלעיל דתנא
 29 תנא מכה בעשה בו אין אמת הן. מחמתן
 30 גרים נגורים הוי ועכשיו הרשעו וישראל
 31 שאינו עושה מעשה עמך הוא וכי דכבי דעל
 32 קללתו פטור על אכאתו נמי פטור: יורי
 33 אריות הן. והרי כתיב גורים: אי הכי.
 34 דטעמא דפטור משום גירי אריות הן. תיני
 35 דתנא עלה. בתמייה בוך מתני דקתני אינו
 36 מצווה על הפאהו ולא על קללתו קתני
 37 ושורו כישראל שור שלטו שנגח את שורו
 38 ושורו שנגח שלטו חס משלם חצי נוקד ומעוט
 39 משלם נוק שלם ואילו דוגי תנן שור של
 40 ישראל שנגח שור של גוי פטור שור של
 41 שנגח שור של ישראל חן בן חן מועד
 42 משלם נוק שלם: **מתני'** שיכניסנו לרשותו.
 43 דכתיב (שמות כב) ומנצא בידו ותניא
 44 במכילתא ומנצא אין מציאה בידו מקום
 45 אלא בעדים בידו אין בידו אלא ברשותו וכן
 46 הוא אומר (במדבר כא) וקח את כל ארצו
 47 **גמ'** עימור. שמוט: גנבו וסכרו כשחאו
 48 ישי מוח. לקמן מפרש עליה דביעא: **כתיב** אשה
 49 לעוברה. גנב אשה משוברת ומכרה לעוברה
 50 שלא מכר הניף שלה אלא שהיא עובר
 51 מכרה: דליכא עימור. עימור. לא בישן ולא כעובר
 52 דונא עליה. דסמך עליה **אוקמא באפי**
 53 ויקא. וכל כמה שהיא עבה מועיל יותר
 54 לחנין כפי הרות: אין לי אלא איש
 55 כשהגנב איש: וטוב איש. שנגנב איש
 56 אשה וקרא קמא ודא ספיד אנגנב למהוי
 57 איש דכתיב נפש הלךך אין לי אלא איש
 58 שנגב בו איש קו אשה דתיבא דגב הוי
 59 איש כחוב גונב נפש ואשה שגנבה איש
 60 דכתיב וגונב איש וגונב אפילו אשה וגונב משמע: הגנב. מי"מ והחאו דרישין ליה בספרי למעוטי גונב עבד: ועדיין ישנו ברשותו.
 61 גנב ברשותו: פטור. שרירי לא גנבה לאביו. אביו של גנב

1 מירי דהוה לאחר מיתה. דילפינן לקמן מקלל לאחר מיתה חייב וא"ו והתנן מכה
 2 לאחר מיתה פטור והבא מחייב ליה אהבאה דקתני הכהו וקללו היינו טעמא
 3 דפטור מכה לאחר מיתה משום דבעינן חבורה ולאחר מיתה ליכא חבורה דליכא
 4 נפש דנפקא ליה לעיל מנפש ויחצא ילידה איכא חבורה דיהו הוא אלא דסמו
 5 **משנה** 'שהמקל לאחר מיתה חייב
 6 כדילף בגמרא: והמכה לאחר מיתה פטור.
 7 דחבורה ליכא **גמ'** אביו ואמו קלל. קרא
 8 יתירא הוא דהא כתיב רשעה דקרא אש
 9 וקלל את אביו ואת אמו: מה שעה שלא
 10 בעמך כבעמך. דגבי הכאה לא כתיב בעמך
 11 למעוטי שאינו עושה מעשה שור והאי תנא
 12 סבר לא מקשינן הכאה לקללה מפני המהמקל
 13 המפסיק ביניהם: אין חייב בו לאחר מיתה.
 14 דהא חבורה כתיב: לרבות בת. ומשום
 15 ואנדונונים: אין לי אלא אביו ואמו. שניהם
 16 היה: אביו קלל ואמו קילל. בראש המהמקל
 17 סמך קללה לאביו ובסוף סמך לאמו: עד
 18 שיפירש לך הכתוב יחדו. וכמו שפירש בתורש
 19 בשור בחבורו מדפרש לך ש"מ דאי לא הוי
 20 יחדו היה משמע שור לבדו וחומר לבדו והא
 21 אביו ואמו דרישא דרישון נמי או אביו או
 22 אמו ויספא לאחיו לאחר מיתה: מוקלל
 23 אביו. ודאולה המשפטים: ואידך. דמסיק
 24 לאחר מיתה מאביו ואמו קילל: ולתני נמי
 25 וכו'. אמרתינן קאי דקתני זה חומר במקל
 26 בכמה: לימא הני תנאי. תנא דמתניתין
 27 דלא תנא חומר במכה בעשה בו שלא
 28 בעמך כבעמך ותנא דברייא דלעיל דתנא
 29 תנא מכה בעשה בו אין אמת הן. מחמתן
 30 גרים נגורים הוי ועכשיו הרשעו וישראל
 31 שאינו עושה מעשה עמך הוא וכי דכבי דעל
 32 קללתו פטור על אכאתו נמי פטור: יורי
 33 אריות הן. והרי כתיב גורים: אי הכי.
 34 דטעמא דפטור משום גירי אריות הן. תיני
 35 דתנא עלה. בתמייה בוך מתני דקתני אינו
 36 מצווה על הפאהו ולא על קללתו קתני
 37 ושורו כישראל שור שלטו שנגח את שורו
 38 ושורו שנגח שלטו חס משלם חצי נוקד ומעוט
 39 משלם נוק שלם ואילו דוגי תנן שור של
 40 ישראל שנגח שור של גוי פטור שור של
 41 שנגח שור של ישראל חן בן חן מועד
 42 משלם נוק שלם: **מתני'** שיכניסנו לרשותו.
 43 דכתיב (שמות כב) ומנצא בידו ותניא
 44 במכילתא ומנצא אין מציאה בידו מקום
 45 אלא בעדים בידו אין בידו אלא ברשותו וכן
 46 הוא אומר (במדבר כא) וקח את כל ארצו
 47 **גמ'** עימור. שמוט: גנבו וסכרו כשחאו
 48 ישי מוח. לקמן מפרש עליה דביעא: **כתיב** אשה
 49 לעוברה. גנב אשה משוברת ומכרה לעוברה
 50 שלא מכר הניף שלה אלא שהיא עובר
 51 מכרה: דליכא עימור. עימור. לא בישן ולא כעובר
 52 דונא עליה. דסמך עליה **אוקמא באפי**
 53 ויקא. וכל כמה שהיא עבה מועיל יותר
 54 לחנין כפי הרות: אין לי אלא איש
 55 כשהגנב איש: וטוב איש. שנגנב איש
 56 אשה וקרא קמא ודא ספיד אנגנב למהוי
 57 איש דכתיב נפש הלךך אין לי אלא איש
 58 שנגב בו איש קו אשה דתיבא דגב הוי
 59 איש כחוב גונב נפש ואשה שגנבה איש
 60 דכתיב וגונב איש וגונב אפילו אשה וגונב משמע: הגנב. מי"מ והחאו דרישין ליה בספרי למעוטי גונב עבד: ועדיין ישנו ברשותו.
 61 גנב ברשותו: פטור. שרירי לא גנבה לאביו. אביו של גנב

סנהדרין. אלו הן הנחנקין – פרק עשירי דף פו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רלט
 תוספות

מ'נמצא בידו קא אמנא. וימא בדכסוטה פ' עגלה ערופה (דף קמה) דרשין כי ימצא חלל פרט למצוי ופטרין עיר שרובה גרים וי"ל דהתם תניב בארמא דמי כמו בידו דהבא ואבתי קשה דרשין כפ' בתרא דערבין (דף קה) גבי בתי עיר חומה ומצא פרט למצוי שלא ימכר ברחוק וינאל כקרבן וי"ל כרפי' בקנטרס דהבא מריבאי קדרא: **י"צא** עבד שאן לו אחוה. פירש בקנטרס עבד אן לו אחוה ואפילו עס אחיו בני אבוי דכתיב עס החומר עס החימה לחמוז וקשה דאם כן גר משוחזר נמי וניאה לפרש שאן לו אחוה שאן יוצאי חלציו קריוז אחוה משא"כ בה:.

בני ישראל למעשי מי שחציו וכו'. אבל כולו משוחזר וגר לא מנעט מבני ישראל וכן בפרק בת המנחות באות מצוה (מנחות דף סא) מיטמאן כוביה וכו' אבל גרים ומשוחזרים לא מנעט וכן שלוח פ' דמנחות גבי מיבתי בני ישראל ומסמכין און הגימט מנעט ומשוחזר וגר לא מנעטין וכן בפ"ק דערבין (דף קה) בני ישראל מעריכין ואין הגימט מעריכין ולא מנעטין גרים ולא עבדים משוחזרין ותימה דבפרק כל המנחות באות מצוה (מנחות דף סא) גבי תנפה אמרין בני ישראל מנעין ואין הגימט מנעין ואין י"ל אלא בני ישראל גרים ועבדים ומשוחזרים ע"ל תלמוד דרש"י ומעריכין וכן פ' העירל (בבבא דף ע"ו) ובשלוח פ' ק דבריות (דף ק) אשה כי תוריש אן י"ל אלא בני ישראל גירות ושפחה משוחזרת מן ת"ל אשה ושמה בכל יוד יש שום רבי ומריבין מניה גרים ומשוחזרין: **דבר** ואפי' חצי דבר. ואת' הא אמרין לקנן (דף צ) קיים מקצת וביתל מקצת דבראי מצוה דרבי הכל פטור ופי' בקנטרס משום דתניב אן תבתי אבתי יוד לרבי דרבי דבר ולא חצי דבר וי"ל דרבנן נמי מודו דרשין ולא חצי דבר ואפילו ארביי עובד היינו משום דהבא חצי דבר שלם כדמוכח במורה (ב"ק דף ע) ובחוקת הבתים (ב"ב דף נו) ויש ויבד' חלקק דברים יש מקומות כה"ג בפ' ד' חצי דבר יש וי"ל כ"ס כפר שלם אמר ר' חננאל אן חצי כפר ויבפרש יש כבוד (בכורות דף מד) חזמה ולא חצי חמש מבורחה (ב"ק דף עא) חמשה ק"ב אמר ר' חננאל ואפי' חמשה אבתי כק"ב ובפרק אהו ואת בני (חולין דף עט) ויש פ' ג' אילעור ורבנן בשא ואפילו קצתה של ולענין כיסוי כעבי ואפילו מצת יבד ובפרק הבא על ובמותו (בבבא דף ע"ג) ויש בתלמוד מקצת בתלילי הכתובות פרק אלמנה (דף צו) ויש) במקצת כסף ככל כסף קשה ושלוח סודו (חולין דף פח) ויש) דם ואפילו מקצת דם ובריש בכורות (דף טו) ויש) דם ואפילו מקצת כבוד. **מתוך** שיבולים עדים דרשונים כו'. אן העשם מליה באמרתי אלא במאי דעדיי גיביה ראשונה לא צריכי לעידי גיביה שניה כדאמרין במורה (ב"ק דף טש) ומודה רבי עקיבא בשנים אמרתי קידש ושנים אמרתי בעל איג' עדידי ביאה צריכי לעידי קדושין והואלו אן לא צריכי לעידי ביאה כוליה דבר הוא:

גיביה **מתוך שיבולים** לומר ראשונים ולתקנות

תני תנא. לך מנחי דקתי מוכר לאביו חיוב: **סתם ספרא.** תורת תנאים: **סתם ספרי.** ספר יודבר ומשנה תורה ודאי: **סתמא דבי ימצא** איש במשנה תורה הוא: **אליבא דרבי עקיבא.** ממה שלמדו מר' עקיבא אמרו: **של בית פלוני.** לא רצה להזכיר שםם שחשובין היו תובד לו ויהו נהנאין כדת שהיו הרבה דרין בבית אחד

אנשיה ויהו מציין תובד לו גבי נשי **הבירוקן** ולא משחחורין: **ונמצא.** קרא יתירא הוא א"ל ללמד שימצא בעדים ממי ימצא נפקא: **כמצויין בירן דמו.** התלמודין מציין תמיד בבית דבר ואם נגב רחב אחד מתלמידיו ומכורו אינו נהרג: **אין לעבדים בושת.** במבייש את העבד לא חיבתו תורה לאת דמי בשהו: **וכי יצאו אנשים** יחידו **לחומר איש** וכו'. מהתם ספרי אן חיוב ביה דכתיב וקצותה כן פשה מןן אתה אומר ממון או אינו אלא משש נאמר כן א"ל תחוס עיך נגאמר וקול' בעדים (דברים ט) לא תחוס עיך נה' להלן ממון אף כאן ממון: **עבד שאין לו אחוה.** ואפי' עס אחיו בני אבוי דכתיב (בראשית טב) עס החומר עס החימה **לחומר אינו אלא כבדמה:** אחיו חוה **במצות.** בכל מצות שהאשה חיבת בהן עבד חיבת בהן דרבי לא רחמי: **הוא אומר** "מנחת" **הנהגה נפש** דכתיב ונחמה: **היכי דרשי.** רבי יוחנן דחייב על מי שחציו עבד: **מאחיו לפעוטי עבדים.** הוא לרבי יהודה אן לו אחוה: **מבני.** יתירא דרשי ליה דהוא **לגנוב** האמור בעשרת הדברות דנגנב נפשתי מתוקם אלקין בשמעתי: **דבר הלפ"י מעניניו.** אם אן אתה יודע כמה הכתוב מדבר צא ולמד מפרשה שכתובה בה ולפי הפרשה הוא נכתב אצלה וכאן במה כל הענין מדבר בנפשות ולא תרצא ולא תנאף כל אלה חיבי מתות ביד' אן הונגב בניגביש שלם **לא תננוכו.** בפרשת קדושים **התורה משלש עשרה מרות.** זו היא אחת מןן שיהא הדבר מעניניו למד: **כמה הכתוב מרבי.** הענין של משה ושל מצלח מזה **במנון.** לא העוסק את רעך (ויקרא ט) עידי **עניבא ועידי מכייה.** עני כתיב עדים **העידה שנגב את דנפש ואמת העידה שכתב** אן נהרגין כדמפרש טעמא ואויל ויכין דאינהו לא מקטיליה אלא נמי אם לא הומו **לא מקטיל אלא על עדות שא אתה יוכל** לחימה ולא משכתח לא וקטיל אלא ככל **אתה שמעדין על הגניבה ועל המכירה:** **פליגטא דר"ע ורבנן.** כבבא בתרא בחוקת **הבתים על פי שנים עיקר דבר** לא חצי דבר על חצי דבר הוא אצל כל כת וכת **דאי לאו עידי גניבה אינו נהרג משום עידי מכירה** שיכול לומר עבדי מכתבי ואי לאו **מכירה בפני הדיינין** ופליגטא: **עניבא:** **בעדים האחרונים** של בן סורר ומודה. דתן לעיל (דף עא) מרחין בו בפני ג' ומלקין אותו חוד וקלקל נהון בערשים ושולשה מתרחין בו אביו ואמו בפני הדיינין ושפאין עדים ראשונים חצי עליו שאכל הטרטטין בשר ושתה מעין לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב **הסור ומודה היינו מלקות חזר וקלקל נהון**

כב' ל' למיתה ומודה חוקיה בתוך אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שהומו שנהרגין ולא אמרין שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מקטיל בסהדותא דרבי אלא אמרין הואיל הש עוש על פי ראשונים שיה לקח על דהו תו לא שייכא ההוא סהדותא קמיתא בהני בתרייתא ודני בתראי כוליה דבר קא עבדי:

אחלהת רמכיה היא. ואי אמאי מקטליה הא מצו למימר לפוסלו לערות
באנו ובית דרב הוראה ובין אמרי שותרו בו למיתה אלמא למקטליה קא
אתו אם כן לחוקיה נמי לקטלו אע"ג דאתו נמי לחלקו כדאשכחו פ"ב ד"ק (דף כד.
ו)טו) ועידי גיבנה נהוה האשמה ושני אע"ג דאתו לחובי' חצי בון נקו דאתו נמי לייעדי

מטעמ חצי נקו לא עיראה את הבת השלישית
כשדמויה השלש בתות ויל דקסבר חזקה
דגיבה לחודה קיימא כמו עידי דקישוי ועידי
ביאה או"עג דבמידי באתרו ביה מדמטלי לרבי
יוחנן גמ' לא שייך ביה מיתה ואפטר
דלחוקיה לא בעי הוראה ולר' יוחנן בעי אי נמי
היסי' לא חש בטעמא דלפסולו לעדות באנו
מודאיטריך ליעל למימר לחלקו לעדות ושנא
איצטריך חיבא דמפסלי מעיקרא וקא'
עבדי מברתי. ואת' אי לא למקטליה קא
אתו אם יבאו עדים שניה עבדו אם
כן למאי קא חיי' ויל דאתו לקיים הורא ואת'
אי דלא אתרו ביה למען לא טעמא דעבדי מברתי
אלא חיי' אתרו ביה אם כן למקטליה קאתי
ויל דאתרו ביה אחריני ואתנה לא ידעי וכו' רבי
עונא חזה מצו למעמי ברש פרק דיל ברוחך
(לעל דף מא.) גבי ענה הגאוסה.

אמר ר' יוסף ב' הל' סלקא דעתיך דרב ביה ספקא
ברבתי ועידי גיבנה הורא ודפי' מתוך סתיקא
יכול לומר עבדי מברתי אם לא היו באים עידי
גיבנה אם כן קאן בערעהו ממש וחצי דבר הוא
ואבי פריך ליה את מתוך קאמר דשמעו השלשן
דאפילו השתא נמי כיה דאתו עידי גיבנה מצו
למימר הבי' קמיל' רמיה לאו כלום הוא.
פ"ב ד"ק (דף כד: טו) נמי לייעדי תרא
לייעדי גברא דבסקי' אתה אלא דקא מרמי
רמי' לו דמי למיניח הדבא דחתם ויהי
ברמייה חשבה שכלל השלישה ימים באו אל'
עם אלו קא מרמי' אבל הכא ברמייה גרועה
אידי דלאו מילתא היא אי נמי דיני פשעות
שאני.

במזולא

לומר עבדי מברתי. אמר רב יוסף, כמאן אוקלא הא שמעמא דרב אפי, כרבי עקיבא, דאמר
דכ' ולא חצי דבר. אמר ליה אבי, דאי כרבנן, נהרגין הא, מתוך קאמר. אלא, אפילו תימא
רבנן, וברלא אתו עידי גיבנה, אי הכי, מאי למימרא. לא צריקא, דאף על גב דאתו לבסוף,
ואפתי, מאי למימרא. לא צריקא, דקא מרמו רמזין. מהו דתימא, רמיא מילתא היא. קא משמע
לן, רמיא לאו פלים הוא: מ' משנה וכן אמרא, על פי בית דין, שצאמר 'כי יפלא מפק דבר
למשפמי' שלשפת פתי דינו חי שם, אהד וישב על פתח הר הבית, ואהד וישב על פתח המזרח,
ואהד וישב בלשפת הנגרות. כאן לוח שעל פתח הר הבית, ואומר, פק דרשתי, ופק דרשני הכיור,
פק ליפרתי, ופק לימרו הכיור. אם שמעו, אומרם [למה] ואם לאו, כאן לתן לאותן שעל פתח
ענה, ואומר, פק דרשתי, ופק דרשו הכיור, פק ליפרתי, ופק לימרו הכיור. אם שמעו, אומרם
להם. ואם לאו, אלו נאלו כאן לבית דין הגדול שלשפת הנגרות, ששמענו ויצא תורה לכל
ישראל, שצאמר 'מן המקום שהוא אשר יבחר ה' חור לעירו, שנה ולמד פדרך שהיה למד,
כמו. ואם הורה לעשות, חייב שצאמר 'והאיש אשר עשה כדברו' אינו חייב עד שיתיר לעשות.
תלמיד שהורה לעשות, כפשוטו, נמצא חומרו קולו: גמרא תנו רבנן, 'כי יפלא מפק דבר',

לחלקו. באנו. ולא הערנו להמיתו שלא ידענו שסופו לחור ולקלל. לחלקו
באנו. על הגיבה ולא ידענו שימכרו. דלא לקי. אנגיבה לחודה משום דהוה ליה
לאו שניתן לאוהרת מיתת ביד שאם ימכרו יחרג: עידי גיבנה נכפשו. שהעידו
שגבו נפש: דאמר חזקה אין נהרגין. אם הומו לאחרא שבאו עידי מכירה משום

דבז לחוק שהיה אין ספק לתמוע על עדות זו
ולא לקי לבנידו לא שניתן לאוהרת מיתת
ביד: דאי ר' יוחנן בין דאמר נהרגין, אם
בעי עידי מכירה אחרין כן קודם הומא ונגמר
דבנו ע"פ שתי הכחות והומו הזכי לקי אם
הומו קודם שבאו עידי מכירה הא היה לה
לאו דלא תנעה לבנידו בשעה שהעידו לאו
שניתן לאוהרה שלא לחעיד כן שאם עידי
ולא יזמו עד שבאו עידי מכירה ויגמרו דבנו
הומו: מיתו: וכל לאו שניתן לאוהרת ביד
אין לזוקי עליה. ואפילו יפטרון מן המיתה
שהיה ר' לאוהרת מלקות נקטת איהו חייב
לקי. הא לאו כאשר זמם הוא ואי משום לא
תנעה שמתה (ב) לאו שאין בו משנה הוא
בעידי מכירה בול' עלמא של פליגי
נהרגין, אם נגמר דינו על פי שתי הכחות:
לחודה קיימא. ועידי גיבנה אינן באין להורגו
אלא לחלקו אבל עידי מכירה שבאין
עמוקן ומאריך שהתרו בו למיתו מנוקע
אותרו ממלקות ומחייבין אותו מיתה והויה
לה מכירה דבר שלם: אתחלהא דמברתי.
דקסבר ר' יוחנן לאו לקי עלה דלאו שניתן
לאוהרת מיתת ביד ואינו באין לאו לחורגו
ואף על גב דשתוק צריכות זו לזו והיה ליה
כל חידא דודא חצי דאמר מוקטל כרבנן. ויורה
ר' יוחנן כעידת הראשונים של בן מורד
ומורה שהומו דאין נהרגין. דאינתו ראי'
לחלקות אתו כדכתבי' ויסרו אותו (דברים
כא): בזה מודים ב' כלומר יש עדים כן
סורר ומורה שהולך מודים באתת בתותי
לפטור יש בה שיהל מודים בו לחובו ויש
בה כן סורר ומורה שנהלקו חזקה ורבי
יוחנן לפי מה שמענו במתוך חזקה. שנים
אומרים כפנינו נגב. משל באינו מעות לקנות
בשר ויין בפעם שניה אתר שלקה: ושנים
אומרים כפנינו אבל. הבשר ברשות אחרים
דאינו חייב עד שיגוב משל מבין ואכל
ברשות אחרים הך שתי כתות צריכות זו לזו
והא ראשונים יכולין לומר לחלקו
וחנה ליה חצי דבר לחוקיה דסבר לרבי כרע'
דאמר אין נהרגין ולר' יוחנן דאמר נהרגין
כרבנן: עידי פכירה נכפשו. ולא באו עידי
גיבנה על כן לפנינו: לא מתוך קאמר. אפי'
דאמר רבא אין כאן שהיה ליה להניעל משום
מביד בטענה זו: וברלא אתו עידי גיבנה.
קאמר רבא אשי וכדפרשית שחיה לכל לומר
עבדי מברתי: לבסוף. אתר שהעידו עידי
מכירה באו עידי גיבנה ונגמר הדין ע"פ
שניהם: ואבתי מאי לימריא. כשהעידו
הראשונים לא היה הדין ראוי ליגמר על

פדום ובולקן לומר לא היינו יודעין שבוואו עידי גיבנה עלינו: דקא מימרי רמזין. הני להני: מתני' ב' בת דין חזו שם. ויורשילמי דמתעבי ביה קרא וקמתי ועלי: אחד
יושב על פתח הר הבית. הוא שער המזרחי שלפנים מן החלל לפני עורת נשים: ואחד יושב למעלה חומטו. כשעבור עורת נשים ובאין לפני עורת ישראל: ואחד בלשכת
הנזירה. שהיא גיבה בתוך השורה חיצה בקודש וחיצה בחול כדאמרן בסדר ויטא קנ' (כד.) כאן לוח שעל פתח הר הבית. וכן זה שוהרה בעירו והכלל ביד שביעור
עליו והזקוקי הכתוב לעלות ולשאלו וביאין ובאין וביה דין שביעור לבד זה שעל פתח הר הבית שחיי בו פוגעין תחילה: תלמיד שהורה לעשות. תלמיד שלא
הגיע לתורה ותנצל על ביד שביעורו ושלא לבד הגדול ושלא לחור לעירו והורה ככתוביל פתח שאין לחייבו עליו והואה והורה לא חיובא גמלא ומומחה
לבד כדאמר' בגמ': נמצא חומרו קולו. חומר שהחמירו עליו שאינו ראוי להוראה עד שיהא בן ארבעים שנה נעשה לו קל לפטור מן המיתה:
במזולא

גמ' במופלא שבב"ל. במומחה לביד למעוטי תלמודי: מפקח הן יועין, שנחלק בעיבור
השנה הקרוי סוד ועצה בדברפטרש ללקח: וכן הוא אומר. רבני יועין כחובב מנוח: ה' הלבח
למשה מפניו. שאף עליה הוא נהרג: למשפט הן הדין. אם נחלק בדבר הלמד בדין ג' ש'
גם הוא נהרג אצלו דין ביד משה כתיב להדיא בין דין לדין: בין דם נדה רם ליהר' בו.

שנחלקו בדם נדה ואו ברית או ברם ז' ז'
ובין נגע לנגע, שנחלקו בנגע אדם או בנגע
בגדים דברי ריבות. היל למכחב דבר ריב
וכתיב דברי ריבות לרבות חרמין וערכין
והקדשות שזן באן ערלים ע"י דיבור הפה: ו'
השקאת פוסה. שהיא על ידי ריב שבניה ובין
מריבה: ופורת מצויות. שאף נגעים ע"י ריב
של לשון הרע הם באים: והן לזקם שכחה
ופאה. שזן לעמים כהתובן בהן ואכלו
שבעיה: וקמת פתין. מרביחים וקמת
מכיל בדמישבן עסקין וחייבו ע"י שושבין
במקום הקבוע להם עד עת האוכל ושם באין
כל העריכין לדין ולהוראה בכל עיר ועיר
ואוהר רחמנא לביד של אותה העיר:
שהמפלוקת ביניהם ליתין לישאל: לופד
שבת המקדש בגוה פמ"א. וקמת ועלת אל
המקום שבו אין ע"י שאין יורשים
גבוה שמינה א"ל. גבוה ככל הארצות
דברייחא קא מסיק למלתיה ולאז מהאי קרא
ליף ולקמן מפרש מנן: אשר העלה וגו' אבל
הארצות אשר החריתם שם וישבו על
ארפתם. שם יאדמתם גבוה מכל הארצות
דכתיב העלה: מה להלן דבר שחייבים בו.
כדילפינן בתורתנו: וריבא ל"ל. להאי מנחתא
לדעיל דקתני ומקטיבל אבל ע"י דחשיבה בה
הלכה וגרידה שזן וערכים והקדשות וכו' וכלו
הך רחמנא בה דיתתיקם כ"מ דאמר אין חייב
אלא על דבר שזונו כרת וכו': כדתנן גם
העידו. כלומר א' אפלוטנא דהך רחמנא פליגי
זקן ממרא ורבנן: הם העידו. ר' יהושע ור'
פפייס במס' ערוות: קסמיעבין את השנה כל
אדרי. ואע"פ שלא נמלכו לעבר קודם הפורים
ויקראו את מנגילת סקור והראשון ואחר ה'
ראו שהשנה צריכה להתעבר ועברה: שהיו
אומרים בו'. לפיכך הוצרכו להעיד כן שהיו
שאר הכהנים אומרים עד הפורים מעברין
ושוב אין מעברין וטעמא מפרש במס' ר"ה דמן
הפורים התחילו לדרוש בהלות הפסח
דהנאי שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח ל'
יום וכו' מרחק ליה לא צייתי לשלוחי ביד
שכבר שמעו מה דהרשעים לעשות הפסח בסוף
ל' ואתי ללוזי' בחמני: דא' להאי ניבא. אם

במופלא שבב"ל. במומחה למעוטי תלמודי: מפקח הן יועין, שנחלק בעיבור
השנה הקרוי סוד ועצה בדברפטרש ללקח: וכן הוא אומר. רבני יועין כחובב מנוח: ה' הלבח
למשה מפניו. שאף עליה הוא נהרג: למשפט הן הדין. אם נחלק בדבר הלמד בדין ג' ש'
גם הוא נהרג אצלו דין ביד משה כתיב להדיא בין דין לדין: בין דם נדה רם ליהר' בו.

במופלא שבב"ל. במומחה למעוטי תלמודי: מפקח הן יועין, שנחלק בעיבור
השנה הקרוי סוד ועצה בדברפטרש ללקח: וכן הוא אומר. רבני יועין כחובב מנוח: ה' הלבח
למשה מפניו. שאף עליה הוא נהרג: למשפט הן הדין. אם נחלק בדבר הלמד בדין ג' ש'
גם הוא נהרג אצלו דין ביד משה כתיב להדיא בין דין לדין: בין דם נדה רם ליהר' בו.

במופלא שבב"ל. במומחה למעוטי תלמודי: מפקח הן יועין, שנחלק בעיבור
השנה הקרוי סוד ועצה בדברפטרש ללקח: וכן הוא אומר. רבני יועין כחובב מנוח: ה' הלבח
למשה מפניו. שאף עליה הוא נהרג: למשפט הן הדין. אם נחלק בדבר הלמד בדין ג' ש'
גם הוא נהרג אצלו דין ביד משה כתיב להדיא בין דין לדין: בין דם נדה רם ליהר' בו.

הארצות אשר הדחתים שם וישבו על אדמתם: פנו רבנן, וכן ממרא אינו חייב אלא על
דבר שזונו פרת וישגתו פטאת, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, על דבר שזקתו מדברי
תורה, ופירושו מדברי סופרים. רבי שמעון אומר, אפילו דקדוק אדמא, על דבר שזקתו מדברי
מטעמי דרבי מאיר, גמור דבר דברי. בתבי הכא 'פי' ופלא ממוך דבר למשפט, וכתיב הים
ועגלם דבר מעיני תקלה. מה להלן דבר שתייב על זדונו פרת ועל שגגתו פטאת. אף
כאן, דבר שתייב על זדונו פרת ועל שגגתו פטאת. ורבי יהודה, על פי התורה אשר יורוד,
עד דאיפא 'תורה' ו'יורוד'. ורבי שמעון, אשר יגידו לך מן המקום שהוא, אפילו כל דהו.
אמר ליה רב הונא בר חיננא דרבא, תרגמא לי להא מתניתא, אפילו דרבי מאיר. אמר
ליה רבא לרב פפא, פוק תרגמא ליה. 'פי' ופלא, במופלא שבב"ל דין הכתוב מדבר. 'ממוך',
זה יועין שיועד לעבר שנים ולקבוע חדישים. פרתנו, הן העידו שמעברים את השנה כל
אדר, שקיו אומרים עד הפורים. דאי להאי גיסא, קא שרי חמין בפסח. ואי להאי גיסא,
קא שרי חמין בפסח. דבר', זה הלכות, זו הלכות אחד עשר. דאיפמה, עשירי. רבי יוחנן
אמר, עשירי פתשעין. ורבי שמעון כן לקיש אמר, עשירי פאחד עשר. רבי יוחנן אמר עשירי
פתשעין, מה תישעין בעי שימור, אף עשירי בעי שימור. ריש לקיש אמר עשירי פאחד עשר,
מה אחד עשר לא בעי שימור, אף עשירי לא בעי שימור. למשפט, זה הדין,
הן

אמר ב"ד שלכחם נהיה שמעברין את הפורים מעוברת כ' יהושע ור' פפייס והוא אמר אינה מעוברת קא שרי חמין בפסח: ואי איבא. נמי שרי חמין בפסח דודנו בר:
הלכות אחד עשר. יום אחורן כ"א שכן נדה לנדה קיימא לן י"א יום שכן נדה לנדה הלכה למשה מסיני משעברו: ימי נדה אינה חזרת להיות נדה עד שיעבור י"א יום וכל
דמים שראה בהם ז' וזכה הם ואם אראה בהם יום א' ומים רצופים שומרת יום ג' ואם פסקה ולא אראה בו כ' וסולת בו כ' וסולתה ואם אראה ג' ימים רצופים היא זכה לקרבן
ולטבלת מים חיים ואפליגו רבי יוחנן ורשב"ל בהלכות יום האחרון: רבי יוחנן אמר הלכה אחת נאמרה בר' ל' אמר שתי הלכות נאמרו בו ליהלוק משלפניו וכן פלוטא בשילוח
מסכת נדה ואתמר הלכה ז' וזכה הוא ומיניו וז' רצופין ליהוי נקט בהא: עשירי רבי יוחנן אמר תרי' הוא כתישעי. מה הוראה בתשעי צריכה להיות שומרת עשירי שיהיה בוצרין ג' לזיבה
ושמא תראה בעשירי הרי שנים ותחזור ותראה באחד עשר הרי ג' אף הוראה בעשירי צריכה להיות שומרת אחד עשר ואע"פ שעשירי אינו ראוי לצרור ג' שאין שנים עשר
משלפני עומם וזיבה וזיבה ללא ראתה ג' רצופין להיות ובה בתרין י"א יום ימי עשר תולדת נדה והינו דקאמר רבי יוחנן והם הלכות א"י הלכה נאמרה בו ליהלוק
מפסח וזאת אמר איתא דלא בעי שמורת שנים עשר נגדו רחא לא ממי זכה הוא אבל שיה שלפניו להיות שומרת לראית שומור לא בעי שמורת שנים עשר
תשעין ור"ל אמר עשירי פאחד עשר. מה אחד עשר לא בעי שימור שנים עשר שהרי אין השנים עשר מימי חיובא אף עשירי לא בעי שימור להיות שומרת י"א דלא נאמרה
שומרת וכן נגדו יום אלא בראיה לצרור ג' להכך לר"ל שתי הלכות נאמרו ביום אחד עשר ליהלוק משאר ימים שלפניו אחת שאינו צריך שימור ואחת שאין נעשה שימור לראית
עשירי ואי אפילוהו זקן ממרא ורבנן בהלכות אחד עשר כדאיפליגו ר"ל ורבי יוחנן דריב שודונו כרת על שומרת יום בנגדו יום יחיב כרת כדכתיב (ויקרא טו) כל מי זוב טומאתה
וגו' ודרשין ימי זוב ימי:

דין בתו מאנסתו. כבולו משכח פלגתא בר מולא ורוצה למיר דאין וקן ממרא מודה
בגזירה שוה זו:

עקביא בן מהללאל טמא. ואף על גב דעקביא מחמיר ומנין דהויא קולא בגון
שרואה דם אדום ומשליטתו לרם ירוק:

כלילי שבת זימנ. לאפקי יו תחלה וא"כ
לילה אלא אי"כ שפחה לילה שלם
ואחר כך יום שלם כלילי שבת היום שרידי הולך
אחר הלילה. **בפלוגתא** דרבי יהושע ורבנן.
פי' בקונטרס לרבנן אם נכנס למקדש ולרבי
יהושע פטור ולא יתכן דאבי האי גונא לא
מחיבי וקן ממרא כיון שרוא בשלח ויורד היא
ליפתן לעיל דבר דבר מנועלם דבר דתנן בג'
[הור"י] ב"ח משוח (הורח"י דף ט) במאיא עולה
ויורד על טמאת מקדש וקדושי ויש לפרש
כדפרישתי לעיל בכבר של תרומה:

רבי יהושע אומר כיהו. פירש בקונטרס כאילו
כיהו הגנע דהוא מסימני טהרה
כשמשתנה ב' לובן שלו לאחר הסגר וקשה הויכ'
פריך בשלחה נזיר (דף סה) ודימלא כיהו וטמא
הא לפירושו כל כיהו טהור ועד אי כיהו
וטמא היינו ת"ק ונראה בנידטס ר"ח קהה בקיף?
ול' אר"י כלומר ר' יהושע הקשה תדקדק בידר
כמז הקהה תא שישו בן מקחו אקאמרי
בשוקא (בבבז דף קי) מאסימס אסופות של בני
אדם כלומר עמוד למניין ולא ידע ותיסי אם
לדיבא ראיא לת"ק או לסוחר ולדיבא בעי מאמי
קדיה וקאמר קדיה טהרה ומיזנו כירבשוטי
דריש שבוטע משמע דיש כיהו טמא דאמר
התם והתורה אמרה וזכה וזכה הגנע הכהה
טמא וזכה מן הכהה טהרה.

מרדו

דרכ **יצחק בר אבומי**. בראיין הן הגרפין פרישתי לה גבי דבר מאנסתו ודמיה
דינא ולפינן והוא דבר שדונו כרת. הירוק **עקביא** בן מהללאל **ממא**. דם הירוק
הוי דם הנדה ואם אמר וקן ממרא בעקביא בן מהללאל מייתי לה לחיוב כרת
שפעמים שרואה דם הירוק בתחלת נדתה ולבסוף ב' ימים רואה דם אדום ופוסקת
היא דמה ותחלת למנות שבעה ימים מראית
דום ירוק וטובלת וממשת עם בעלה ב'
ימים בנדוטה לפי שום הירוק טהור הוא
היה לה להתחיל למנות מראית דם אדום:
ועין אחר הוא. דם הבא בשבועים של
נקיבה שהוא טמא ודם הבא לאחר שבועים
שהוא טהור מענין אחר הוא: היתרה
ביממא. כל שבועים: והתורה מיהרת.
לאחר שבועים תורה מיהרתו ודמיה
שכלי מן טהרה: ולוי **אב"ב** ב' מעינות הן.
נסתם הטמא לאחר שבועים ונפתח הטהור
וכנסתם הטהור כסוף מן טהרה נפתח
הטמא ואמר' במס' נדה מאי בנייהו
בשופעת מתוך שבועים לאחר שבועים או
מתוך שמונים לאחר שבועים לרב אע"פ
שלא פסק מעיניה בתוך שבועים וירוא דם
לאחר שבועים ממנה טהור וללוי טמא עד
תשפוקו שעה דינמא נסתם הטמא
והושפוקו מתוך תרומא לרב שמונים לרב
טמאה ואע"פ שדו מעין עצמו של מי טהור
וללוי טהורה עד שפסוקו מעין הטהור ויפתח
מעין הטמא ואי אפילו זקן ממרא ורבנן
בזא קאמי לדיי כרת אי רבנן רבא והוא כלוי
איכא כרת לאחר מי טהור ואי רבנן כלוי
הוא רבא איכא כרת בתחלת מי טהור ורב
הלולא ולוי לתרומא קישתה ג' יפסי בתוך
אחד עשר יום ב'. כתיב בפסוקי זבה באחד
עשר יום שכן זבה נדה שהם הימים
המביאין לדיי זיבה ואשה כי זיוב זבה ומה
ימים רבים ותניא בפרק גנות כותים (דה
לוי) דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד מגיד
שהם הקדושי שיצא קודם הולד מחמת עצר
הקדושי אינו מביאה לדיי זיבה וכיש ד'
שלאחר הולד אבל אם ראה א' ימים
רצופין בתוך מתוך קושי ושפתה קודם יציאת
הולד יום אחד מעת לעת ששקטה ותח
מזערה ואכ"כ לידה בין מתוך קושי בין
מתוך שופי היו ר' וילדת בזוב לפי שכיין
שלאחר ג' שפתה אגואלי מילתא דלא
מחמת ולא אחד גושית בתו זבה למנות ד'

דין בתו מאנסתו, דאמר רבא, אמר לי רב יצחק
בר אבדימי, אתאי הנה הנה, אתאי יומה וימה,
בין דם לדם, בין דם נדה, דם לידה, דם וזכה, דם
נדה, בפלוגתא דעקביא בן מהללאל ורבנן. דתנן, דם
הירוק, עקביא בן מהללאל טמא, וחכמים מטהרין.
דם לידה, בפלוגתא דרב ולוי, שאתמרי רב אמר, מעין
אחד הוא, התורה טימאתו, והתורה טיהרתו. ולוי
אמר, שני מעינות הן. נסתם הטמא, נפתח הטהור.
נסתם הטהור, נפתח הטמא: דם וזכה, בפלוגתא דרב
אלעזר ורבי יהושע, דתנן, קישתה שלשה ימים בתוך
אחד עשר יום, אם שפחה מעת לעת וילדה, הרי
זו יולדת בזוב, דברי רבי אלעזר. ורבי יהושע אומר,
לילה ויום, כלילי שבת ויומו, ששפחה מן הצער ולא
מן הדם. בין דין לדין, בין דיני ממונות, דיני נפשות,
דיני מכות. דיני ממונות, בפלוגתא דשמואל ורבי
אבהו. דאמר שמואל, שנים שדנו דיניהם דין, אלא
שנקראין בית דין חצוף. ורבי אבהו אמר, לדברי הכל
אין דיניהם דין. דיני נפשות, בפלוגתא דרבי ורבנן.
דתניא, רבי אומר, ונתת נפש תחת נפש, ממון. אתה
אומר ממון, או אינו אלא נפש ממש. ואמר 'תניה'
למעלה, ואמר 'תניה' למטה. מה להלן ממון, אף
באן ממון. דיני מכות, בפלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן. ורבנן,
ישמעאל אמרו, בעשרים ושלשה. בין נגע לנגע, בין נגע אדם, נגע בתיים, נגע בגדים.
נגע אדם, בפלוגתא דרבי יהושע ורבנן. דתנן, אם בהרת קדם לשער הלך, טמא. אם
שער לכן קדם לבהרת, טהור. ספק, טמא. רבי יהושע אומר, פהה. מאי פהה, אמר רבא,
פהה, טהור. נגע בתיים, בפלוגתא דרבי אלעזר פרבי שמעון ורבנן. דתנן, רבי אלעזר פרבי
שמעון אומר, לעולם אין הבית טמא עד שיזאה פניו גריסין על שתי אבנים, בשתי פתלים
בקרן וית, ארבו פניו גריסין, ורחבו פגריס. מאי מעמא דרבי אלעזר פרבי שמעון, פתיב
הקור', ותיבב 'בקורת'. איהו קור שהוא בקורות, הוי אומר זה קרן וית. נגע בגדים,
בפלוגתא דרבי (י') [נתן] בן אבטולמוס ורבנן. דתניא, רבי (י') [נתן] בן אבטולמוס אומר, מנין

נקיים כדן זבה וכן זמן שלא תספור ד' נקיים לא ירא דם שלה דם טהור ואפילו לאחר שבועים ואחר מלאת שמונים שלה יצריכה שני קרבותא אחו ללידתה ואחד
לזבתה: לילה ויום. אבל מעת לעת לא חשיב שופי אם שפחה מש ענות של שליש עד שש ענות של ד' והאילו הול' מקנת קושי יום השופי לא היא וילדת בזוב
וה' אחרומא רבי יהושע לקולא היינו דבר שדונו כרת: ששפתה מן הצער. ואין הוא חוששין אם לא שפחה מן הדם: **בפלוגתא דשמואל ור' אבהו**. וכיון דאפקי הני
בי הרי ממונא מחאי וזבה וזבה בדינא איהו ודוהו והלך ו' וקדש אשה באותו ממון לשמואל מקודשת כרת אבהו אינה מקודשת הול' קודשת בזוב וקול' פייב' קודשין
(דף נב) גבי מעשה דה' נשים שנתקדשו בכלכלה קידשה בגול אינה מקודשת והשאת אתי לדיי כרבי אי רבנן כשמואל וקן ממרא כרבי אבהו ואי' רבנן כרבי אבהו
וקן ממרא כשמואל אתי לדיי כרת דקא משוי להו קדושין ואי אתי אינש אחרינא לבתר ה' וקדשה מפיק לה מבתרא בגלא טע' והל' דבר שדונו כרת בלא עדים ובלא
התראה דאי איכא עדים והתראה הוי מיתה ביד ואי ליכא לא זה ולא זה הוי כרת: **נתתה נפש תחת נפש**. במתכוין להרוג את זה והרג את זה ומחייב ליה ריה ממון
ורבנן פטרי ובפלוגתא באלו קן הנחנקין ור' תפסי יורשין דהרוג ממונא דהורג ופטרי ליה וקן ממרא וקדשו בו את האשה לרבי מקודשת לרבנן אינה מקודשת אתי אתי
אינש אחרינא וקדשה מקודשת לשני הוי חייב כרת דברבי: **תנינא לעלמא**. גבי גונף אשה הרה ותן בפלילים (שמות כא) דמי ולדות: **כב"ג**. ואם הלקוהו ג' לר' ישמעאל
חיבין לו ממון כשאר חובל בחבירו ומקדש בו את האשה ולרבנן ברין הלקוהו ואם חתפ ממנו וקדשו בו אינה מקודשת: **ספק, אם** זה אדם אם זה קדם: **בחה**. כאילו
כחה הגנע דהרי מסימני טהרה כשמשתנה הלובן לאחר הסגר ולרבנן לא נכנס למקדש חייב כרת ולר' יהושע פטור: **דין שירא**. כשני גריסין, שיעור חובות כגריס על
גריס תיבית את האבנים אשר בן חוש שירא הגנע על שתי אבנים על כל אחד ואחד שיעור נגע על ב' בתלים ובקורן וזית בן מקדוה דרמיית מוחזתת אורבו כשני
גריסין ורחבו כגריס שיהא בקר הדורמן גריס וכן בקר המורדו והגנע כולו מחובר כאחד: **מא מעמא דר' אלעזר**. דבעי קרן וית' כתיב. ומראיקן שפל מן הקר ויקרא
יג) וכתיב והנה הגנע בקירות הבית: זה קרן וית'. ורבנן לא בעי קרן וית' והויא דליתייה בקרן וית' ונכנס בה אדם ואכ"כ נכנס למקדש לרבנן חייב כרת לר' אלעזר בריש
פטור:

סנהדרין. אלו הן הנחנקין – פרק עשירי דף פח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

רמז
תוספות

1 מר"ח מעשר ונתן לו. ואפילו לטאן דאית ליה בריה כל זמן שהפירש פיהא ולא
2 ביררה היה הכל שלו ותחייב הכל במעשר ושוב לא יפטר וא"ת תרומה נמי
3 לתני שחורם ונתן לו וכ"ת תרומה בלאו הכי יפירש העני דכל פיהא חייבת בתרומה
4 דוא דאם כן ורי דוא מקדים מעשר לתרומה גדולה ועוד דנתן במסכת תרומות פ' ק'
5 (מ"ה) אין תרומין מן הלשט מן השמחה ומן

6 הפאה וי"מ דלדכי לא תני תורם דאפילו הפקר
7 לאתא מירוח פטור מן התרומה דנתן במסכת
8 מעשרות פ' שלשה מינין פירות ממזרחין בשדה
9 ממזרחין אטורים משום גזל מפורשים ומזרחין כן
10 כן כן בן חייבין במעשר ופטורים מן התרומה
11 וליחא דברושל' מפרש לדוכי פטורין מן
12 התרומה לפי שא שאלש לנתני שתעקר אלא
13 אם כן נתרמה ממנו תרומה גדולה לפיכך אין
14 צריך לתרום כשמצאנו פירות ממסגמא דהפרשה
15 עירך תרומה גדולה ונראה לפרש דמשום
16 דהתרומה דבר מונע לא חש לנחובי:
17 קינויו מחול. היינו דוקא קודם שנוחקר
18 המגילה אבל לאתר מיכן אין יבול
19 למחול:

מסית

1 לפריהו בנבני. אם פרוח תפרח הצרעת ותמלא כל הבנה: אים שפירח כבולו
2 מהור. דכתיב (ויקרא יג) אם פרוח תפרח הצרעת וגו' ופלוגי רבנן עליה והיכא
3 דפרחה בבגד כולו והבניטו למקשה או רתונגו בו כנסס למקשה לרכבו חייב ולר'
4 יונתן פטור: המעריך פחות מבן חורש. אמר על פחות מבן חורש ערבו עליו והותרה
5 לא נתנה לו ערך דגבי ערבו כתיב (ויקרא
6 כז) ואם מבן חורש וגו': ר"ם אומר נותן דמיו. **לפריהו בבנדים שיהיא מהורה, נאמרה קרחת ונבחת'**
7 כמה שהוא נמכר בשוק דקסבר אין אדם
8 מוזניא דבריו ולבמה יודע שאין ערך
9 פחות מבן חורש וגם לאו אמר דמים
10 ולרבנן פטור ואם בא גזבר ומשכנו לר"מ
11 היה קודש ואין אשה מקדשת בו אלא אם
12 חי ידע בו כדתנן (קדושין דף נב) ובקדש
13 במזיד קדש שבונוג לא קדש ולרבנן לא הוי'
14 הקדש והרי הוא של בעלים לקדש בו
15 האשה והאחר שקדשה בו אינה מקדשת א"נ
16 לר"מ היה הקדש והבנה משום מבטיא אשם
17 מעילות והרי אותו אשם קדש קדשים
18 והאבולו כשומאט גופו חייב כרת ולרבנן לא
19 הוי הקדש הרי של בעלים הוא והנהגה
20 ממנו לא מעל ואם הבייא אשם מעילות
21 חולין לעורה הוא ואין חייבין עליו משום
22 שומאט: לברך הבית ומועילין בהו: לבתים.
23 ואין מועילין בתום: שחל על קדש קדשים.
24 כדתנן (ערבין דף כה) נחריס אדם את
25 קדשיו אם בדר נותן דמיהם ואם נרבה נותן
26 את שותבם כפי חלק שיש לו בה כדמפרש
27 במסכת מביב רבינן ב' בתניס: כדמפרש בפרק
28 קטן שטווין בו הוב' בתניס. כדמפרש בפרק
29 קמא ו' בתניס כותובין בפרשה אם פירות
30 בפתור משערה בני אדם ערין קדש הוא
31 ומועילין בה ולרבנן אין מועילין בה: המקנא
32 לאשתו. המתרה באשתו אל הסתריע אם אש
33 פלוגי: ומשקה על פי עד אחד. שבא ועמר
34 אני ראיתיה שנסתרה ואם לא השקה
35 נאסרת עליו ותנן (סוטה דף כד.) אלו לא
36 שותחו ולא נטולתו כתובות האמתרה אני
37 שותח והכי דיבאי עידי סתייה ואמרי
38 איני שותח דרבי אליעזר אין לה כתובה
39 לרבי יהושע יש לה כתובה שאינה נאסרת
40 עליו ואם מכרה לאחר כתובתה קנה ואם
41 תופס ממנו של זה לא כתובה הרי הוא שלו
42 לקדש בו את האשה ולרבי אליעזר היה גזל
43 ולא קדשה: מאין היו מורדין. לדעת אבי עיר
44 קרובה אל החלל: מפטוריו. יורע את הקרובה
45 לעבורו ובתיא לא הגעלה ולא הקרובה
46 לתוספתו: יקנא אומר מחוטמו. ובמסכת
47 סוטה מפרש שעמא מור סבר עיקר חיותה
48 באפה ומר סבר עיקר חיותה בטבורה:
49 במקום שנעשה חלל. דהיינו מצואריה
50 דסתם חלל מן הגזרן כדמפרש תתם לתת
51 אותך על צוארי חלל רשעים ותנן (קדושין

1 לפריהו בבנדים שיהיא מהורה, נאמרה קרחת ונבחת'
2 באדם, ונאמרה קרחת ונבחת' בבנדים. מה להלן,
3 פרח כבולו מהור. אף כאן, פרח כבולו מהור. דבר',
4 אלו הערבוין והחרימום והקדישויות. הערבוין, בפלוגתא
5 דרבי מאיר ורבנן. דתנן, המעריך פחות מבן חרש,
6 רבי מאיר אומר, נותן דמיו. והכמיס אומרים, לא אמר
7 כלום. חרמיס, בפלוגתא דרבי יהודה בן בתירה
8 ורבנן. דתנן, רבי יהודה בן בתירה אומר, סתם חרמיס
9 לברוך הבית, שנאמר 'כל תרום קדש קדשים הוא
10 לה'. והכמיס אומרים, סתם חרמיס, לברוך, שנאמר
11 'לפשה החרס, לכהן תהיה אחרות'. אם כן, מה
12 תלמוד לומר 'קדש קדשים הוא לה', שחל על קדש

1 קדשים ועל קדשים קלים. הקדשות, בפלוגתא דרבי אליעזר בן עקיב ורבנן. דתניא, רבי
2 אליעזר בן עקיב אומר, אפילו צינורא של הקדש, צריכה עשרה בני אדם לפדותה. ורבית',
3 זה השקאת סוקה, ועריפת העגלה, וטירת מצורע. השקאת סוקה, בפלוגתא דרבי אליעזר
4 ורבי יהושע. דתנן, המקנא לאשתו, רבי אליעזר אומר, מקנא על פי שנים, ומשקה על פי
5 עד אחד, או על פי עצמו. רבי יהושע אומר, מקנא על פי שנים, ומשקה על פי שנים.
6 עריפת עגלה, בפלוגתא דרבי אליעזר ורבי עקיבא. דתנן, מאן הוי מורדין, רבי אליעזר
7 אומר, מטיבוריו. רבי עקיבא אומר, מחוטמו. רבי אליעזר בן עקיבא אומר, מקום שנעשה
8 חלל, מצוארו. טירת מצורע, בפלוגתא דרבי שמעון ורבנן. דתנן, אין לו בהן יד, בהן רגל,
9 אוזן ימנית, אין לו טהרה עולמית. רבי אליעזר אומר, נותן לו על מקובו, ויוצא. רבי שמעון
10 אומר, נותן על של שמאל, ויוצא. 'בשעריך', זה לקט, שחכה, פיאה. לקט, דתנן, שני שבליו,
11 לקט. שלשה, אינן לקט. שחכה, שני עומדין, שחכה. שלשה, אינן שחכה. ועל פיו, בית
12 שמאי אומרים, שלש לעני, וארבע לבעל הבית. פיאה, בפלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן. דתנן,
13 מצות פיאה, להפריש מן הקמה. לא הפריש מן הקמה, יפריש מן העומדין. לא הפריש מן
14 העומדין, יפריש מן הכרי, עד שלא מירחה. מירוח, מעשה ונתן לו. משום רבי ישמעאל
15 אומר, אף מפרשי מן העופות: שלשה פתי דינין וכי'. אמר רב כהנא, הוא אומר מפי
16 השמועה, והן אומרין מפי השמועה, אינו נהרג. הוא אומר כך הוא בעיני, והן אומרין כך
17 הוא בעינינו, אינו נהרג. וכל שפן, הוא אומר מפי השמועה, והן אומרין כך הוא בעינינו,
18 אינו נהרג. עד שיאמר כך הוא בעיני, והן אומרים מפי השמועה. תדע, שהרי לא הרגו
19 את עקבאי בן מרללאל. ורבי אליעזר אומר, אפילו הוא אומר מפי השמועה, והן אומרין כך
20 הוא בעינינו, נהרג. כדו שלא ירבו מחלוקת בישראל. ואם תאמר, מפני מה לא הרגו את
21 עקבאי בן מרללאל, מפני שלא הורה הלכה למעשה. תנן, כך דרשתי, וקד דרשתי חבוי.
22 כך לפתיה, וקד לפרוי חבוי. מאי לאו, דהוא אמר מפי השמועה, והם אומרין כך הוא
23 בעינינו. לא. הוא אומר כך הוא בעיני, והם אומרים מפי השמועה. תא שמע, דאמר רבי
24 יאשיהו, שלשה דברים סרו לי ועירא מאנשי ירושלים, בעל שמחל על קינויו, קנויו מחול.

1 (נ) המקשה בעגלה ערופה אינה מקדשת ואם זרן קדן ממוא מטיבורו ובי' מחוטמו והביאו אלו עגלה ואלו עגלה למר זו עגלה אסורה ואין מקדשין בה זו אינה
2 עגלה ומקדשין בה ולמר הוי איפכא: אין לו טהרה עולמית. דבעתן קרא כדכתב כדאמרן בגמרא היין: נותן על מקובו. על מקום הבוהו נותן דם האשם וטורו ליכנס
3 למקשה ולאבולו קדש דהיינו דונו כתיב שלל אינן לקט. שאין דרך להפריקן שלשה אינן שחכות. כסיפרא ליקח לה מקצאי בפרשת שחכה ואם נחלק זקן ממזרא ואמר
4 אף שלשה מביא וכו' ועל כתיב בעל הבית ונטלו ונתן ממזרה הוי גזל ואין מקדשין בו אשם ולרבנן מקדשות: מצות פיאה מפרשיש מן הקמה. דכתיב לא
5 תכלה אלא הנה לפניהם והם יקצורוהו: מרוו. כברי נחתיב במעשר דנגמרה מלאכתו הלכן מעשר תחילה את הכרי מכל מעשרותיו ונתן לו את הפאה שאילו הפרישה
6 לא הוי עניין צריכין לעשרה לזקק שחכה פאה פטורין מן המעשה: אף מפרשיש מן העיסה. אם טחה ולשה ולת' כטנה פטור דקבייה בשינוי אבא בני נטל כד פאה
7 משותתה לר' ישמעאל אלו גזל הרבנן הוי גזל: עקבאי אף מחללאל. נחלק על הכמים בלשכת הגזית בד' דברים במסכת עירוש (פ"ה משנה ב) שדיה אומר לבנו בבעת
8 מימתו ותרין כ"ב רבי בריס שחייהו אמר לו אבא ואתה מפני מה לא חורחתי בהם אמר לו אש מעתהי מפני המורים בהם שכענו מפני המורים בהם עמרו בשמעתן
9 ואני עמדתי בשמעותי אבל אתה שמעת מפני הדחיד וכו': על קינויו. שקנא לאשתו אל הסתריע עם פלוגי: קינויו מחול. ואם נסתרה אינה נאסרת עליו:

בן

1 **מסית** דלא בעי התראה מאי איכא למימר. לאו אליבא דר' מאיר פריך דאמסית לא
2 מתייב דאין בו כרת.

3 **ואין** לנו אלא תפילין ואלבאי דר' יהודה. כל הך דרשות דרדשנין לעיל מקרא דכי
4 יפלא לא חיש' **א'** סבירא לן דלוקב אין צריך אגד וכו'. משמע אבל אי סבירא

5 לן דצריך אגד לא אמרתינא אין לחודיא קאי
6 והאי לחודיא קאי והכי נמי אמרי' בירש לולב

7 הגולב (סוכה דף לא) דקאמר רבי יהודה אין
8 גורזין את הלולב אלא במינו מאי טעמא דריבן

9 דאמר ר' יהודה לולב צריך אגד אי עביד ריבן
10 ממין אחר הוה ליה ה' מינין ותמידי דאמר התם

11 (שם) ה' מינין שבלולב כשם שאין פוחתין מהן
12 כל אין מוסיפין עליהם ופרך פשיטא ומשני מהו

13 התימא דלולב ואמר רבי יהודה לולב צריך אגד
14 ואייתי מנא מנא חריתא האי לחודיא קאי והאי

15 לחודיא קאי קמיל מאי קא תלי טעמא דרבי
16 לחודיא קאי משום דלולב צריך אגד ודאי

17 מטעם זה יש לנו לומר יותר דאסור ומיזו י"ל
18 הדתם בדמנא ליה חוץ לאגד אבל קשה

19 דמשמע דמסיק לר' יהודה דלא אמר האי
20 לחודיא ויש לומר דברבנא חכא משמע דלרבנא אמר

21 האי לחודיא קאי י"ל הדתם מדרבנא אסור ור"ח
22 ל"ג האי הוה ודאי ואמר ר' יהודה חוה שלבונו שמו

23 התימא התימא ואמר דברבנא אמר בין אגד בין אגד
24 אגד כשר הלכך אין צריך אגד והאי יתירה

25 דמוסיף על דה' לחודיא קאי ולא מופסל ביה
26 קמיל ומיזו תימא אמאי לא משבח לולב לרבי

27 יהודה כבי האי נמי אשגו ג' מינין כגפן עצמן
28 דנעשה בבשרות ואחר כך אגד עמון מין אחר

29 הדדי ליה מוסף גורע ויש לומר כיון דקודם
30 נטלוהו נפסל הוא כלשהו ונעמד אבל תפילין

31 אגד ותיזן בראשו בבשרות ותיזן ונגידו בית
32 חמישי היה זה מוסף גורע שפוסלן ומבטל מצוה

33 שעל ראשו ולא יפול לולב דאם נטלו ובעוד
34 ביזו הוסיף מן תמיש אין זה מבטל מצוהו

35 דמראביה נפק ביה
קשר

26 **געירו** משם מעלין אותו להר הבית. משם לעזרה. משם ללשכת הגזית. שלחו כהן. אזהר
27 בן העולם הבא. ענווהו. וישלך בדרך. שיוף עייל. שיוף ונפיק. ונריס באורייתא תדירא. ולא

28 מחוקי מכותא למנשיה. ויבנו ביה רבנן עניוהו. פרב קטלא בר אבא: חור לעירו. ונשנה: תנו
29 רבנן. אינו חייב עד שישעשה פהוראתו, או שיהיה לאחרים ויעשו פהוראתו. בשלמא, ויהי

30 לאחרים ויעשו פהוראתו, מעיקרא, לאו בר קטלא הוא, והשתא בר קטלא הוא. אלא, שיעשה
31 פהוראתו, מעיקרא נמי בר קטלא הוא. התינה, הוא, דאורי' בתיבי מרות בית דין, מעיקרא נמי

32 בקטלא הוא, והשתא בר קטלא הוא, אלא, היא דאורי' בתיבי מרות בית דין, מעיקרא נמי
33 בר קטלא הוא. מעיקרא, בעי התראה, השתא, לא בעי התראה. מסית, דלא בעי התראה, נמי

34 מאי איכא למימר. מעיקרא, אי אמר טעמא. מקבלין מתיבה, השתא, אי אמר טעמא. לא

35 מקבלין מתיבה: משנה חומר בדברי סופרים מדברי תורה, והאמר אין תפילין, כדי לעבור

36 על דברי תורה, פטור. חמש מוטפות, להוסיף על דברי סופרים, חייב: **גמרא** אמר רבי

37 אלעזר אמר רבי אושעיא, אינו חייב אלא על דבר שעיקרו מדברי תורה, ופירושו מדברי

38 סופרים, ויש בו להוסיף, ואם הוסיף גורע, ואין לנו אלא תפילין, אליבא דרבי יהודה, והאיכא

39 לולב, דעיקרו מדברי תורה, ופירושו מדברי סופרים, ויש בו להוסיף, ואם הוסיף גורע, לולב

40 מאי סבירא לך, אי סבירא לך דלולב אין צריך אגד, האי לחודיא קאי והאי לחודיא קאי. ואי

41 סבירא לך דצריך אגד, גרוע ועומד הוא. והאיכא ציצית, דעיקרו מדברי תורה, ופירושו מדברי סופרים, ויש בו להוסיף, ואם הוסיף

42 גורע, בציצית מאי סבירא לך, אי סבירא לך דקשר העליון לאו דאורייתא, האי לחודיא קאי והאי לחודיא קאי. ואי סבירא לך

1 בן סורר ומורה. אף לאחר שהתירו בו וקלקל והלקוהו חזרו ומקילב אם רצו לחמול
2 ולא הביאורו לבית דין מוחלין לו שהכתוב תלה בוה ונפש וכו'. תיובתא. מהתלי

3 טעמא בשלא ירבו מחלוקת שימ' אפי' הוא אומר מפי השמועה והן אומרין כך הוא
4 בעיניהם יושבין בחיל. מפני שהעם רב ומקום צד להם בלשכה אי נמי שלא ידו

5 גראם כיושבין ברוך בלשכת הגזית היו
6 דנים וזה עיקר: משם מעלין אותו. להיות

7 וידו ברה הבית כשמת אחד מהם וישעב שם
8 עד שמת אחד משל עורה ומעלין את זה שה

9 וכו' ויש בו מעלה זה מזה. שייף. ושוה
10 נכנס ושוהה יוצא והכי אמרי' בבב' (דף טז.)

11 גבי תקרת הבית שנחמטה שוף עול שוף פוק:
12 מעיקרא. קודם שבא לבית דין שבלשכת

13 הגזית לישאל לא הוה מחייב קטלא כל
14 במה דלא עביד אהרו נופיה. מעיקרא נמי

15 בר קטלא הוא. אם עושה בעריו שיב שה
16 ממת בת דין הזה מקטיל: מסית דלא בעי

17 התראה. אם היה מסית ומורה טעם היתר
18 ולומר אין בלשון הזה הסתה מעיקרא נמי

19 מקטיל בלא התראה: אי אמר טעמא
20 לזכותא. לאצוליה אבל השתא אי אמר

21 טעמא אזל מקבלין שהרי שבע מפני ביד
22 שלא לעשות והמה: **מתני'** האמר אין

23 תפילין פטור. דאין זה והתראה דול חייך בר ב
24 הוא: חמש מוטפות יש. שאע"פ שאין דבר

25 זה אלא להוסיף על דברי סופרים חייב
26 דמותר דסופרים על לטפת לטפת

27 לטפת דברי כגון ד: **גמ'** ריש זו להוסיף.
28 על מה שפירשו חכמים: ואם הוסיף גורע.

29 ופוסל הראשון בתוספת: ואין לנו אלא
30 תפילין. שעיקרן בתורה ופירושו מדברי

31 סופרים שהם ד' בתים ויש להוסיף משהו או
32 יותר ואם הוסיף גורע דקא עבר בבל תוסף

33 ולא עבר מצוה. ואלבאי דרבי יהודה. אמר
34 ר' אושעיא למילתיה דאמר ללעל עד דאיכא

35 תורה ויורוק ואת דאמרין אין לנו אלא
36 תפילין ואלבאי דרבי יהודה דאמר צריך

37 להדיק במנחות בהקמץ רבה (דף לה) ולא
38 נהירא לי דההיא תפילין די כקא ומתיני

39 טוספת תאני והיינו דראש ועוד מדקא
40 משק בסיפא אי דעבד ארבעה בתים כי

41 שבע מנה בשל ראש קיימין דאי בשל די
42 בית אחר הוא דקא הוי: האי לחודיא קאי.

43 ואין זה גורע: גרוע ועומד. דמתחילתו לא
44 עשה כהוגן שאגד שם תוספת מצוה הוא

45 בענין גורע והדשתה שהיה מתחילתו כשר
46 ופוסלו בתוספת: ופירושו מדברי סופרים.

47 חוסי' דליפני גריל ג' גרילים ד: קשר
48 עליון. שיעשן סמור לכנף כשנטלו החוסק

49 ועל ידיו נעשין חיבור לטילת לאו
50 דאורייתא (אלא) הלכה למשה מסיני

51 דפלוגתא היא במנחות (דף לטז.) אי
52 לחודיא קאי. דכיון דלא קשר אינו חיבור

53 עם השאר והראוי למצה היא המצה
54 והעדף נמי שאינו

שאנו

קשר

קשר

קשר

הלכה ב משנה כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה הכלי מצרף מה שבתוכו לקודש אבל לא לתרומה הרביעי בקודש פסול והשלישי בתרומה ובתרומה ניטמאת אחת מיודיו חבירתה טהורה ובקודש מטביל שתיהן והיד מטמא את חברתה בקודש אבל לא לתרומה:

גמרא תני מעשה באשה אחת שהיתה אורגת בגד א' בטהרה ובאת אצל ר' ישמעאל להישאל לו אמרה לו יודעת אני שלא ניטמא אלא שלא נתתי דעתי לשומרו מתוך שהוא בודקה אמרה לו נידה באת ומתחה עמי בחבל באותה השעה א"ר ישמעאל גדולים הם דברי חכמים שאמרו כלים הנגמרים בטהרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה שוב מעשה באשה אחת שהיתה אורגת מטפחת אחת בטהרה ובאת אצל ר' ישמעאל להישאל לו אמרה לו יודעת אני שלא ניטמא אלא שלא נתתי דעתי לשומרו מתוך שהוא בודקה אמרה לו נפסקה נימא אחת וקשרתיה בפי באותה השעה א"ר ישמעאל גדולים הן דברי חכמים שאמרו כלים הנגמרין בטהרה צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה החותך משפופרת הקודש חותכה ומטבילה מעון טבילה ניהא חותכה מטבילה ויכריכה בסבי ומטבילה א"ר אילא תיפתר שהתכה על מנת להטבילה א"ר יהושע בן לוי עד כאן בקודשי מקדש המקודשים מיכן והילך בחולין שנעשו על טהרת הקודש א"ר יוחנן מעידותו של רבי עקיבה היא דתנינן

[דף י"ז ע"א]

תמן הוסיף רבי עקיבה הסולת והקמרת הלבונה והגחלים שנגע טבול יום במקצתן שפסל את כולן רשב"ל אמר יודעין היו שכלי שרת מחברים ומה בא להעיד על שירי מנחות שיהו מחברין את עצמן ר' יוסה בי ר' זמינה בשם ר' יוחנן מפני מה אמרו שירי מנחות מחברין את עצמן מפני שנוקקו לכליין רבי אחא רבי אילא בשם ר' יסא יודעין היו שכלי שרת מחברין ומה בא להעיד על הסולת ועל הקמורת ועל הלבונה ועל הגחלים ניהא סולת וקמורת ולבנה גחלים מאי א"ר בון בר כהנא תיפתר בגחלים של יה"כ שכמה שהוא חותה הוא מכנים אבל בגחלים שבכל יום לא כהיא דתנינן תמן נתפזר ממנו כקב גחלים היה מכבדן לאמה ובשבת כופין עליו פסכתר א"ר מתניה וכי סולת וקמורת ולבונה וגחלים יש להן שיעור אצל זה לא מפני שנוקקו לכליין והכא מפני שנוקקו לכליין ר' בון בר חייה בעי קומץ מהו שיקרב בשני כלים התיב ר' חנין והא תנינן הכלי מצרף אין תימר שקומץ קרב בשני כלים וליידא מילה תנינן הכלי מצרף א"ר לעזר דרומיאי לא כן א"ר יוסי בי ר' זמינא בשם רבי יוחנן מפני מה אמרו שירי מנחות מחברין את עצמן לא מפני שנוקקו לכליין והכא שנוקקו לכליין א"ר מתנייה וכי סולת וקמורת ולבונה וגחלים לא בכמה כלים הן קריבין ואת אמר הכלי מצרף והכא הכלי מצרף כהנא שאל לרבנין דתמן מנחה חלוקה

[דף י"ז ע"ב]

בגסה ניטמאת זו ניטמאת זו א"ל ניטמאת זו ניטמאת זו וקפצה מומאה אמרון ליה וקפצה מומאה אפי' אהרת בינתיים אמרון ליה אפילו אהרת בינתיים קומין מזו לזו א"ל שמועה לא שמענו משנה שנינו כהיא דתנינן לתמן שתי מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוין מזו בפ"ע ומזו בפ"ע כשירות ואם לאו פסולות ואין שיריה של זו מפסקין לזו אתא ר' יעקב בר אהא ר' יסא בשם ר"י קומין מזו על זו ניטמאת זו ניטמאת זו האמצעית לא ניטמאת לא כן תני כף אחת שהיא עושה מזה שבתוכה אחת א"ר היננה אין הכלי מצרף אלא דבר שהוא אסור לו רשב"ל בעי צריד של מנחות מהו שיעשה מיניין התיב ר' לעזר והכתיב (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא את שטומאתו על ידי מים עושה מיניין את שאין שטומאתו על ידי מים אינו עושה מיניין התיב ר"י הרי נבלת עוף הטהור הרי היא מטמא מומאת אוכלים בלא הכשר ובלא מומאה מפני שסופה לטמאות מומאה המורה מאי כדון מכל האוכל אשר יאכל את שטומאתו משם אוכל עושה מיניין ואת שאין שטומאתו משם אוכל אינו עושה מיניין ר' יונתן בשם רבי האוכל אוכל שלישי בתרומה נפסל גופו מלוכל בתרומה ר' שמואל בר רב יצחק בעי מה ר' בר"א דתנינן תמן האוכל אוכל ראשון ראשון האוכל אוכל שני שני האוכל אוכל שלישי שלישי דברי הכל היא כדי שיהא בדל מן התרומה ודכוותה האוכל אוכל שני במעשר נפסל גופו מלוכל במעשר נישמענינה מן הדא והכמים אוסרין

[דף י"ח ע"א]

במעשר ולא שמיע להו דא"ר שמואל בשם ר' זעירה מהו והכמים אוסרין במעשר נפסל גופו מלוכל במעשר ודכוותה האוכל אוכל רביעי בקודש נפסל גופו מלוכל בקודש נישמענינה מן הדא דא"ר ירמיה בשם ר' בא בר ממל עשו אותו כאוכל אוכל רביעי בקודש הדא אמרה האוכל אוכל רביעי בקודש נפסל גופו מלוכל בקודש עד כדון בקדשי מקדש המקודשין ואפי' בחולין שנעשו על טהרת הקודש נישמענינה מן הדא דתנינן תמן השוחט בהמה היה ועוף ולא יצא מהן דם כשירין ונאכלים בידים מסואבות אע"פ שלא הוכשרו בדם ר"ש אומר הוכשרו בשחיטה ר' לעזר בשם רבי הושעיה מתני' בחולין שנעשו על גב הקודש כר' יהושע ר' זעירא ר' יסא ר' יוחנן ר' ינאי בשם ר' האוכל אוכל שלישי בתרומה נפסל גופו מלוכל בתרומה ולא מתני' היא שהשלישי שני לקודש מתני' בקודשי מקדש המקודשין דרבא אתא מימר לך ואסור בחולין שנעשו על גב הקודש א"ר בון בר חייה קומי ר' זעירה מתני' אמרה כן ככרות הקודש בתוך גומותיהם המים מקודשין באש לך דאתא מימור לך עשה משקה פיו כמשקה קודש א"ר זעירה כמה דאת אמר תמן עשה את הטהור לחטאת כמי חטאת וכאפר חטאת והכא עשה משקה פיו כמשקה קודש ר' זעירא ר' יסא ר' יוחנן ר' ינאי ולא ידעין אין

מטי בה בשם ר' מתניתא מינה קיומה ומינה תברה מינה קיומה שהשלישי שני לקודש ואין שני לתרומה שנעשה לטהרת התרומה

[דף י"ח ע"ב]

אבל אם נעשה לטהרת הקודש נעשה גופו שני אצל הקודש מינה תברה שהשלישי שני לקודש ולא שני לתרומה שנעשית לטהרת הקודש אבל אם נעשה לטהרת התרומה נעשה גופו שני אצל התרומה וכל שכן אצל הקודש תני ר' יוסי מניין לרביעי בקודש שהוא פסול ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פוסל בתרומה הרי פוסל בקדש רביעי שהוא פוסל בתרומה אינו דין שיפסל בקודש הרי למדנו לשלישי מן הכתוב ולרביעי מק"ו התיב ר' יוחנן הרי האוכל הכא מחמת טבול יום יוכיח הרי הוא פוסל בתרומה ואינו פוסל בקודש ר' הנניה בשם ר' יוחנן אתיא דר' יוסה בשיטת ר"ע רבו כמה דר"ע אמר תמן יטמא יטמא דבר תורה כן ר' יוסה אמר הכא יטמא יטמא דבר תורה ר' אבהו בשם ר' יוסה בן הנניה לית ר' יוסי צריך להדין ק"ו קריי דרש ר' יוסי (ויקרא ז) והבשר אשר יגע זה שני שנגע בראשון בכל טמא זה שלישי שנגע בשני לא יאכל סוף טמא לא יאכל עד כדון באוכלין שניטמאו מאויר כלי הרם שניטמא בשרץ אוכלין עצמן שניטמו בשרץ מניין ודין הוא אם הכלים שאינן מיטמין מאויר כלי הרם שניטמא בשרץ הרי הן מיטמין בשרץ לטמא אוכלין אוכלין עצמן שניטמו בשרץ אינו דין שיטמו בשרץ לטמא אוכלין עד כדון כר' עקיבה כר' ישמעאל תני ר' ישמעאל והבשר אשר יגע בכל טמא זה ראשון שנגע בטמא לא יאכל לרבות אתה שני שלישי בתרומה מניין ודין הוא מה אם טבול יום שאינו פוסל בחולין הרי הוא פוסל בתרומה שני שהוא פוסל בחולין אינו דין שיפסול בתרומה רביעי בקודש מניין ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פוסל בתרומה הרי הוא פוסל בקודש שלישי שהוא פוסל בתרומה אינו דין שיפסול בקודש ולשני מן הכתוב ולשלישי מן הדין ולרביעי מק"ו דנין לו דין מן הדין שיהא הכל משועבד להלכה שיהא השלישי פוסל בתרומה והרביעי בקודש. ובתרומה אם ניטמאת אחת מידי חבירתה מהורה לטמא את הקודש דברי רבי ר' יוסי בי ר' יודה אומר לפסול בקודש מה ר' כר' יהושע דתנינן תמן כל הפוסל את התרומה מטמא את הידים להיות שניות והיד מטמא את חבירתה דברי ר' יהושע ודר' יהושע רבא מן דר' מה דאמר ר' בקודש ומה דא"ר יהושע בתרומה ר"ש בן לקיש אמר לא שנו אלא חבירתה הא

[דף י"ט ע"א]

אחרת לא ר' יוחנן אמר אפילו אחרת ר' ירמיה ר' אמי בשם ר' יוחנן אפילו ככר אמרין חזר ביה ר' יוחנן מה הדא מה אמר כה עד לא יחזור ביה לא אמר אלא לטמא ככר על שם כל הפוסל את

התרומה מטמא את הידים להיות שניות הא לממא ככר כל עמא מודיי שאינו מטמא על שם שאין שני עושה שני:

הלכה ג' משנה אוכלין אוכלים נגובים בידי מסואבות בתרומה אבל לא בקודש האונן והמחוסר כיפורים צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה:

גמרא א"ר חנניה בן אנטיגנס וכי יש אוכלים נגובין אצל הקודש תוחף את החררה משפוד ואוכל עמה כזית בשר בתרומה אבל לא בקודש תמן תנינן היה אוכל דבילה בידי מסואבות הכנים ידו לתוך פיו ליטול את הצרור חזקה אמר לא שנו אלא דבילה שהוא רוצה במשקין שעל אצבעו הא שאר כל הדברים לא ר"י אמר לא שנייא היא דבילה היא שאר כל הדברים מתניתא פליגא על חזקה מגע טמא מת שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו הכנים ראשו לאויר התנור טהור וטימאהו והטהור שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו הכנים ראשו לאויר התנור טמא וניטמא נחא משקין טמאין אוכלין מאיכן הוכשרו לא ממשקה פיו תיפתר או בדבילה שמינה או באוכלין שהוכשרו עד שהן מבחוץ מתניתא פליגא על ר"י אוכלין

[דף י"ט ע"ב]

אוכלין נגובין בידי מסואבות בתרומה אבל לא בקודש פתר לה בזורק אם בזורק אפי' בקודש שמא ישכח ויגע אם שמא ישכח ויגע אפי' בתרומה יהא אסור מאי כדון אוכלי תרומה זריזין הן ואינו שוכח אוכלי הקודש אינן זריזין והוא שכח תמן תנינן אונן נוגע ואינו מקריב ואינו חולק לוכל בערב תמן את אמר מותר ליגע וכא את אמר אסור ליגע א"ר ינאי כאן בשחסיע דעתו וכאן בשלא חסיע דעתו רבי יוסה בעי אם בשחסיע דעתו אפי' בתרומה יהא אסור מאי כדון כהיא דא"ר ירמיה בשם ר' בא בר ממל עשו אותו אוכל כאוכל רביעי בקודש הדא אמרה האוכל אוכל רביעי בקודש אסור לוכל ומותר ליגע וכא אסור לוכל ומותר ליגע תמן תנינן שביט שמאי אומרים צריכה טבילה באהרונה וב"ה אומר אינה צריכה טבילה באהרונה מה אנן קיימין אם לאכילת תרומה קשיא על דבית שמאי ולא טבולת יום היא ואין טבול יום מעריב שמשו ואוכל אם לאכילת קדשים קשיא דבית הלל ולא מחוסרת כפרה היא ואין מחוסר כפרה טעון טבילה אצל הקודש אין תימר בתרומה אנן קיימין תמן והדא דתנינן הכא רישא דברי הכל וסיפא במחלוקת אין תימר בתרומה אנן קיימין הכא והדא היא דתנינן תמן רישא דברי הכל וסיפא במחלוקת א"ר שמואל בר אבדומי קומי ר' מנא בתרומה אנן קיימין תמן טעמון דב"ש מפני ההדיומות שלא יהו אומר ראינו אשה שופעת דם ואוכלת בתרומה:

הלכה ד משנה חומר בתרומה שביהודה נאמנין על טהרת יין ושמן כל ימות השנה ובשעת הגיתות והבדים אף על התרומה עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין של תרומה לא יקבלם ממנו אבל

[דף כ' ע"א]

מניחה לגת הבאה אם אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית קודש נאמן כדי יין וכדי שמן המדומעות נאמנין עליהן בשעת הגיתות והבדים קודם לגת שבעים יום:

גמרא חומר בתרומה שביהודה נאמנין הא בגליל לא רבי סימון רבי יהושע בן לוי בשם רבי פדייה מפני שפסיקייא של כותים מפסקת והא תנינן שנייה לה רגב בעבר הירדן בלא כך אין פסקיות של כותיים מפסקת א"ר שמי תיפתר במביא גרגרים וכותשן שם וביהודה נאמנין על היין אבל לא על הקנקנים רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי בן דרום שאמר מגליל הבאתיה נאמן וכן גליל שאמר מדרום הבאתיה אינו נאמן רבי ירמיה סבר מימר בתרומה שנעשית על גב הקודש הא על גב עצמה לא א"ר יוסה ואפילו נעשית על גב עצמה פליגא על רבי יוסה צריך לעמוד עליהן עד שיטבולו פתר לה שלא בשעת הבד אית לך מימר שלא בשעת הגת א"ר יצחק בי רבי לעזר או קודם עד שלא בצרו בה ג' בני אדם נגעו בו טהרות בשעת הגיתות והבדים הטהרות טהורות עברו הגיתות והבדים הטהרות טמאות ויש כלי הרש משהוא מיטהר חוזר ומיטמא ולית כל אילין מיליאי כן אלא כיני נגעו בו טהרות קודם לגיתות ולבדים הטהרות טהורות ויש כלי הרש משהוא מיטמא חוזר ומיטהר ולית כל אילין מיליאי כן אלא כיני נגעו בו טהרות בשעה שהוא מלא הטהרות טהורות פינהו הטהרות טמאות ויש כלי הרש משהוא מיטהר חוזר ומיטמא ולית כל אילין מיליאי כן אלא כיני

[דף כ' ע"ב]

נגעו בו טהרות בשעה שהוא ריקן הטהרות טמאות מילהו הטהרות טהורות ויש כלי הרש משהוא מיטמא חוזר ומיטהר ולית כל אילין מיליין כן א"ר יוחנן כושת וקירייה ומבוי וגר ועם הארץ חומרין כושת כיי דתנינן תמן הכושת והחמת וראשי בשמים התייה והחלתית והפילפלין וחלות הריע נלקין בכסף מעשר ואינן מטמין טומאת אוכלין דברי רבי עקיבה אמר רבי יוחנן בן גורי אם נלקחין בכסף מעשר מפני מה אינן מטמות טומאת אוכלין אם אינן מטמות טומאת אוכלין אף הן לא ילקחו בכסף מעשר ר' יוחנן אמר חומרין מטמין טומאת אוכלים ואינן נלקחין בכסף מעשר קירייה כיי דתנינן תמן קירייה שהטבילה במים שהן ראויין לקדש מקדשין בה עד שתיטמא ניטמא אין מקדשין בה רבי יהושע אומר אם מקדשין בה בתחילה אף בסוף אם אינן מקדשין בה בסוף אף לא בתחילה בין כך ובין כך לא יאסוף בתוכה מים מקודשין ר' יוחנן אמר חומרין אין מקדשין בה לא בתחילה ולא בסוף

מבוי כיי דתנינן תמן וכן מבוי שניטלה קורתו או לחייו כו' ר"י אמר חומרינן אסורין בין בשבת הזאת בין בשבת הבאה גר דתני גר שנתגייר והיו לו יינות אמר בכריא לי שלא נתנסך מהן בזמן שנעשו על גב עצמו מהורין לו וממאין לאחרים ע"ג אחרים ממאין בין לו בין לאחרים ר"ע אומר אם מהורין לו יהיו מהורין לאחרים אם ממאין לאחרים יהיו ממאין לו רבי יוחנן אמר חמרינן ממאין בין לו בין לאחרים עם הארץ דתני עם הארץ שנתמנה להיות חבר והיו לו מהרות ואמר בכריא לי שנעשו במהרה בזמן שנעשו על גב עצמו מהורות לו וממאות לאחרים על גב אחרים ממאות בין לו בין לאחרים רבי עקיבה אומר אם מהורות לו יהיו מהורות לאחרים אם ממאות לאחרים יהיו ממאות לו רבי יוחנן אמר חומרי ממאות בין לו בין לאחרים אמר רבי יניי הרובין היו אומרים בתרומה שנעשית על גב הקודש הא על גב עצמה לא ואני אומר אפי' נעשית על גב עצמה אתיא דר' יוסי כרבי ינאי ודרבי ירמיה כרובים. אם אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית בקודש נאמן מאחר שהוא נאמן על הקודש נאמן על התרומה. כדי יין וכדי שמן המדמעות אמר ר' יוסי בי רבי בון אלו שקודחין בהן את הדמע:

הלכה ה משנה מן המודיעות ולפנים נאמנין על כלי חרש ומן המודיעות ולחוץ אינן נאמנין כיצד הקדר שהוא מוכר את הקדירות נכנס לפנים מן המודיעות הוא הקדר והן הקדירות

[דף כ"א ע"א]

והן הלוקחין נאמן יצא אינו נאמן:

גמרא מתניתא בכלי חרש הדקים מתניתא אמרה כן הוא הקדר והן הקדירות והן הלוקחין וקדירות לא כלי חרש דקין הן נגעו בו מהרות מן המודיעות ולפנים טימא משקה את הכלי היה מלא מים רבי שמעון בן לקיש אמר נאמן על הכלי ואינו נאמן על המשקה רבי יוחנן אמר נאמן על זה ועל זה מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית קודש נאמן א"ר זעירה תיפתר באומר עד שאני חבר הפרשתי רבנן דקיסרין בשם רבי בון בר חייה טעמא דר"ש בן לקיש אין חבירות למים:

הלכה ו משנה הגבאים שנכנסו לתוך הבית וכן הגבאים שהחזירו את הכלים נאמנין לומר לא נגענו ובירושלם נאמנין על הקודש ובשעת הרגל אף על התרומה:

גמרא הגבאים שנכנסו לתוך הבית טמא אם יש עמהן עכו"ם נאמנין לומר נכנסנו אבל לא נגענו פתר לה תרין פתרין נאמנין לומר נכנסנו אבל לא נגענו בשיש עדים יודעין ובירושלם נאמנין על הקודש אפילו יש עדים יודעין פתר לה פתר הורן נאמנין לומר נכנסנו אבל לא נגענו לכן צריכה בשיש עדים יודעין ובירושלם נאמנין אף על הקודש אע"פ שיש עדים יודעים א"ר יהושע בן לוי

(תהילים קכז) ירושלם הבנויה כעיר שחוכרה לה יחדיו עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים מעתה אפי' בשאר ימות השנה א"ר זעירה ובלבד בשעה ששם עלו שבמים:

[דף כ"א ע"ב]

הלכה ז משנה הפותח את הביתו והמתחיל בעיסתו על גב הרגל רבי יהודה אומר יגמור וחכ"א לא יגמור משעבר הרגל היו מעבירין על מהרת עזרה עבר הרגל ביום הששי לא היו מעבירין מפני כבוד השבת ר' יהודה אומר אף לא ביום חמישי שאין הכהנים פנויים:

גמרא רבי חנניה בשם רבי יוחנן התירו סופו מפני תחילתו שאם אומר את לו שלא יגמור אף הוא אינו פותח ולא יפתח אף הוא ממועט בשמחת הרגל רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן מה פליגין בחבית של יין אבל בחבית של שמן כל עמא מודיי שאינו גומרה כיצד הוא עושה תני ר' חייה שופכה תני בר קפרא שוכרה והא תנא רבי חלפתא בר שאול מניחה לרגל הבא ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי יום טוב שחל להיות בערב שבת אוכל אף תשבות הרגל כרגל א"ר זעירה מתניתא אמרה כן ערב הפסח כפסח ויום טובה כעצרת א"ר חנניה אף אנן תנינן דרבא ר' יודה אומר אף לא ביום החמישי שאין הכהנים פנויים:

הלכה ח משנה כיצד מעבירין על מהרת עזרה מטבילין את הכלים שהיו במקדש כל הכלים שהיו במקדש היו להן שניים ושלישים שאם ניטמאו הראשונים יביאו שניים תחתיהן כל הכלים שהיו במקדש מעונין טבילה הוין ממוזבה הזהב ומזובה הנהושת מפני שהן כקרקע דברי ר' אליעזר והכמים אומרים מפני שהן מוצפין:

גמרא וכלים מעונין טבילה א"ר בא אני אומר שמא שהיה שם אחד מן הכלים שלא הוזה מעתה נחוש לכולן א"ר בון בר חייה אני אומר שהיה שם א' מן הכהנים שיצא לדבר עם האשה על עיסקי קינה ונתזה צינורה של רוק מתוך פיה על בגדיו וטימתו מעתה נחוש לכולם תיפתר בשניטמא בספק משקין

[דף כ"ב ע"א]

תמן תנינן ספק משקין טמא טמא ולטמא טהור תמן בתרומה וכאן בקודש חומר הוא בקודש תני שולחן שניטמא מטבילין אותו בזמנו אפי' בשבת דברי ר"מ וחכ"א מיד אשכחת אמר על דעתיה דר"מ מטמא שני לחמים על דעתון דרבנן אינו מטמא אלא לחם אחד בלבד א"ר יעקב בר סיסי קומי ר' יוסה ואפי' על דעתיה דר' מאיר אינו מטמא אלא לחם אחד בלבד תיפתר שניטמא בספק משקין פעם אחת הטבילו את המנורה אמרו צדוקים ראו פרושים מטבילין לגלגל חמה תמן תנינן נכנסו ללישכת הכלים והוציאו משם תשעים וג' כלי כסף וכלי זהב ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן כנגד

תשעים ושלש אזכרות שכתוב בפרשת חגי זכריה ומלאכי א"ר חונה הישבתים ואינן אלא שמונים
ושלש כנגד שמונים ושלש חותמות שכתוב בעזרא שהיה כל א' ואחד מיחד שמו של הקב"ה וחותרם
אית דבעי מימר כיום מרובה

[דף כ"ב ע"ב]

של תמיד כנגד י"ג פרים וי"ד כבשים ואילים שנים ושעיר אחד ר' שילה דכפר תמרתה בשם ר' יוחנן
טעמא דר' ליעזר (שמות כ) וצפית אותו זהב טהור וגו' התורה קראת אותו קרקע עד כדון מזבח
הזהב מזבח העולה מניין ודין הוא מה אם מזבח הזהב שהוא אמה על אמה את אמר קרקע מזבח
העולה שהוא חמש על חמש לא כ"ש אית דבעי מימר רבוע רבוע מה כאן קרקע אף כאן קרקע א"ר
הילא טעמא דרבנן (יהזקאל יא) המזבח עץ ג' אמות גובה וגו' התורה קראת אותו מיטלטל עד כדון
מזבח העולה מזבח הזהב מניין ודין הוא מה אם מזבח העולה שהוא ה' על ה' את אמר מיטלטל מזבח
הזהב שהוא אמה על אמה לא כ"ש אית דבעי מימר רבוע רבוע מה כאן מיטלטל אף כאן מיטלטל.
וחכ"א מפני שהן מצופין. לא ציפוי שהוא עומד מחמתו הוא לא כן אמר ר"ש בן לוי בשם ר' הושעיה
כעובי דינר גורדינין היה בו אמר רבי לא למלכתו אינו עומד מחמתו הוא ואתייא כיי דאמר רשב"ל
(שמות ל) ועשית מזבח מקטר קטורת אין כתיב כאן אלא מקטר קטורת המזבח היה מקטיר את
הקטורת ויהא כטבלה שהיא עשויה לילך ולהניח לא כן א"ר אמי בשם רשב"ל השלחן למה טמא לא
מפני שמוציאין אותו ומראין אותו לעולי רגלים וזה לא במקומו הוא עומד אף זה שימש כלי במקדש
ויהא טהור ולמה טמא א"ר מנא כיי דתנינן תמן שלש משפלות הן א"ר זעירה מפני שמשתמשין
בה על גב חבליה וכא מפני שמשתמשין בו על גב חביליה:

הדרן עלך מסכת הגיגה, והדרן עלך. דעתן עלך מסכת הגיגה, ודעתה עלן. לא נתנשי מנה מסכת הגיגה, ולא תתנשי מנה, לא בעלמא הדין ולא
בעלמא דאתי: (ג' פ' ע"ג)
הי דבין מלפניו וי אלהיו ואלהי אבותינו, שתהא תורתה אמניתנו בעולם הזה, ויתהא עמנו לעולם הבא.
הנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחא בר פפא, אבא מרי בר פפא, דרבים בר פפא, רביש בר פפא, סורקב בר פפא, אדא בר פפא, דרו
בר פפא:
הערב נא וי אלהינו את דברי תורתך פיינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונתתו קלטנו ונאנחנו ונאנאנאנו ונאנאנאנו עמך בית ישראל קלטנו וידעיי שטמך
ולמדני תורתך:
מאנכי תתפמני מצותה, פי לעולם היא לי: והי למי תמים בקריה, למען לא אבוש: לעולם לא אשפח פקודיה, מי גם הייתי: ברוך אתה וי, למדני
חוקה: אמן אמן אמן שלה עד:
מזדים אנחנו לפניך וי אלהיו ואלהי אבותינו, ששמתך חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמתך חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפיימים והם
משפיימים, אנו משפיימים לדברי תורה והם משפיימים לדברים בטלים, אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם
מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לקאר שחת, שאנאמו ואתה אלהים תורידם לקאר שחת, אנשי דמים
ומרמה לא יחצו ימיהם, ונאני אקטש בה.

יהי רצון מלפניך יי אלהי, כשם שיעורתי לסיים מסכת הגיגה, מן תעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם, ללמוד וללמוד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך בארצה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, ועמוד לי ולרעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקום בי בהתהלכה תנחה אתך. בשכרך תשמר עליה, והקיימות היא תשיהך: מי בי רבו גמיה, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד: יי עז לעמו יתן, יי יברך את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א משנה משקין בית השלחין במועד ובשביעית, בין ממעון שיוצא בתחלה, בין ממעון שאינו יוצא בתחלה. אבל לא ממי גשמים ולא ממי קילון. ואין עושין עונגות לגפנים.

גמרא ניהא מעון שלא יצא בתחלה. מעון שיוצא בתחלה, ולא טריח הוא? אלא כרבי מאיר, דרבי מאיר אמר: משקין מפנו אפלו שדה בית הפעל. אמר רבי יוסה: דברי הכל, בשתייה אהד ונעשה שנים, או שהיו מימיו מועטין ונתברכו. ויתי בן: (תוספתא מועד קטן א, א) "מעון שיוצא בתחלה, משקין מפנו אפלו שדה בית הפעל. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין משקין מפנו, אלא שדה בית השלחין שחרבה". על דעתיה דרבי מאיר, משקין מפנו דבר שאינו אבד, ודבר שהוא טריח. על דעתיה דרבניו, אין משקין מפנו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טריח. אבד וטריח, מה אמרי בה רבניו? נשמענה מן הדא: כל שהיא פסדה והולכת, <מתקלקלת> זו היא בית השלחין.

[דף א' ע"ב]

עמדה מלכהכיש, זו בית הפעל. מתקלקלת דרבי מאיר וחכמים. עד כמה תשהא ותעשה בית השלחין? עד כדי שתשהא שנים שלשה ימים קדם לרגל? נשמענה מן הדא: קריויל נגב קמי מועדא תלתא יומין, <שם נהר> חור במועדא. <בחול המועד> אתא עובדא קמי רב הונת, ואמר: אלון דאכחשו, ושתין, אלה שנבלו, ישתו <אלון דלא אכחשו, לא ושתין. רבי יונה ורבי יוסה הורו ביה מקרת דצליא, נווה במקום הנקרא צליא> דהות זריעה סערין, שהיתה זרועה שעורים> מהצדנן במועדא, <לקצור אותן בחול המועד> דלא יפקען וייבדן. <שלא יבקעו ויאבדו> ניהא מי קילון. מי גשמים? אמר רבי יוחנן: גזרו מי גשמים מפני שהן כמי קילון. רבי ביסנא בשם רבי לא: לא שנו אלא במועד, הא בשביעית, מתר. מה בין שביעית, מה בין מועד? שביעית, על ידי שהיא מתרת במלאכה, היתרו בין דבר שהוא טריח, בין דבר שאינו טריח. מועד על ידי שהוא אסור במלאכה, לא היתרו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טריח. ואית דבעי משמענה מן הדא: שביעית, על ידי שזמנה מרבה, היתרו; מועד, על ידי שזמנו קצר, אסרו. אותן שבעת ימים האחרונים, לא מסתברא מעבדנן כשבעה ימי הרגל, ויהיו אסורין? רבי ורמיה בעי: מי תמציות שלא פסקו, מה הן? נשמענה מן הדא: (תוספתא מקוואות) "אלו הן מי תמציות? כל זמן שהגשמים יורדין וההרים בוצצין. <מטפטפים> פסקו גשמים, אף על פי שההרים בוצצין, הרי הן כמי תמציות. פסקו מלחיות בוצצין, הרי הן כמי

גביים. "עד איכן? היתה בר בון בשם רבי יוחנן: עד כדי שתפרח הבורית. רבי לעזר בירבי יוסה, בשם רבי תנחום בירבי יהיה: עד כדי שיגעשו ברגלי האוו. רבי ירמיה בעי: פרחת הבורית ולא פסקו, למפרעו הוא נעשה כמעניו, או מכן ולבא? לידה מלה? <לאיזה דבר> הטביל בו מחטים וצנוריות, אן תימר למפרעו הוא נעשה מעניו, טהרו; אן תימר מכאן ולבא, לא טהרו. רבי לעזר בירבי יוסה

[דף ב' ע"א]

שאל: אלון אגטרגמיא, <מפלי מים, קטרקט. כאן, סבר> מה את עביד לזן? כמי קילוז, או אינן כמי קילוז? ברכה שנתמלאת מן הפעניו, והפסיק הפעניו מתוכה, מהו להשקות ממנה? נשמענה מן הדא: "אבל אין משקין לא ממי הגשמים ולא ממי הקילוז". מה אנן קמיין? <במה אנו עוסקים> אם בשעה שהגשמים יורדין, והלא כמשקין לים הגדול הן? אלא בי נן קמיין, בשעה שפסקו גשמים. אם בשעה שפסקו גשמים, לא בברכה שנתמלאת מן הפעניו, והפסיק הפעניו מתוכה, אין משקין ממנה. ברכה שנתמלאת מן הקילוז, והמשיך הפעניו לתוכה, מהו להשקות ממנה? נשמענה מן הדא: שדה בית השלחין שנמפה לתוף שדה בית השלחין אחרת, משקין ממנה. [802] אמר רבי ירמיה: ועודה מנפפת. וכי מחמת הנפוף היא יכלה להשקות? לא מחמת עצמה, שהיא מלאה? ואת אמר "משקין ממנה". הדא אמרה, ברכה שנתמלאת מן הקילוז, והמשיך הפעניו לתוכה, משקין ממנה. ותני שמואל בן: הפוסקין והברכה שפלאן קדם לרגל, לא ישקה מהן ברגל, אם היתה אמת הפנים עוברת ביניהן, משקה מהן ואינו נמנע. "ואין עושין עניות לגפנים". אילו הן עניות? אלו הן הפדידן שבעקרי אילנות, <הפירות> ביי דתנינן תמן: (כלים כטו), "יד הפדיד, ארבעה".

הלכה ב משנה רבי אלעזר בן עזריה אומר: אין עושין את האמה כהחלה במועד ובשביעית. והכמים אומרים: עושין את האמה כהחלה בשביעית, ומתקנין את הפסקלקלת במועד. ומתקנין את קלקולי הפנים שברשות הרבים, והוטטין אותן. ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות הפנים, ועושין כל צרכי הרבים, ומצינין על הקברות, ויוצאין אף על הפלאים.

[דף ב' ע"ב]

גמרא תמן תנינן: (שביעית גג) "רבי לעזר בן עזריה אומר, עד שיגמיק שלשה, או עד שיגביה שלשה, או עד שיתן על הפלע". פתר לה תרין פתרון: בשעה לז דכר ממעט בתוף ביתו מערב שביעית, והוא מכקש להוציא בתוף שדהו בשביעית, הרי זה מוסף עליו והולך, משיפסקו עוכדי

מִסְכַּת יוֹם-טוֹב (בִּיצָה) פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. בִּיבְרִין שֶׁל חַיָּה וְעוֹפוֹת וְשֶׁל דְּגָיִם - אֵין צְדִין מֵהֶם בְּיוֹם-טוֹב וְאֵין גּוֹתֵנִין לַפְּנִיָּהֶן מְזוֹנוֹת. אֲבָל צְדִין מֵהֶן מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְגוֹתֵנִין לַפְּנִיָּהֶם מְזוֹנוֹת. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא כָּל הַבִּיבְרִין שׁוֹיִן. זֶה הַכֹּל: מִחֹסֶר צִידָה - אֶסוּר. שְׂאִין מִחֹסֶר צִידָה - מִתָּר.

ב. שׁוֹחֲטִין מִן הַנְּגָרִין בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל לֹא מִן הַמְּצוּדוֹת, וְלֹא מִן הַמְּכַמְרוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל שִׁפְרֹסוּהוּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְכֹא וּמִצְאוֹ מְקַלְקֵל, בִּידוּעַ שִׁמְעֶרֶב יוֹם-טוֹב נִצְוָדוֹ, וּמִתָּר. בָּא וּמִצְאָן כְּמוֹת שֶׁהוּא - הַדְּבָר יוֹדֵעַ שְׁבִיּוֹם-טוֹב נִצְוָדוֹ, אֶסוּרִין.

ג. אוֹתוֹ וּבְנֵוֹ שֶׁנִּפְּלוּ לְבוּר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מַעֲלָה אֶת הָרֵאשׁוֹן עַל מִנַּת לְשַׁחֲטוֹ, וְשׁוֹחֲטוֹ, וְהַשְּׁנִי - עוֹשֶׂה לוֹ פְּרִנְסָה בַּמְקוֹמוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא יָמוּת. רַבִּי הוֹשֵׁעַ אוֹמֵר: מַעֲלָה אֶת הָרֵאשׁוֹן עַל מִנַּת לְשַׁחֲטוֹ, וְאֵין שׁוֹחֲטוֹ, וּמַעֲרִים וּמַעֲלָה אֶת הַשְּׁנִי עַל מִנַּת לְשַׁחוּט. רְצָה לְשַׁחֲט, רְצָה שֶׁלֹּא לְשַׁחוּט אֶחָד מֵהֶן - הָרִשׁוֹת בִּידוֹ.

ד. בְּכוֹר שֶׁנִּפְּלָ לְבוּר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵף עַל פִּי שְׁמוּמוֹ נִכָּר מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְלֹא הִתִּירוֹ מִמֶּחָה - אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמוּכָן. עוֹשִׂין פְּרִנְסָה לְנַחֵיל שֶׁל דְּבוּרִים, בְּשֶׁבִיל שֶׁלֹּא יִבְרָחוּ. אֲבָל אֵין צְדִין אוֹתָן בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב, כִּיצַד? אֵין נִמְנִין עַל הַבְּהֵמָה בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב. לֹא יֹאמֵר אָדָם לְחִבְרוֹ: "הֲרִינִי עִמָּךְ בְּסַלַע, הֲרִינִי עִמָּךְ בְּשָׁנִים", אֲלֵא אוֹמֵר לוֹ: "הֲרִינִי עִמָּךְ לְמִחְצָה וְלְשִׁלִּישׁ וּלְרִבִּיעַ". וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין מִשְׁגִּיחִין בְּכַף מֵאֲזֵנִים כָּל עֶקֶר. אֲבָל שׁוֹקֵל בִּידוֹ וּמְנִיחַ. וְאִם הָיָה טֵבַח אוֹמֵן, אֵל יִשְׁקֵל בִּידוֹ, מִפְּנֵי שִׂידוֹ כְּמִשְׁקָל, אֲבָל חוֹתֵף בְּכָלִי וְגוֹתֵן לָזֶה וְלָזֶה.

ה. הוֹלֵךְ אָדָם אֶצֶל רוּעָה הֲרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי גְדִי אֶחָד אוֹ טֵלָה אֶחָד'. אֶצֶל טֵבַח הֲרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי כֶּף אֶחָד אוֹ יוֹךְ אֶחָת'. אֶצֶל נַחְתוּם הֲרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי כֶּפֶר אֶחָד אוֹ גְלוֹסְקָא אֶחָת'. אֶצֶל פֶּטֶם הֲרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי תוֹר אֶחָד אוֹ גּוֹזֵל אֶחָד, אוֹ תְּרַנְגְּלַת אֶחָת'. אֶצֶל חֲנוּנֵי הֲרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי עֶשְׂרִים בִּיצִים, אוֹ חֲמִשִּׁים אַגּוּזִין, עֶשְׂרֵה אֶפְרֹסְקִין, חֲמִשָּׁה רְמוּנִים וְאֶתְרוֹג אֶחָד, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִזְכּוֹר לוֹ שֵׁם מִקָּח'. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִזְכּוֹר לוֹ שֵׁם מִנְיָן.

ו. לֹא יֵתֵן אָדָם לַפְּנֵי בְּנָיו וּלְפָנֵי בְּהֵמָתוֹ, לֹא בְּמִדָּה וְלֹא בְּמִשְׁקָל, וְלֹא בְּמִנְיָן, אֲבָל קוֹדֵחַ בְּסָאָה אוֹ בְּתַרְקָב, וְגוֹתֵן לַפְּנֵי בְּהֵמָתוֹ. קוֹדֵחַ בְּמִנְיָקָתוֹ וְגוֹתֵן לַפְּנֵי בְּנָיו, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְכַף. אֲמָרוּ עֲלָיו עַל רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צְדוּקָה, וְעַל אַבָּא שְׂאוּל בֶּן בְּטַנִּית שֶׁהָיוּ חֲנוּנִים בִּירוּשָׁלַיִם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וְהָיוּ מְמַלְאִין מַדּוּתֵיהֶם מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְגוֹתֵנִין לְלִקְוֹחוֹת בְּיוֹם-טוֹב. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן אֲנָטִיגְנוֹס אוֹמֵר: אֵף בַּחֲלוֹ שֶׁל מוֹעֵד עוֹשִׂין כֵּן, מִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵף בַּחוּל עוֹשִׂין כֵּן מִפְּנֵי מִצְוֵי הַמִּדּוּת. אֵף הוּא כְּנֵס שֶׁלֵּשׁ מְאוֹת גְּרָבִי יֵין מְבוּרְרֵי הַמִּדּוּת, וְחִבְרִיו כְּנֵסוֹ שֶׁלֵּשׁ מְאוֹת גְּרָבִי שֶׁמֶן מִמִּצְוֵי הַמִּדּוּת, וְהִבִּיאוּ לַפְּנֵי הַגְּזוּבְרִים בִּירוּשָׁלַיִם. אֲמָרוּ לָהֶם: אֵי אַתֶּם יִזְקֻקִין לְכַף. אֲמָרוּ לָהֶם: אֵף אֲנִי אֵין רְצוֹנְנִי בְּכַף! אֲמָרוּ לָהֶן: הוֹאִיל וְהַחֲמַרְתֶּם עַל עֲצַמְכֶם וְשֶׁל רַבִּים הֵם - עֲשׂוּ מֵהֶם צְרִכֵי רַבִּים.

ז. אֵין נוֹטְלִין עֲצִים מִן הַסֵּכָה, אֶפְלוֹ בְּיוֹם-טוֹב הַאֲחֵרוֹן שֶׁל חֵג. אֲבָל אִם אָמַר: 'לְכַשְׂאָרְצָה אֶטֵּל' - הָרִי זֶה מִתָּר. אֵין מְבִיאִין עֲצִים, לֹא בְּחֶבֶל, וְלֹא בְּקַפָּה, וְלֹא בְּמִחְצָלַת. אֲבָל מְבִיא בְּמִטְפַּחַת וּבַחֲטִיקוֹ.

ח. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לֹא נַחֲלֵקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַמְּכַנְסִין

שְׁבַקְרַפָּה שְׁמִיאיִן, וְעַל הַמְּפֹזְרִין שְׁבַשְׂדָּה שְׁאִין מִבִּיאִין. עַל מַה נְּחַלְקוּ? עַל הַמְּפֹזְרִין שְׁבַקְרַפָּה וְעַל הַמְּכַנְסִין שְׁבַשְׂדָּה, שְׁבִית שְׁמֵאֵי אוֹמְרִים: לֹא יְבִיאוּ, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יְבִיא. אָמַר רַבִּי נֶתֶן: לֹא נְּחַלְקוּ בֵּית שְׁמֵאֵי וּבֵית הַלֵּל עַל מְפֹזְרִין שְׁבַקְרַפָּה וְעַל מְכַנְסִין שְׁבַשְׂדָּה שְׁיְבִיאוּ, עַל מַה נְּחַלְקוּ? עַל הַמְּפֹזְרִין שְׁבַשְׂדָּה, שְׁבִית שְׁמֵאֵי אוֹמְרִים: לֹא יְבִיאוּ, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יְבִיאוּ.

יא. הַתְּנוּרָה וְהַכִּיּוֹרִים הַחֲדָשִׁים - הָרִי הֵן כָּכֵל הַכֵּלִים וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן. אָבֵל אֵין סָכִין אוֹתָן שְׁמֵן, וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתָן מְטַלִּית, וְאֵין מְפִיגִין אוֹתָן בְּצוּנָן כְּדִי לְחַסְמֵן, וְאִם בְּשִׁבִיל לְאַפּוֹת בְּהֵן - מֵתָר. אֵין יוֹצֵאִין בְּכֶסֶף, אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים, וְלֹא סוּמָא בְּמַקְלוֹ, וְלֹא רוּעָה בְּתַרמִילוֹ בְּיוֹם-טוֹב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: אֵף אֵין מְנַהֲיגִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּמַקֵּל בְּיוֹם-טוֹב.

יב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נוֹטֵל אָדָם קִיסָם מְשַׁלְפָּנִיו לְחֻצוֹת בּוֹ שְׁנָיו. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: לֹא יִטוֹל אֶלָּא מֵאֲבוֹס שֶׁל בְּהֵמָה. וְשׁוֹיִן, שְׁלֹא יִקְטַמְנוּ. וְאִם קָטְמוּ לְחֻצוֹ בּוֹ שְׁנָיו, וְלִפְתָּח בּוֹ הִדְלַת בְּשִׁבְתָּ, בְּשׁוּגָג - חָיִב חֲטָאָת. בְּמִזִּיד בְּיוֹם-טוֹב - לוֹקָה אַרְבָּעִים; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה, אֵינוֹ אֶלָּא מִשׁוֹם שְׁבוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְגַבֵּב מִן הַחֲצָר וּמִדְּלִיק, שְׁכָל מַה שְׁבַחְצָר מוֹכֵן. וּבִלְבָד שְׁלֹא יַעֲשֶׂה צְבוּרִין צְבוּרִין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מֵתִיר, שְׁכָל שְׁבַחְצָר מוֹכֵן.

יג. מוֹלְגִין אֶת הָרֵאשׁ וְאֶת הַכְּרָעִים, וּמֵהַבְּהֵבִין אוֹתָן בְּאוּר, אָבֵל אֵין טוֹפְלִין

⁴ לְהַפִּיג אֶת הַחֵם שְׁלֵהֶם עַל יְדֵי מַיִם צוּנָנִים, שְׁעַל יְדֵי זֶה הֵם מְתַקְשִׁים וּמְתַחַקְשִׁים, שֶׁהֵחֵם מִתְפַּנֵּם לְתוֹכּוֹ, עַל יְדֵי הוֹפְכּוֹ הֵבֵא לוֹ מִבְּחוּץ וְאֵינוֹ מִתְפַּזֵּר, וְאִסּוּר מִשׁוֹם תְּקוּן מְנָא.

ט. הַמְטָה וְהַכֶּסֶף וְהַסְּפֵסֶל וְקִתְדָרָא וְעָרִיסָה שְׁנִתְפָּרְקָה. וְכֵן קוֹרָה שְׁנִשְׁבְּרָה, וְכֵן סוּאָר שֶׁל קוֹרוֹת שְׁנִשְׁבֵּר - אֵין מְסִיקִין מֵהֵן בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שְׁאִינוֹ מִן הַמוֹכֵן. אֲגוּזִין וְשִׁקְדִין שְׁאֶכְלֵן מְעַרֵב יוֹם-טוֹב - מְסִיקִין בְּקַלִּיפֵיהֶן בְּיוֹם-טוֹב. אֲגוּזִין וְשִׁקְדִין עֲצָמָן - אֵין מְסִיקִין בְּהֵן בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שְׁאִינוֹ מִן הַמוֹכֵן. מוֹדִים חֻכְמַיִם לְרַבִּי מֵאִיר, בְּחוֹתְמוֹת שְׁבַקְרַפָּע, שְׁבַשְׂבֵּת מְפַקֵּק וּמְתִיר, אָבֵל לֹא מְפַקֵּעַ וְלֹא חוֹתֵךְ. וּבִיּוֹם-טוֹב מְפַקֵּק וּמְתִיר, מְפַקֵּעַ וְחוֹתֵךְ. וְשׁוֹבְכִים מְתִיר, בְּשִׁבְתָּ מְתִיר וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. קוֹרַע אָדָם אֶת הָעוֹר שְׁעַל פִּי הַחֵבִית שֶׁל יֵין, וְשֶׁל מוֹרִיס, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִתְכַּוֵּן לְעִשׂוֹת זִינוּק!¹

י. אֵין פּוֹחֲתִין לְפָסִין סְתוּמִין,² וְרַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מְתִיר בְּלְפָסִין חֲרָנִיּוֹת.³ אֵין מְכַבֵּין אֶת הַבְּקָעַת לְחוּס עֲלֶיהָ, אִם בְּשִׁבִיל

¹ בְּעִין מְרֻב.

² בְּיַצִּי טַיִט שְׁבִיד הַיּוֹצֵר עֲשִׂיוֹת כְּתַבְנִית קַעְרָה אָבֵל לֹא נִחְקַק תּוֹכָה.

³ קַעְרוֹת שֶׁל הַחֻקְלָאִים בְּנֵי הַכְּפָרִים שְׁאֵינָם מְקַפְּדִים שֶׁתְּהִינָה חֻקְלוֹת בְּקַעְרוֹת שְׁלָנּוּ, וְאוֹכְלִים מְעַלְיָהֶן בְּשַׁעוֹן סְתוּמוֹת, וְלִכְזֵן אֵין דְּחִיקַת הָאֲגָרוֹף לְתוֹכָהּ הַבִּיצַת טַיִט - תְּקוּן מְנָא.

חטאת, וביום-טוב לוקה ארבעים. והאורג חוט אחד, בין בכגדי קדש בין בכגדי הדיוט. והכותב אות אחת, בין בכתבי קדש בין בכתבי הדיוט - בשבת חייב חטאת, ביום-טוב לוקה ארבעים; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: בין בשבת ובין יום-טוב - אינו חייב אלא משום שבות.

ג. אלו הן משום שבות: לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטיין על פני המים, ולא מספקין, ולא מטפחין, ולא מרקדין. ואלו הם משום רשות: לא דנין, ולא מקדשין, ולא חולצין, ולא מיבמין. ואלו הן משום מצוה: לא מקדישין, ולא מעריכין, ולא מחרימין, ולא מגביהין תרומה ומעשרות. וכל אלו ביום-טוב אמרו, קל וחמר בשבת! ואין בין יום-טוב לשבת אלא אכל נפש בלבד. וכלן שעשאן ישראל, בין אנוסין, בין שוגגין, בין מזידין, בין מטעין - מה שעשה עשוי, בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

ד. הבהמה והכלים - כרגלי הבעלים. המוסר בהמתו לבנו או לרועה - הרי זה כרגליו. כלים המיוחדים לאחד מן האחים שבבית - הרי אלו כרגליו. ושאינן מיוחדים - למקום שכלן הולכין, מהלך. בצפון כרגליו של זה בדרום, בדרום כרגליו של זה בצפון, אם מצעו את התחום - לא יזוז ממקומו.

ה. חמור - כרגלי מחמר, פרה - כרגלי האפר. בהמה - כרגלי הרועה. רבי דוסא אומר: הלוקח בהמה מחברו בערב יום-טוב, אף על פי שלא מסרה לו אלא ביום-טוב - הרי היא כרגלי הלוקח. והמוסר בהמה לרועה מן הרועה, אף על פי שלא הודיע עליה לרועה - הרי היא כרגלי הרועה. הלוקח בהמה מחברו מערב יום-טוב - כרגלי הלוקח. ביום-טוב - כרגלי המוכר.

ו. הלוקח בשר מן הטבח מערב יום-טוב - כרגלי הלוקח. וביום-טוב - כרגלי המוכר.

אותם, לא בחרסית, ולא באדמה, ולא בסיד. ואין מספרין את הראש ואת הכרעים. ואין מספרין את הירק בתספרת שלו, אבל מספרין את הקונדס ואת העכביות. ומסיקין ואופין בפורני, ומחמין חמין באנטיכיי, ואין מסיקין את הפורני לאפות בו בתחלה.

יד. ששה דברים נאמרו בפתילה, שלשה להחמיר ושלשה להקל. אלו שלשה להחמיר: אין גודלין אותה בתחלה ביום-טוב, ואין מבהבין אותה באור. ואין חותכין אותה לשנים או לשלשה. להקל - שורין אותה בשמן, וממעכין אותה ביד, וחותכין אותה באור, כפי שתי נרות.

מִסְכַּת יוֹם-טוֹב (פיצה) פָּרָק רִבְעִי

א. היה אוכל בענבים מערב יום-טוב, והותר והעלן לגג לעשות מהן צמוקין. בתאנים, והותר והעלן לגג לעשות מהן גרוגרות - לא יאכל מהן ביום-טוב עד שיזמין מבעוד יום, לפי שאינן מן המוכן. סוכי תאנים ובהן תאנים, מכבדות-תמרים ובהם תמרים, הכניסן לעצים - אין אוכלים מהן ביום-טוב. למאכל בהמה - אוכל מהן ביום-טוב. ומתחילין באוצר בתחלה, ומשילין פרות דרך ארבה ביום-טוב. אין משלשלין אותן דרך חלונות, אבל מורידין אותן דרך סלמות.

ב. ארבע רשיות וארבע מצוות הן, האורג שני חוטיין, בין בכגדי קדש בין בכגדי הדיוט. והכותב שתי אותיות, בין בכתבי קדש בין בכתבי הדיוט - בשבת חייב

⁵ תנורים שלנו הגדולים ופיהם בצדם, ולא היישינן לטרהה אם יש לו אורחים רבים ולא סגי ליה בתנור.

⁶ כלי גדול ונפיש טרההיה.

⁷ ענפי תאנים קצוצים מן האילן.

לא יתן אדם ממנתו לבנו ולבתו של בעל הבית מפני הכבוד.

י. אין חפין⁸ ואין מתגרדין ביום-טוב, ואין שפין כלי כסף בגרתיקין⁹, ואין מדיחין את הכלים בנתר ביום-טוב, אבל מדיחין אותן במלח ובמרסן בשבת. ואין צריך לומר ביום-טוב. אלו הן מדבריות: היוצאות בפסח ונכנסות ברביעה. ביתוח: אלו שלנו בתוך התחום. רבי אומר: אלו ואלו היוצאות חוץ לתחום, אף על פי שלא נכנסו לתוך התחום אלא משחשכה - מתר לשחטן ביום-טוב. אלו הן מדבריות: הרועות באפר לעולם.

מסכת ראש השנה פרק ראשון

א. ניסן - ראש השנה למלכים, ולרגלים, ולחדשים, ולעבורין, ולתרומת שקלים. ויש אומרים: אף לשכירות בתיים. כיצד למלכים? מת באדר, ועמד אחר תחתיו באדר - מונין שנה לזה ולזה. מת בניסן, ועמד אחר תחתיו בניסן - מונין שנה לזה ולזה. מת באדר, ועמד אחר תחתיו בניסן - הראשונה נמנית לראשון, והשנייה נמנית לשני.

ב. כיצד לרגלים? אחד הנודר, ואחד המעריך, ואחד המקדיש - אינו עובר משום "בל תאחר" עד שיעברו עליו רגלי השנה כלה. רבי שמעון אומר: שלש רגלים כסדרן, וחג המצות ראשון. וכן היה רבי שמעון אומר: פעמים שהן שלשה, ופעמים שהן ארבעה, פעמים שהן חמשה.

⁸ אין משפשפים את הגוף בכח בשבת ויום טוב.

⁹ עפר שגדל בבית של זון וקורים לו 'אלום, והוא עפר תקין כלי כסף, וגורר אותו, שחכסף הוא רך ויש בזה משום ממתק שהוא אב מלאכה.

השואל חלוק מחברו מערב יום-טוב - כרגלי השואל. ביום-טוב - כרגלי המשאיל. שנים ששאלו חלוק אחד בשתפות, אחד לילך בו שחרית לבית המדרש, וזה לילך בו ערבית לבית המשתה - כרגלי המשאיל. האשה ששאלה מחברתה תבלין, מים ומלח, מערב יום-טוב - כרגלי השואלת. ביום-טוב - כרגלי המשאלת. נתנה לעסתה הרי אלו כרגלי שתייהן. רבי יהודה פוטר במים, מפני שנבלעין בעסה.

ז. הגחלת כרגלי הבעלים, ושלהבתו בכל מקום. חמשה דברים נאמרו בגחלת (א): גחלת של הקדש - מועלין בה. שלהבת - לא נהנין ולא מועלין בה. (ב): גחלת של עבודת כוכבים - אסורה. ושלהבת - מתרת. (ג): המוציא גחלת לרשות הרבים - חיב. שלהבת - פטור. (ד): המודר הנאה מחברו - אסור בגחלתו, ומתיר בשלהבתו. (ה): מברכין על השלהבת ואין מברכין על הגחלת.

ח. בור של שני שבטים - משלשל וממלא הימנו בשבת. בור שבין שני תחומין - אין ממלאין ממנו בשבת, אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים. הנהרות ומעינות המושכין - הרי הן כרגלי כל אדם.

ט. מי שהיו פרותיו בעיר אחרת, וערבו בני אנשי אותה העיר לבוא אצלו - לא יביאו לו מפרותיו, אלא אם כן היו רגליו מעורבות לשם. ואם יש שם אפוטרופוס - מביאין על פי אפוטרופוס. מי שזמן אצלו אורחים - לא יוליכו בידיהן מנות, אלא אם כן זכה להם אחר במתנותיהן מערב יום-טוב. מה הן מוציאין מבית המשתה? חתיכה וגלוסקמא ומצה מתבלת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מקום שנהגו לחלק אגוזין וקליות - יוליכו בנו ובתו הקטנים. מוליכין עמו לבית האבל ולבית המשתה ולבית השמחה. במקום שנהגו,

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

אסורים עד חמשה עשר בשבט, אם עולה - עולה, אם רבעי - רבעי.

ח. כיצד לירקות? לקט ירק בערב ראש השנה עד שלא בא השמש, וחזר ולקט אחר משבא השמש - אין תרמין ומעשרין מזה על זה, מפני שזה חדש וזה ישן. היתה שניה ונכנסת שלישית, הראשון מתעשר מעשר שני, והשני מתעשר מעשר עני. לקט אחרונו בערב ט"ו בשבט עד שלא בא השמש, וחזר ולקט אחר משבא השמש - אין תרמין ומעשרין מזה על זה, מפני שזה חדש וזה ישן. היתה שלישית ונכנסה רביעית - הראשון מתעשר מעשר עני, והשני מתעשר מעשר שני.

ט. כיצד לנדרים? המודר הנאה מחברו לשנה - מונה שנים עשר חדש מיום ליום, אם אמר "לשנה זו" - אפלו לא נדר הימנו אלא באחד באלול - אין לו אלא עד א' בתשרי.

י. בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, שנאמר (תהלים לג): "היוצר יחד לבם" וגו'. ואומר (שם פא): "תקעו בחדש שופר", ואומר: "כי חק לישראל הוא" וגו'. קדשוהו בית דין - הדין נכנס לפניו, ואם לאו - אין הדין נכנס לפניו. וכן אתה מוצא בעמר של מן, אם בא חדש בזמנו - היה מתעכב לשלשה ימים, ואם לאו - היה מתעכב יותר.

יא. אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא: אמרה תורה - הבא שעורין בפסח שהוא פרק שעורין, כדי שתתברך לךם תבואה שבשדות. הבא חטים ובכורים בעצרת שהוא פרק אילן, כדי שיתברכו לךם פרות אילן. נסכו לפני מים ברחו כדי שיתברכו עליכם מי גשמים, אמרו לפני מלכיות וזכרונות ושופרות, מלכיות - כדי שתמליכוני עליכם. זכרונות - כדי שיבא זכרוכם לפני לטובה, אמרו לפני שופרות - כדי שתעלה תפלתכם בתרועה לפני.

כיצד? נדר לפני הפסח, עד שיעברו עליו: הפסח, ועצרת, והחג; נדר לפני עצרת, עד שיעברו עליו: עצרת, והחג, והפסח, ועצרת, והחג; נדר לפני החג, עד שיעברו עליו: החג, והפסח, ועצרת, והחג.

ג. כיצד לחודשים? זה שנאמר "בחדש הראשון, ובחדש השני", אין מתחילין למנות אלא מראשון, שנאמר (שמות יב): "החדש הזה לכם ראש חודשים". שלומב"ר

ד. כיצד לתרומת שקלים? כל קרבנות צבור קרבין באחד בניסן, אם בא חדש בזמנו - קרבין מן החדשה. ואם לאו - קרבין מן השנה.

ה. כיצד לשכירות בתים? המשכיר בית לחברו לשנה - מונה שנים עשר חדש מיום ליום. אם אמר: 'לשנה זו', אפלו לא שכר ממנו אלא באחד באדר - אין לו אלא עד אחד בניסן.

ו. באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה. רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים: באחד בתשרי. אמר רבי שמעון בן עזאי: הואיל ואלו אומרים באחד באלול, ואלו אומרים באחד בתשרי, יהא האלוליים מתעשרין לעצמן. כיצד? נולדו ה' באב, וה' באלול, ה' באלול, וה' בתשרי - אין מצטרפין. ה' בתשרי, וה' באב - הרי אלו מצטרפין.

ז. תשרי - ראש השנה לשנים, ולשמיטין, וליובלות, לנטיעה, ולירקות, ולמעשרות, ולנדרים. כיצד לשנים ולשמיטין וליובלות? אין מתחילין למנות לשנים ולשמיטין וליובלות אלא מתשרי.

כיצד לנטיעה? אחד הנוטע, ואחד המבריך, ואחד המרכיב שלושים יום לפני ראש השנה - עלתה לו שנה, ומתן לקימן בשביעית. פחות מכאן - לא עלתה לו שנה, ואסור לקימן בשביעית. ופרות נטיעה זו

יב. הכל נדונין בראש השנה וגזר דינם נחתם ביום הכפורים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: הכל נדונין בראש השנה, וגזר דינו של כל אחד ואחד נחתם בזמנו. בפסח - על התבואה, בעצרת - על פרות האילן, בחג - על המים; וגזר דינו של אדם נחתם ביום הכפורים. רבי יוסי אומר: אדם נדון בכל יום, שנאמר (איוב ז): "ותפקדנו לבקרים". רבי נתן אומר: אדם נדון בכל שעה, שנאמר: "לרגעים תבחננו".

יג. על ששה חדשים השלוחין יוצאין. רבי התקין שיהו יוצאין אף על אדר שני, מפני הפורים.

יד. בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל אדם. פעם אחת שכרו ביתוסין שני עדים לבא להטעות את החכמים, לפי שאין הביתוסין מודים שתהא עצרת אלא אחד בשבת, בא אחד ואמר עדותו והלך לו, ובא השני ואמר: עולה הייתי במעלה אדמים, וראיתי רבוץ בין שני סלעים, ראשו דומה לעגל, וזנבו דומה לגדי, קרניו דומה לצבי, וזנבו מנחת בין ירכותיו, ראיתי ונרתעתי ונפלתי לאחורי, והרי מאתים זה צורוין לי בפונדתי. אמרו לו: מאתים זה נתונין לך במתנה, והשוכרך ימתח על העמוד; מה ראית לזקק לך? אמר להם: מפני ששמעתי שביתוסין מבקשין להטעות את חכמים, אמרתי: "מוטב אלך אני ואודיע את חכמים".

טו. אם אין מכירין אותו - משלחין עדין עמו, אפלו בשבת. מעשה ברבי נהוראי, שבא עם העד בשבת לאושא והעיד בו. בראשונה היו משיאין משואות בראשי הרים הגבוהים, בהר המשחה, בסרטבא, בגדפינא, בחברון, בבית בלתי. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף חרום, וכפר, וגדר וחבורתיקה.

טז. מאימתי משיאין על החדש? לאור עבורו? כיצד? חל להיות ערב שבת ושבת, משיאין עליו למוצאי שבת, ואם בא בזמנו

- משיאין עליו, ואם לאו - אין משיאין עליו. על כל ראשי חדשים היו משיאין משואות. אמר אחד: לפניך ראיתי - לא אמר כלום. לאחריה - דבריו קימין. לצפונה - לא אמר כלום. לדרומה - דבריו קימין. אחד אומר: "ראיתי גבוה שתי מרדעות", ואחד אומר: "שלשה" - עדותן קימת. אחד אומר: "שלשה", ואחד אומר: "חמשה" - אין מצטרפין זה עם זה. אבל מצטרף הוא עם אחרים. אחד אומר: "ראיתי מטה ואחד אומר ראיתי זקוף" - אין מצטרפין זה עם זה, אבל מצטרף הוא עם אחרים. ראיתי חציו בענן לא אמר כלום חציו בעשישה לא אמר כלום חציו במים לא אמר כלום רבי אליעזר בן רבי צדוק אומר: אם לא נראה בזמנו - אין מקדשין אותו, שפכר קדשוהו שמים. וכן היה רבי אליעזר בן רבי צדוק אומר: אין השלוחין יוצאין לסורי, עד שישמעו מפי בית דין למחר.

יז. למה לא נתפרשו שמותן של זקנים? שלא יהא כל אחד ואחד אומר: 'הריני בא להקיש את רבי פלוני לאלדד ומידד, ואת רבי פלוני לנדב ואביהוא'.

וכן הוא אומר (שמואל א יב): "ה' אשר עשה את משה ואת אהרן", ואומר (שם): "וישלח ה' את ירבעל ואת בן ואת יפתח ואת שמואל". "ירבעל" - זה גדעון. "בן" - זה שמשון. "יפתח" - כמשמעו. ואומר (תהלים טז): "משה ואהרן בכהניו וגו'; שקל הכתוב שלשה קלי עולם בין שלשה גדולי עולם, ללמדך, שבית דינו של ירבעל גדול לפני המקום כבית דינו של משה. ובית דינו של יפתח גדול לפני המקום כבית דינו של שמואל, להודיעך שכל מי שנתמנה פנים על הצבור, אפלו קל שבקלים, שקול כאביר שבאבירים! וכן הוא אומר (דברים יז): "ובקאת אל הכהנים הלויים ואל השופט" - אין לך אלא שופט שבדורך; ואומר (קהלת ז): "אל תאמר מה היה וגו', שהימים הראשונים היו טובים".

מסכת ראש השנה פרק שני

א. קדשו את החדש בזמנו ונמצאו עדים
 זוממין - הרי זה מקדש. קדשוהו בלילה -
 אינו מקדש. קדשוהו אגוסין, שוגגין,
 מזידין ומטעין - הרי זה מקדש. קדשוהו
 לפני זמנו, או לאחר עבורו - פחות
 משלשים יום או יותר על שלשים, יכול
 יהא מקדש - תלמוד לומר (שמות יב):
 "חדש" - אין חדש פחות משלשים יום, לא
 נראית לבנה לשני ימים, יכול יקדשוהו
 לאחר שני ימים? תלמוד לומר: "יום" -
 אין לו אלא יום אחד בלבד.

ב. בתעניות תוקעין שלש של של שלש
 ובמסעות שלש של שלש שלש של כל דגל
 ודגל; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים:
 שלש על כל מטה ומטה. במה הן תוקעין?
 בחצוצרות שעשה משה. רבי יהודה אומר:
 בראש השנה תוקעין בשל זכרים, וביובל
 בשל יעלים, נתנו חכמים את המצוי למצוי,
 ואת שאינו מצוי לשאינו מצוי.

ג. שופר ארוך שקצרו - כשר. גרדו בין
 מבפנים בין מבחוץ - כשר. צפהו זהב,
 מבפנים - פסול. מבחוץ - כשר. צפהו
 במקום הנחת פיו, או שהוסיף עליו כל
 שהוא - אפלו במינו פסול. נקב וסתמו -
 אפלו במינו, אם מעכב את התקיעה -
 פסול. ואם לאו - כשר. נתן שני שופרות
 זה בתוך זה ותקע, אם קול הפנימי שמע -
 יצא, אם קול החיצון שמע - לא יצא. כמה
 הוא שעור שופר? כדי שיאחזו בידו אחת
 ותקע.

ד. הכל חיבין בתקיעת שופר: כהנים, לויים
 וישראלים, גרים, ועבדים משחררין,
 חללים, נתינים, ממזרים, חרש, שוטה
 וקטן, סריס אדם וסריס חמה, פצוע דכה
 וכרות שפכה - כלן חיבין, ומוציאין את
 הרבים ידי חובתן. טומטום ואנדרוגינוס -
 חיבין, ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן.
 אנדרוגינוס - מוציא את מינו, ואינו מוציא
 את שאינו מינו. טומטום - אינו מוציא, לא

את מינו ולא את שאינו מינו. וכן מי שקציו
 עבד וקציו בן חורין - אינו מוציא לא את
 מינו ולא את שאינו מינו. נשים ועבדים
 וקטנים - פטורין, ואין מוציאין את הרבים
 ידי חובתן.

ה. התוקע ומתעסק, והתוקע ומתלמד,
 והמלמד את בנו, והמלמד את תלמידו, אם
 כן לבו - יצא, ואם לאו - לא יצא. רועה
 שהרביץ את צאנו אחורי בית הכנסת, וכן
 חולה שהיה מטל אחורי בית הכנסת, ומי
 שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת, ושמע קול
 שופר, או קול מגלה, אם כן לבו - יצא.
 ואם לאו - לא יצא. אף על פי שזה שמע
 וזה שמע, זה כן לבו וזה לא כן לבו. זה
 שכפן לבו - יצא, וזה שלא כן לבו - לא
 יצא, שאין הכל הולך אלא אחר פנות הלב,
 שנאמר (תהלים ט): "תכין לבם תקשיב אונך,
 ואומר (משלי כג): "תנה בני לבך לי ועיניך
 דרכי תצרנה" וגו'.

ו. ועוד זאת היתה ירושלים: יתרה על יבנה,
 שכל עיר שרואה ושומעת וקרוכה, ויכולה
 לבוא, שלשה דברים אלו בתוכה - תוקעין
 בה. וביבנה - לא היו תוקעין אלא בבית
 דין בלבד.

ז. רבי אלעזר בר צדוק אומר: אם לא נראה
 בזמנו - אין מקדשין אותו, שכבר קדשוהו
 שמים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם לא
 נראה בזמנו - אין מקדשין אותו, שכבר
 חדש שלפניו קדשו. שמעון בן הסגן
 אומר: אם באו עדים מן המנחה ולמעלה -
 תוקעין היו, אבל אין מוסיפין קרבן עד
 שיקדשו החדש. אמר רבי יהושע בן
 קרח: דברים אלו התקנין רבן יוחנן בן
 זכאי משחרב בית המקדש, לכשיבנה הבית
 במהרה יחזרו דברים אלו ליושנם.

ח. רבי יהודה אומר, רבי אלעזר אומר:
 כתיב (ויקרא כג): "שבתון זכרון תרועה
 מקרא קדש"; "שבתון" - זו קדשת היום.
 "זכרון" - אלו זכרונות. "תרועה" - אלו
 שופרות. "מקרא קדש" - קדשהו בעשית

רבי יוסי אומר: אומרן עם הזכרונות ועם השופרות. רבי יהודה אומר: לא היה אומרן אלא עם הזכרונות בלבד. תרועה שאין עמה ולא כלום, כגון (במדבר כט): "יום תרועה יהיה לכם". רבי יוסי אומר: אומרה עם השופרות. רבי יהודה אומר: אינו

אומרה כל עקר. מלכות שיש עמה תרועה, כגון "תרועת מלך בוג". רבי יוסי אומר: אומרה עם המלכיות ועם השופרות. רבי יהודה אומר: לא היה אומרה אלא עם השופרות בלבד. (דברים ח): "שמע ישראל ה'

אלהינו ה' אחד". (דברים ט): "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים וגו', אתה הראת לדעת" וגו'. רבי יוסי אומר: אומרן עם המלכיות. רבי יהודה אומר: לא היה אומרן כל עקר. (תהלים מז): "זמרו לאלהים זמרו וגו', כי מלך כל הארץ אלהים" וגו'. רבי יוסי אומר: שתיים. רבי יהודה אומר: אחת. ושון ב"מלך על גוים אלהים ישב על כסא קדשו" שהוא אחת. (תהלים כד): "שאו שערים ראשיכם וגו', מי זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה". רבי יוסי אומר: ראשונים - שתיים. שניה - שלש. רבי יהודה אומר: ראשונה - אחת. שניה - שתיים. זכרונות האמורות בעניה ובקשה. רבי יוסי אומר: אומרן כלן כאחד. רבי יהודה אומר: ראשונים בפני עצמן, ושניים בפני עצמן. שופרות האמורות בענין גדעון ובענין יהושע. רבי יוסי אומר: אומרן כל אחד ואחד בפני עצמו. רבי יהודה אומר: האמורין בשעת מעשה - לעצמן. בשעת פקידה - לעצמן.

יב. סדר תקיעות, שלש של שלש שלש, שיעור תקיעה - כשלוש תרועות. שיעור תרועה - כשלוש יבבות. שמע שש תקיעות ושש תרועות, אפלו בסרוגין, אפלו כל היום כלו - יצא. שמע תקיעה מזה ותקיעה מזה, ותרועה מזה, תקיעה מזה ותרועה מזה, אפלו בסרוגין, אפלו כל היום כלו - יצא. שמע תקיעות וברכות, בין שהקדים תקיעות לברכות, ובין שהקדים ברכות

מלאכה. אמר לו רבי עקיבה: מפני מה לא נאמר "שבתון" שבות! שבו פתח הכתוב תחלה?! אלא "שבתון" - קדשהו בעשית מלאכה. "זכרון" - אלו זכרונות. "תרועה" - אלו שופרות. "מקרא קדש" - זו קדשת היום.

ט. מקום שנהגו לומר כדברי רבי עקיבה אומר כדברי רבי עקיבה, כדברי רבי יוחנן בן נורי אומר כדברי רבי יוחנן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: קדשת היום עם הזכרונות. אמר רבי שמעון בן גמליאל: מה מצינו בכל מקום אומרה באמצע, אף כאן אומרה באמצע. רבי אומר: מה מצינו בכל מקום אומרה ברביעית, אף כאן אומרה ברביעית. וכשקדשו את השנה באושא, ביום הראשון עבר רבי יוחנן בן ברוקא, ואמר כדברי רבי יוחנן בן נורי. אמר רבי שמעון בן גמליאל: לא היינו נוהגין כן ביבנה. ביום השני עבר רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי, ואמר כדברי רבי עקיבה. ואמר רבי שמעון בן גמליאל: "כך היינו נוהגין ביבנה"!

י. אין פוחתין מעשרה מלכיות, ומעשרה זכרונות, ומעשרה שופרות. ואם אמר שלש שלש מכלם - יצא. אין מזכירין זכרון ומלכות ושופר של פרענות. מתחיל בתורה ומשלים בנביא. רבי יוסי אומר: אם היתה פרענות של עובדי גלולים - מזכירין אותה בפני עצמה. המתחיל - מתחיל בשל תורה, ומסיים בשל תורה. אומר של נביאים ושל כתובים באמצע. אין אומרים מלכיות עם זכרונות, ולא זכרונות עם השופרות, ואם אמר - לא אמר כלום, וצריך לאומרה שניה.

יא. פקדונות כזכרונות, שנאמר (בראשית כא): "וה' פקד את שרה" וגו'. ואמר (שמות א): "פקד פקדתי אתכם" וגו'. רבי יוסי אומר: אומרן עם הזכרונות. רבי יהודה אומר: לא יאמרה עמה, וזכרון שיש עמה תרועה, כגון (ויקרא כג): "זכרון תרועה מקרא קדש".

לתקיעות - יצא. תקע והריע, ותקע וחזר, והריע ותקע - אין בידו אלא אחת. תקע והריע, ותקע בנשימה אחת - לא יצא. מתלמדים לתקוע בשבת, ואין מעכבין את הנשים, ואת הקטנים מלתקע בשבת, ואפילו ביום-טוב.

יג. יום-טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת. בית שמאי אומרים: מתפלל עשר, ובית הלל אומרים: מתפלל תשע. יום-טוב שחל להיות בשבת, בית שמאי אומרים: מתפלל שמונה, ואומר של שבת בפני עצמה ושל יום-טוב בפני עצמה, ומתחיל בשל שבת. ובית הלל אומרים: מתפללים שבע, ומתחיל בשל שבת, ומסים בשל שבת, ואומרים קדשת היום באמצע. אמרו בית הלל לבית שמאי: והלא במעמד כלכם, זקני בית שמאי, ירד חוני הקטן ואמר שבע, ואמרו לו כל העם: נחת רוח יהיה לך! אמרו להם בית שמאי: מפני שהיתה שעה ראויה לקצר. אמרו להם בית הלל: אילו היתה שעה ראויה לקצר - היה לו לקצר בכלם!

יד. רבן גמליאל אומר: שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן. וחכמים אומרים: כל אחד ואחד מוציא את עצמו. אמרו לו: אם כן, למה מתפללין כל אחד ואחד לעצמו? אמר להן: מפני ששליח צבור מתקן את עצמו. אמר להם: אם כן, למה מורידין אותו לפני התבה? אמרו לו: להוציא את מי שאינו יודע. אמר להם: כשם שהוא מוציא את מי שאינו יודע - כך הוא מוציא את מי שיודע.

מִסְכַּת תַּעֲנִית פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. שואלין את הגשמים עד שיצא ניסן, שנאמר (ויאל ב, כג): "ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון"; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: יורה במרחשון ומלקוש בראשון. אמר להם רבי מאיר: הואיל ואילן עושה פרות לשנים עשר, ותבואה לששה חדשים, מה מצינו באילן שנאמר

בו (יחזקאל מז, יב): "לחדשיו יבכר", אף תבואה לחמשה עשר יום, הא למדת, שיורה ומלקוש בראשון.

ב. מאימתי שואלין את הגשמים? משהגיע זמנה של רביעה, אם היתה שנה חסרה - נותנין לה חסרונה, ואם לאו - הולכין אחר סדרן; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לעולם הולכים אחר סדרן, אם היתה שנה מעברת - נותנין לה עבודה.

ג. איזו היא רביעה ראשונה? הבכירה בשלשה, בינונית בשבעה בו, אפלה בשבעה עשר בו; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בשבעה, ובשבעה עשר, ובעשרים ושלשה. רבי יוסי אומר: בשבעה עשר, ובעשרים ושלשה, ובראש חודש כסליו. וכן היה רבי יוסי אומר: אין היחידים מתעניין עד שיגיע ראש חודש כסליו.

ד. איזו היא רביעה שניה? משהגיע זמנה של רביעה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: משתדר רביעה. רבי יוסי אומר: כל התלוי ברביעה - משתגיע זמנה של רביעה, וכל שאין תלוי ברביעה - משתדר רביעה שניה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: גשמים שירדו שבעה ימים זה אחר זה - אתה מונה בהן רביעה ראשונה. שניה ושלישית ולא פסקו - יש בהן כדי רביעה שניה. כמה גשמים יורדין, ויהא בהן כדי רביעה? מלא כלי של שלשה טפחים; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: ראשונה - טפח. שניה - טפחים. ורביעה - שלשה טפחים. אמר רבי שמעון בן אלעזר: אין לך כל טפח וטפח שיורד מלמעלה, שאין הארץ פולטת כנגדו טפחים. וכן הוא אומר (תהלים מב, ח): "תהום אל תהום קורא וגו'", למה נקרא רביעה? שרובעת את הארץ.

ה. כשאמרו 'אסור במלאכה', לא אמרו אלא בעיר, אבל בדרך מתר, כיצד? יוצא לדרך - נוצל, נכנס לעיר - חולץ. וכשאמרו: 'אסור ברחיצה' לא אמרו אלא

כָּל גּוֹפוֹ, אֲבָל פָּנָיו יָדְיו וְרַגְלָיו - מִתָּר. וְכֵן אֲתָה מוֹצֵא בַּמִּנְדָּה וְאֲבָל. כָּל שְׁאֲמָרוֹ 'אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין מִבְּעוֹד יוֹם' - אֲסוּרִין בַּמְּלָאכָה, בְּרַחֲיִצָּה, וּבִסְיִכָּה, בְּנִעְיִלַת הַסְּנַדְל, בְּתַשְׁמִישׁ הַמְּטָה, הַיּוֹם אֲסוּר בַּמְּלָאכָה, וְהַלִּילָה מִתָּר. מִנֵּין שֶׁהַיּוֹם הוֹלֵךְ אַחַר הַלִּילָה? שְׁנֵאמַר (אֶסְתֵּר ד, טו): "לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים" וְגו' ¹⁰, כָּל אֱלוֹ שְׁאֲמָרוֹ 'אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין מִשְׁחֻשְׁכָּה' - מִתָּרִין בַּמְּלָאכָה, בְּרַחֲיִצָּה, וּבִסְיִכָּה, וּבְנִעְיִלַת הַסְּנַדְל, בְּתַשְׁמִישׁ הַמְּטָה, אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין עַד שִׁיעָלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: עַד קְרוֹת הַגִּבְר. יֵשֵׁן וְעָמַד - אֲסוּר מִיָּד. כָּל אֱלוֹ שְׁאֲמָרוֹ: 'אֲסוּרִין בְּנִעְיִלַת הַסְּנַדְל' - יֵצֵא מִן הַכֶּרֶךְ - נוֹעַל, הַגִּיעַ לְכֶרֶךְ - חוֹלֵץ. וְכֵן אֲתָה אוֹמֵר בַּמִּנְדָּה וּבְאֲבָל.

ו. אֵיזְהוּ יַחֲדִיד? רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: לֹא כָּל הַרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת עֲצוּמוֹ יַחֲדִיד - עוֹשֶׂה, עֲצוּמוֹ תִּלְמִיד חָכָם - עוֹשֶׂה, אֲלֵא כָּל שְׁמֹנְהוּוֹ בֵּית דִּין פֶּרַסְס עַל כֶּף, שְׁאָרְע לְהֵם צַעַר וְנִזְקֵק לְהֵם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּדָבָר שֶׁל שְׂבַח, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁל צַעַר - עוֹשֶׂה, וְזָכוּר לְטוֹב, שְׁאִין שְׂבַח הוּא לֹא אֲלֵא צַעַר הוּא לוֹ.

ז. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, וְכֵן הָיָה רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר כְּדָבָרָיו: חֲצִי תַשְׁרִי, מִרְחֻשׁוֹן, וְחֲצִי כְּסֵלוֹ - זָרַע. חֲצִי כְּסֵלוֹ, וְטַבַּחַת, וְשִׁבְט - חֶרֶף. חֲצִי שְׁבֵט, וְאֶדְר, וְחֲצִי יִסְסֵן - קָר. חֲצִי יִסְסֵן, אִיר, וְחֲצִי סִינֹן - קְצִיר. חֲצִי סִינֹן, תַּמּוּז, וְחֲצִי אָב - קִיץ. חֲצִי אָב, אֱלוּל, וְחֲצִי תַשְׁרִי - חֵם. רַבִּי יְהוּדָה הָיָה מוֹנֵה מִמִּרְחֻשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן מוֹנֵה מִתַּשְׁרִי.

ח. סֵדֵר תַּעֲנִיּוֹת כִּיצַד? מוֹצִיאִין אֶת הַתְּבָה לְרַחֲוֹבָה שֶׁל עִיר, וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אֶפְרַם מִקְלָה, וְלֹא הָיָה מִתְעַלְפִּין עָלֶיהָ, אֲלֵא אַחַד יוֹשֵׁב וּמְשַׁמְרָה כָּל הַיּוֹם. זָקֵן שְׂבָהֵם אוֹמֵר לְפָנֵיהֶם דְּבָרֵי כְבוֹשִׁין: בְּנֵי! יִתְבַּיֵּשׁ אָדָם מִחִבְרוֹ וְאֵל יִתְבַּיֵּשׁ אָדָם מִמְעַשְׂוֹ, מוֹטָב יִתְבַּיֵּשׁ אָדָם מִחִבְרוֹ וּמִמְעַשְׂוֹ, וְאֵל יֵהָ הוּא וּבְנָיו נִעְצָבִין בְּרָעַב, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁעָרָה נח, א): "לָמָּה צָמְנוּ וְלֹא רָאִיתָ, עֲנִינוּ נִפְשָׁנוּ וְלֹא תִדְעַע"; מַה הוּא מְשִׁיבֵנו? - "הֵן בְּיוֹם צָמְכֶם" וְגו'. אָדָם שִׁישׁ בִּידוֹ עֲבָרָה וּמִתְוֹדָה, וְאִינוּ חוֹזֵר בָּהּ, לָמָּה הַדְּבָר דוֹמָה? לְאָדָם שֶׁתּוֹפֵשׁ שְׂרָץ בִּידוֹ וְטוֹבֵל, שְׁאִפִּילוֹ טוֹבֵל בְּכָל מִימּוֹת שְׂבַע־עוֹלָם - לֹא עֲלָתָה לוֹ טְבִילָה. זָרְקוּ מִידוֹ, כִּינֵן שְׂטָבֵל בְּאַרְבַּעִים סָאָה - מִיד עֲלָתָה לוֹ טְבִילָה, שְׁנֵאמַר (מְשָׁלִי כח, ג): "וּמוֹדָה וְעֵזֵב יִרְחָם", וְאוֹמֵר (אִיכָּה ג, מא): "נִשְׂאָ לְכַבְּנוּ אֵל כַּפָּיִם אֵל אֵל בְּשָׁמַיִם".

ט. אוֹמֵר לְפָנֵיהֶם עֲשִׂרִים וְאַרְבַּע בְּרָכוֹת, שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה שְׂבָכָל יוֹם, וְשֵׁשׁ הָיוּ מוֹסִיפִין. עַל הַשְּׂבִיעִית הוּא אוֹמֵר: "בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ". מְשׁוּם סוּמְכוּס אֲמָרוֹ: "בְּרוּךְ מְשַׁפִּיל הָרָמִים", וְאוֹתָן שֵׁשׁ הַיִּכֵּן אֲמָרְנוּ? בֵּין 'גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל' לְ'רוֹפֵא חוֹלִים'. וּמֵאָרֶץ בְּגֵאֲלָה, וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו. עוֹנִין 'אֲמֵן' עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה, וְכֵף הָיָה נוֹהֲגִין בְּגִבּוּלִין, אֲבָל בַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ אוֹמְרִין: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם בְּרוּךְ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל", וְלֹא הָיוּ עוֹנִין אַחֲרָיו 'אֲמֵן', וְכָל כֵּף לָמָּה? לְפִי שְׁאִין עוֹנִין אֲמֵן בַּמִּקְדָּשׁ! מִנֵּין שְׁאִין עוֹנִין אֲמֵן בַּמִּקְדָּשׁ? שְׁנֵאמַר (נַחֲמִיָּה ט, ה): "קוֹמוּ בְּרַכּוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם, וַיְבָרְכוּ אֶת שֵׁם כְּבוֹדְךָ וּמְרוֹמְם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה" - 'עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה תֵּן לוֹ תַהֲלָה'.

י. עַל הָרֵאשׁוֹנוֹת הוּא אוֹמֵר: "בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, בְּרוּךְ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל", וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד". וְחִזֵּן

¹⁰ וְשֵׁם כְּתוּב: "וַיְצוּמוּ עָלַי וְאֵל תֹּאכְלוּ וְאֵל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לִילָה וַיּוֹזֵם" - מְשֻׁמַּע שֶׁהַלִּילָה בָּא לְפָנֵי הַיּוֹם.

שְׁנֵי יָמִים. מְשַׁמְר שֵׁישׁ בּוֹ שְׁבֻעָה - כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִקְרִיב יוֹמוֹ. מְשַׁמְר שֵׁישׁ בּוֹ שְׁמוֹנָה - שְׁשֵׁה מִקְרִיבִין שְׁשֵׁה יָמִים, וּשְׁנַיִם מִקְרִיבִין יוֹם אֶחָד. מְשַׁמְר שֵׁישׁ בּוֹ תְּשֻׁעָה - חֲמִשָּׁה מִקְרִיבִין חֲמִשָּׁה יָמִים, וְאַרְבָּעָה מִקְרִיבִין שְׁנֵי יָמִים. יֵשׁ מֵהֶן שֶׁקָּבְעוּ עֲצָמָן לְעוֹלָם: הֵבֵא בְּשֶׁבֶת - בָּא בְּשֶׁבֶת לְעוֹלָם. לְאַחַר הַשֶּׁבֶת - לְאַחַר הַשֶּׁבֶת לְעוֹלָם. יֵשׁ מֵהֶן שְׁמֻגְרִילִין פַּעַם אַחַת בְּחֹדֶשׁ, יֵשׁ מֵהֶן שְׁמֻגְרִילִין פַּעַם אַחַת בְּשֶׁבֶת, יֵשׁ מֵהֶן שְׁמֻגְרִילִין פַּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ, וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁמֻגְרִילִין בְּכָל שָׁבוּעַ וּשְׁבוּעַ.

ג. כָּל שְׁמֻכִיר אֵת מִשְׁמֶרְתּוֹ וְאֵת בֵּית אָב שְׁלוֹ, וְהוּא מִבְּתֵי אֲבוֹת קְבוּעִין - אֵין אָסוּר אֲלֵא אוֹתוֹ יוֹם בְּלֻבָד. כָּל שְׁמֻכִיר אֵת מִשְׁמֶרְתּוֹ וְאֵין מִכִּיר אֵת בֵּית אָב שְׁלוֹ, וְהוּא מִבְּתֵי אֲבוֹת קְבוּעִין - אָסוּר כָּל אוֹתָהּ שֶׁבֶת. כָּל שְׂאִין מִכִּיר, לֹא אֵת מִשְׁמֶרְתּוֹ, וְלֹא אֵת בֵּית אָב שְׁלוֹ, וְהוּא מִבְּתֵי אֲבוֹת קְבוּעִין - אָסוּר כָּל חֹדֶשׁ. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אָנִי, שְׂיֵהָא זֶה אָסוּר לְעוֹלָם, אֲלֵא שְׁתַּקְנָתוֹ קְלַקְלָתוֹ.

ד. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ אַנְשֵׁי מְשַׁמְר מִתְרִין לְשִׁתּוֹת יֵין בְּלִילוֹת, אֲבָל לֹא בְּיָמִים? שְׂמָא תִּכְבֵּד הָעֵבֻדָּה עַל אַנְשֵׁי בֵּית אָב, וְיִבְאוּ וְיִסְיְעוּ לְהֵן. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ אַנְשֵׁי בֵּית אָב לֹא בְּיוֹם וְלֹא בְּלִילָה? מִפְּנֵי שֶׁהֵן עֲסוּקִין תְּמִיד בְּעִבּוּדָה. מִכָּאן אָמְרוּ: כָּל כֹּהֵן שְׁמֻכִיר מִשְׁמֶרְתּוֹ, וּמִשְׁמֶרֶת בֵּית אָב שְׁלוֹ, וְיודֵעַ שְׁבֵתֵי אֲבוֹתָיו קְבוּעִין שָׁם - אָסוּר לְשִׁתּוֹת יֵין כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. מִכִּיר מִשְׁמֶרְתּוֹ, וְאֵינוֹ מִכִּיר מִשְׁמֶרֶת בֵּית אָב שְׁלוֹ, וְיודֵעַ שְׁבֵתֵי אֲבוֹתָיו קְבוּעִין שָׁם - אָסוּר לְשִׁתּוֹת יֵין כָּל אוֹתָהּ שֶׁבֶת. אֵין מִכִּיר מִשְׁמֶרְתּוֹ, וְיודֵעַ שְׁבֵתֵי אֲבוֹתָיו קְבוּעִין שָׁם - אָסוּר לְשִׁתּוֹת יֵין כָּל הַשָּׁנָה. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אָנִי, אָסוּר לְשִׁתּוֹת יֵין לְעוֹלָם, אֲבָל מַה אַעֲשֶׂה? שְׁתַּקְנָתוֹ קְלַקְלָתוֹ.

הַכְּנַסַּת אוֹמֵר לָהֶם: "תִּקְעוּ הַכֹּהֲנִים, תִּקְעוּ!" וְחֹזֵר וְאוֹמֵר לָהֶם: "מִי שְׁעָנָה אֵת אֲבֵרְהֶם בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וְיִשְׁמַע בְּקוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה." וְהֵן תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין וְתוֹקְעִין. וְעַל הַשָּׁנִיָּה הוּא אוֹמֵר: "בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם בְּרוּךְ זוֹכֵר הַנְּשַׁכְּחוֹת." וְהֵן עוֹנִין אִתְּרוֹ: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ." וְחֹזֵן הַכְּנַסַּת אוֹמֵר לָהֶם: "הֲרִיעוּ בְּנֵי אֶהָרָן, הֲרִיעוּ!", וְחֹזֵר וְאוֹמֵר לָהֶם: "מִי שְׁעָנָה אֵת אֲבוֹתֵינוּ עַל יַם סוּף, הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם, וְיִשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה." תּוֹקְעִין וּמְרִיעִין וְתוֹקְעִין אַחַת. וְכֵן כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה, בְּאַחַת אוֹמֵר: 'תִּקְעוּ', וּבְאַחַת אוֹמֵר: 'הֲרִיעוּ', עַד שֶׁיִּגְמַר אֵת הַבְּרָכוֹת כֻּלָּן. וְכַךְ הִנְהִיג רַבִּי חֶלְפָתָא בְּצַפּוּרִי, וְרַבִּי חֲנִינָא בֶן תְּרַדְיוֹן בְּסַכְנֵי, וְכִשְׁבָּא הִדְבַּר אֲצֵל חֲכָמִים, אָמְרוּ: לֹא הָיוּ נוֹהֲגִין בֶּן אֲלֵא בְּשַׁעְרֵי מִזְרַח וּבִהַר הַבַּיִת בְּלֻבָד.

מִסְכַּת תַּעֲנִית פֶּרֶק שְׁנֵי

א. אַרְבָּעָה מִשְׁמֶרוֹת עָלוּ מִן הַגּוּלָּה: יְדֻעִיָּה, חֲרוֹם, פְּשָׁחוֹר וְאִימֵר. עָמְדוּ נִבְיָאִים שְׁבִירוֹשְׁלַיִם, וְחִלְקוּם וְהַעֲמִידוּם עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה מִשְׁמֶרוֹת, וּבְלִלּוֹם, וְהַטִּילוּם לְתוֹךְ הַקְּלָפִי, וּבָא יְדֻעִיָּה וְנָטַל חֲמֶשׁ וְהוּא - הָרִי כָּאן שֵׁשׁ. בָּא חֲרוֹם וְנָטַל חֲמֶשׁ וְהוּא - הָרִי שֵׁשׁ. בָּא פְּשָׁחוֹר וְנָטַל חֲמֶשׁ וְהוּא - הָרִי שֵׁשׁ. בָּא אִימֵר וְנָטַל חֲמֶשׁ וְהוּא - הָרִי כָּאן שֵׁשׁ. וְכַךְ הִתְנוּ עִמָּהֶם הַנְּבִיאִים, שְׂאֶפִילוּ יְהוּיָרִיב רֹאשׁ מִשְׁמֶרוֹת עוֹלָה מִן הַגּוּלָּה - לֹא יִדְחָה יְדֻעִיָּה מִמְּקוֹמוֹ, אֲלֵא יְדֻעִיָּה עָקַר וְיִהוּיָרִיב טָפַל לוֹ. עָמְדוּ רֵאשֵׁי מִשְׁמֶרוֹת, וְקָבְעוּ אֵת עֲצָמָן בְּבֵתֵי אֲבוֹת.

ב. כָּל מְשַׁמְר שֵׁישׁ בּוֹ אַרְבָּעָה, חֲמִשָּׁה, שְׁשֵׁה, שְׁבֻעָה, שְׁמוֹנָה, תְּשֻׁעָה. מְשַׁמְר שֵׁישׁ בּוֹ אַרְבָּעָה - שְׁלֹשָׁה מִקְרִיבִין שְׁנֵי יָמִים, וְאֶחָד מִקְרִיב יוֹם אֶחָד. מְשַׁמְר שֵׁישׁ בּוֹ חֲמִשָּׁה - שְׁלֹשָׁה מִקְרִיבִין שְׁנֵי יָמִים, וּשְׁנַיִם מִקְרִיבִין יוֹם אֶחָד. מְשַׁמְר שֵׁישׁ בּוֹ שְׁשֵׁה - חֲמִשָּׁה מִקְרִיבִין חֲמִשָּׁה יָמִים, וְאֶחָד מִקְרִיב

ה. אַנְשֵׁי מִשְׁמֵר וְאֲנָשֵׁי מַעֲמֵד - אַסּוּרִין לִסְפּוֹר וְלִכְבֵּס, בֵּין מִשְׁחָרֵב הַבַּיִת וּבֵין עַד שְׁלֵא חָרַב הַבַּיִת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִשְׁחָרֵב הַבַּיִת מִתְרִין, מִפְּנֵי שְׁאֵבֶל הוּא לָהֶם! יוֹם שְׁנֵי וַחֲמִישֵׁי הוֹחֲדוּ לְתַעֲנִית צַבּוּר, וּבָהֶן בָּתֵּי דִינִים יוֹשְׁבֵין בַּעֲרִירוֹת, וּבָהֶן נִכְנְסִין לְבָתֵּי כְּנָסִיּוֹת וְקוֹרִין, וּבָהֶן מְקַדְּמִין לְמַקְרָא מְגִלָּה.

ו. מַה בֵּין תַּעֲנִית צַבּוּר לְתַעֲנִית יְחִיד? תַּעֲנִית צַבּוּר - אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין מִבְּעוֹד יוֹם, מַה שְׁאִין כֵּן בַּתַּעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צַבּוּר - אַסּוּרִין בַּמְּלָאכָה, בְּרַחֲצֵה וּבִסְיָה, וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל וּבַתְּשֻׁמִּישׁ הַמַּטָּה, מַה שְׁאִין כֵּן בַּתַּעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צַבּוּר - נִכְנְסִין לְבָתֵּי כְּנָסִיּוֹת, מַה שְׁאִין כֵּן בַּתַּעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צַבּוּר - מוֹצִיאִין אֶת הַתְּכָה לְרַחֲוֵבָה שֶׁל עִיר, מַה שְׁאִין כֵּן בַּתַּעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צַבּוּר - מַתְּפַלְלִין עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בְּרִכּוֹת, מַה שְׁאִין כֵּן בַּתַּעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צַבּוּר - כַּהֲנִים נוֹשְׂאִים כַּפֵּיהֶם, אַרְבַּע פַּעַמִּים בַּיּוֹם, מַה שְׁאִין כֵּן בַּתַּעֲנִית יְחִיד. תַּעֲנִית צַבּוּר - אֵין מַפְסִיקִין לְיָמִים טוֹבִים הַכְּתוּבִים בַּמְּגִלָּה, מַה שְׁאִין כֵּן בַּתַּעֲנִית יְחִיד. מַעֲשֵׂה וְגִזְרוֹת תַּעֲנִית בַּחֲנֻכָּה בְּלוֹד, וְיֵרֵד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַחֲמִי, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְסַפֵּר. וְאָמַר לָהֶם: "צֵאוּ וְהִתְעַנּוּ עַל מַה שְׁהִתְעַנִּיתֶם". כָּל זְמַן שֶׁהָיָה רַבֵּן גַּמְלִיאֵל קָם - הָיְתָה הַלְכָה נוֹהֶגֶת כְּדַבְּרֵי, לְאַחַר מִיתַתוֹ שֶׁל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל - בְּקֶשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְכַטֵּל אֶת דְּבָרָיו. עֲמֵד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי עַל רַגְלָיו, וְאָמַר: 'חֲזִי אֲנָא, בְּתֵר רִישָׁא גּוֹפֵא אֲזִיל, כָּל זְמַן שֶׁהָיָה רַבֵּן גַּמְלִיאֵל קָם - הָיְתָה הַלְכָה נוֹהֶגֶת כְּדַבְּרֵי, עַכְשָׁו שְׁמַת, אַתֶּם מְבַקְּשִׁים לְכַטֵּל אֶת דְּבָרָיו? אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: 'אֲנֹה שׁוֹמְעִין לְךָ! נִקְבְּעָה הַלְכָה כְּדַבְּרֵי רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, וְלֹא עֲרַעַר אָדָם עַל דְּבָרָיו.

ז. הַיָּמִים הָאֵלֶּה הַכְּתוּבִין בַּמְּגִלַת תַּעֲנִית, לְפָנֵיהֶם וְלְאַחֲרֵיהֶם אַסּוּרִין. בַּשְּׁבָתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים - הֵם אַסּוּרִין, לְפָנֵיהֶם וְלְאַחֲרֵיהֶם מִתְרִין. וּמַה הִפְרַשׁ בֵּין זֶה לְזֶה? הֲלָלוּ דְבָרֵי

תּוֹרָה, וְדַבְּרֵי תּוֹרָה אֵין צְרִיכִים חֲזוּק. וְהֲלָלוּ דְבָרֵי סוֹפְרִין, וְדַבְּרֵי סוֹפְרִין צְרִיכִין חֲזוּק! אַבָּא יוֹסִי בֶן דּוֹסָאֵי אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי: נִשְׁבַּע שְׂתִיעֲנָה בְּעָרֵב שְׁבַת - הָרִי זֶה שְׁבֻעַת שְׁקָר.

ח. וְתַשְׁעָה בְּאֵב שְׁחָל לְהִיּוֹת בְּעָרֵב שְׁבַת, אוֹכֵל אָדָם כְּבִיצָה וְשׁוֹתָה אָדָם כְּבִיצָה, כְּדִי שְׁלֵא יִכְנַס לָהּ כְּשֶׁהוּא מְעַנֶּה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הָרִי זֶה מִתְעַנֶּה וּמִשְׁלִים. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: אֵי אַתָּה מוֹדֶה בַּתַּשְׁעָה בְּאֵב שְׁחָל לְהִיּוֹת אַחַר הַשְּׁבַת, שְׁאוּכְלִין וְשׁוֹתִין מִבְּעוֹד יוֹם, מַה לִּי נִכְנַס לָהּ מְעַנֶּה, מַה לִּי יוֹצֵא הֵימְנָה מְעַנֶּה? אָמַר לוֹ: לֹא! אִם אֲמַרְתָּ בְּזֵה, שְׁאוּכְלִין וְשׁוֹתִין כָּל הַיּוֹם, תֹּאמַר בְּזֵה, שְׁאִין אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין אֲלֵא מִשְׁחָשְׁכָה?

ט. כִּשְׁם שְׁמַתְרִיעִין עַל הַגְּשָׁמִים בַּשָּׂר שְׁנֵי שְׁבֻעֵ - כֶּף מִתְרִיעִין עֲלֵיהֶם בַּשְּׁבִיעִית מִפְּנֵי פְרֻסַת אַחֲרִים. מִתְרִיעִין עַל הָאֵילָנוֹת בְּפֶרֶס הַפֶּסַח, עַל הַבוֹרוֹת וְעַל הַשִּׁיחִין וְעַל הַמְּעֻרוֹת, אֲפִילוֹ בְּפֶרֶס הַחֵג. וְעַל כֵּלָן, אִם אֵין לָהֶם מַים לְשִׁתּוֹת - מִתְרִיעִין עֲלֵיהֶן מִיָּד, וְאִיזְהוּ מִיָּד שְׁלֵהֶן? יוֹם שְׁנֵי וַחֲמִישֵׁי וְשֵׁנִי. וְעַל כֵּלָן, אֵין מִתְרִיעִין עֲלֵיהֶן אֲלֵא בְּאַפְרִכָּיָא שְׁלֵהֶן.

י. אַסְפָּרָה, בְּזִמְן שֵׁישׁ בַּהּ מִיתָה - מִתְרִיעִין עֲלֵיהָ, בְּזִמְן שְׁאִין בַּהּ מִיתָה - אֵין מִתְרִיעִין עֲלֵיהָ, מִתְרִיעִין עַל הַגּוֹבָאֵי בְּכָל שָׁהוּא, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִעֶזֶר אוֹמֵר: אֵף עַל הַחֲגֹב. חָרַב שְׁאֲמָרוּ, אֵין צְרִיף לומר חָרַב שְׁאִינוֹ שֶׁל שְׁלוֹם, אֲלֵא אֲפִילוֹ חָרַב שֶׁל שְׁלוֹם, שְׁאִין לָךְ חָרַב שֶׁל שְׁלוֹם יוֹתֵר מִפְּרַעַה נְכָה, וְאֵף עַל פִּי כֵן נִכְשַׁל בַּהּ הַמְּלַךְ יֹאשִׁיָּהוּ, שְׁנֵאֲמַר (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב-ל, ל, כ"א): "וַיִּשְׁלַח אֱלֹהֵי מְלָאכִים לְאֹמֵר, מַה לִּי וְלָךְ מְלַךְ יְהוּדָה, לֹא עֲלִיךָ אַתָּה הַיּוֹם כִּי אֵל בֵּית מְלַחֲמַתִּי, וְאֱלֹהִים אָמַר לְכַהֲלֵנִי, חֲדַל לָךְ מְאֻלָּהִים אֲשֶׁר עִמִּי וְאֵל יִשְׁחִיתְךָ, וְלֹא הִסְבֵּי יֹאשִׁיָּהוּ פָּנָיו מִמֶּנּוּ כִּי הִלְחֵם בּוֹ הַתַּחַפְּשׁ וְגו'. וַיְרוּ הַיָּרִים לְמַלְךְ יֹאשִׁיָּהוּ וְגו', הָיוּ מִתְאַבְּלִין עַל

יאשיהו וגו', ויקונן ירמיהו על יאשיהו, היכן פרושו של דבר? (א"כ ה, ט): "רוח אפינו משיח ה' וגו'. ועל כלם, אין מתריעין עליהן אלא באותה הפרפרא בלבד, הנה בסוריא - אין מתריעין עליהן.

יא. עיר שהקיפה עובדי כוכבים או נהר, ואחד ספינה המטרפת בים, ואחד יחיד שגורף מפני עובדי כוכבים, או מפני לסטים ורוח רעה, על כלן - יחיד רשאי לסגף עצמו בתענית - שלא לשבר את כחן. וכן היה רבי יוסי אומר: אין היחיד רשאי לסגף את עצמו בתענית ויצטרף לבריות, ואין הבריות מרחמות עליו. שאלו את רבי אליעזר: עד היכן גשמים יורדין, ויתפללו שלא ירדו? אומר להם: כדי שיעמד אדם בקרן אפל וישכשך רגלו במים. מעשה ואמרו לחסיד אחד: התפלל וירדו גשמים! התפלל וירדו גשמים. אמרו לו: כשם שהתפללת שיירדו גשמים, כך התפלל שילכו להם. אומר להם: צאו וראו, אם עומד אדם בקרן אפל וישכשך רגלו במים. אנו מתפללין שלא ירדו גשמים, אבל בטוחים אנו שאין המקום מביא מבול לעולם, שנאמר (בראשית ט, טו): "ולא יהיה עוד המים למבול" וגו'. (שעיה נה, ט): "כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי" וגו'. רבי מאיר אומר: מבול של מים אין מביא - אבל מבול של אש ושל גפרית יש, כדרך שהביא על הסדומיים שנאמר (בראשית יט, כד): "וה' המטיר על סדום" וגו'. רבי יהודה אומר: מבול של כל בשר - אין מביא, אבל מבול של יחידים יש. כיצד? נפל לים, טבעה ספינתו בים, ומת - הרי הוא מבולו. רבי יוסי אומר: מבול של מים - אין מביא, אבל מבול של דבר לעובדי כוכבים לימות המשיח יש, שנאמר (זכריה יא, י): "ואקח את מקלי את נעם" וגו'. מהו אומר? - ותפר ביום ההוא."

יב. העברות והמיניקות מתענים בתשעה באב, וביום הכפורים ובשלוש תעניות של צבור, ושאר תעניות - לא היו מתענות, ולא

שיענגו את עצמן בתפנוקין, אלא שאוכלות ושותות כדי קיום הולד. מי שהיה מתענה על הצרה ועברה, על החולה ונתרפא - הרי זה מתענה ומשלים. ההולך במקום שאין מתענין למקום שמתענין - הרי זה מתענה עמהם. במקום שמתענין למקום שאין מתענין - הרי זה מתענה ומשלים. שכח ואכל - אל יתראה בפני הצבור, ואל ינהג עדונין בעצמו, שנאמר (בראשית מב, א): "ויאמר יעקב לבניו למה תתראו", אמר להם יעקב לבניו: אל תתראו עצמכם כשאתם שבעי בפני ישמעאל, כדי שלא יתקנאו בכם. איזהו הלל הגדול? (תהלים קלו, ב): "הודו לאלהי האלהים, הודו לאדני האדונים" וגו'.

מסכת תענית פרק שלישי

א. בשלושה פרקים בשנה כהנים נושאים כפיהן, ארבע פעמים ביום: בשחרית, בחצות, במנחה, ובנעילה; דברי רבי מאיר. ורחמנים אומרים: במנחה ובנעילה לא היה שם נשיאת כפים, שנאמר (דברים יח, ה): "לעמד לשרת בשם ה' הוא ובניו", מקיש בניו ללו', מה הוא - מעמד ונשיאות כפים בבקר, אף בניו - מעמד ונשיאות כפים בבקר.

ב. שמונה משמרות תקן משה לכהנה, ושמונה ללוים, משעמד דוד ושמואל הרואה - עשאוים עשרים וארבע משמרות כהונה, ועשרים וארבע משמרות ללוים, שנאמר (דברי הימים א ט, כב): "המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם" - אלו משמרות כהונה ולויה, עמדו נביאים שפירושלים וקבעו שם עשרים וארבעה מעמדות, כנגד עשרים וארבע משמרות כהונה ולויה, שנאמר (במדבר כח, ב): "צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי", אי אפשר לומר 'כל ישראל', אלא מלמד ששלוחו של אדם כמותו.

ג. הגיע זמן המשמר, כהנים ולוים עולים לירושלים, וישראל שבאותו משמר, שאין

יכולים לעלות לירושלים, מתכנסים לעריהן, וקורין במעשה בראשית, ובטלים מן המלאכה כל אותה שבת. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כהנים וְלוֹיִם, וְכָלִי הַשִּׁיר - מַעֲבִיבִין אֶת הַקֶּרֶבֶן. בְּאֶחָד בְּנִיטָן אֵין בּוֹ מִנְחָה וְנִעְלָה, מִשּׁוּם שֵׁישׁ בּוֹ קֶרֶבֶן מוֹסֵף וְקֶרֶבֶן עֲצִים.

ד. פְּרֻשָׁה גְדוּלָה קוֹרִין אוֹתָהּ בְּשָׁנִים, וְקִטְנָה בִּיחִיד, בְּשַׁחְרִית וּבְמוֹסֵף; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כָּל שֵׁישׁ בּוֹ מוֹסֵף - קוֹרִין בּוֹ מוֹסֵף. וְכָל שֵׁאִין בּוֹ מוֹסֵף - אֵין קוֹרִין בּוֹ מוֹסֵף. בְּשַׁחְרִית וּבְמוֹסֵף נִכְנָסִין לְבֵית הַנְּכֻסֹת, וְקוֹרִין כְּדֶרֶךְ שְׁקוֹרִין כָּל הַשָּׁנָה, וּבְמִנְחָה - יַחֲדִיד קוֹרָא אוֹתָהּ עַל פֶּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְכִי יַחֲדִיד יָכוֹל לְקִרּוֹת דְּבָרֵי תוֹרָה עַל פֶּה בְּצַבּוּר? אֶלָּא כָּלֵן נִכְנָסִין וְקוֹרִין אוֹתָהּ עַל פֶּה כְּקוֹרִין אֶת שְׁמֵעַ.

ה. מֵה רָאוּ זְמַן עֲצִי כַּהֲנִים וְהָעַם לְמִנּוֹת? אָמְרוּ: כִּשְׁעֵלוֹ בְּנֵי הַגּוֹלָה, לֹא מֵצְאוּ עֲצִים בְּלִשְׁכָּה, עֲמָדוֹ אֵלוֹ וְהִתְנַדְּבוּ עֲצִים מִשָּׁל עֲצָמָן וּמִסָּרוֹ לְצַבּוּר, וְכֵן הִתְנוּ עֲמָהֶן הַנְּבִיאִים, שֶׁאִפְלוּ לְשִׁכָּה מְלֵאָה עֲצִים, וְאִפְלוּ עֲצִים מִשָּׁל צַבּוּר, וְעֲמָדוֹ אֵלוֹ וְהִתְנַדְּבוּ עֲצִים מִשָּׁל עֲצָמָן - לֹא יֵהָא קֶרֶבֶן מִתְקָרֵב אֶלָּא מִשָּׁלְהֶם תַּחֲלָה! שְׁנֵאמַר (נחמיה י, לה): "וְהַגּוֹרְלוֹת הַפְּלָנוּ עַל קֶרֶבֶן עֲצִים הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהָעַם, לְהֵבִיא לְבֵית אֱלֹהֵינוּ לְבֵית אֲבוֹתֵינוּ לְעֵתִים מְזֻמָּנִים שָׁנָה בְּשָׁנָה, לְבַעַר עַל מִזְבַּח ה' אֱלֹהֵינוּ כְּכַתוּב בַּתּוֹרָה", וְאוֹמַר (עזרא ז, ט): "כִּי עֲזָרָא הַכִּין לְכַבּוֹ" וְגו'.

ו. אוֹתָן יָמִים אֶסוּרִים בְּהִסָּפֵד וְתַעֲנִית, בֵּין עַד שֶׁלֹּא חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בֵּין מִשְׁחָרַב הַבַּיִת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: מִשְׁחָרַב הַבַּיִת - מִתְרִין, מִפְּנֵי שֶׁאֵבֵל הוּא לָהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צְדוּק: אֲנִי הֵייתִי מִבְּנֵי בְּנֵי שֵׁל סְנָאָב בֶּן בְּנָמִין, וְחָל תִּשְׁעָה בְּאָב לְהֵיּוֹת בְּשַׁבָּת, וְדַחֲיִנְוָהוּ לְאַחַר הַשַּׁבָּת, וְהֵייוּ מִתַּעֲנִין וְלֹא מִשְׁלֵימִים, מִפְּנֵי שְׁיוּם-טוֹב שֶׁלָּנוּ הוּא.

ז. מֵה הָיָה בְּנֵי גוֹנְבֵי עָלִי וּבְנֵי קוֹצְעֵי קִצְעִיעוֹת? אָמְרוּ: פַּעַם אַחַת גָּזְרוּ גְזָרָה עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יֵבִיאוּ עֲצִים לְמַעֲרָכָה, וְשֶׁלֹּא יֵבִיאוּ בְּכוֹרִים לִירוּשָׁלַיִם, וְהוֹשִׁיבוּ פְרוּזְדָאוֹת עַל הַדְּרָכִים, כְּדֶרֶךְ שֶׁהוֹשִׁיב יִרְבְּעָם בֶּן נֶבֶט - שֶׁלֹּא יַעֲלוּ יִשְׂרָאֵל לְרֹגֶל. מֵה עָשׂוּ כְּשֶׁרִין שְׁבָאוֹתוֹ הַדּוֹר וַיֵּרְאִי הַחֲטָא? הֵבִיאוּ סְלֵי בְּכוֹרִים וְחַפּוּם בְּקִצְעִיעוֹת, וְנִטְלוּם, וְעָלוּ עַל כַּתְפֵיהֶם, וְכִין שֶׁהִגִּיעוּ אֶצֶל פְּרוּזְדָאוֹת. אָמְרוּ לָהֶם: לְהִיכֵן אַתֶּם הוֹלְכִים? אוֹמְרִים לָהֶם: לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי עֲגוּלֵי דְבָלָה בְּמִכְתֶּשֶׁת שֶׁלְּפָנֵינוּ, וּבְעָלֵי שְׁעַל כַּתְּפָנוּ, כִּין שֶׁעָבְרוּ מֵהֶם - עֲטָרוּם כְּסָלִים וְהֵבִיאוּם לִירוּשָׁלַיִם.

ח. מֵה הֵן בְּנֵי סַלְמַאי הַנְּטוּפְתִי? אָמְרוּ, פַּעַם אַחַת גָּזְרוּ גְזָרָה עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יֵבִיאוּ עֲצִים לְמַעֲרָכָה, וְהוֹשִׁיבוּ פְרוּזְדָאוֹת עַל הַדְּרָכִים, כְּדֶרֶךְ שֶׁהוֹשִׁיב יִרְבְּעָם בֶּן נֶבֶט - שֶׁלֹּא יַעֲלוּ יִשְׂרָאֵל לְרֹגֶל. מֵה עָשׂוּ יֵרְאִי חֲטָא שְׁבָאוֹתוֹ הַדּוֹר? הֵבִיאוּ גְזָרִיהֶן וְעָשׂוּ סוּלָמוֹת וְהִנִּיחוּ עַל כַּתְפֵיהֶן וְהִלְכוּ לָהֶן. כִּין שֶׁהִגִּיעוּ אֶצֶלֶן, אָמְרוּ לָהֶן: לְהִיכֵן אַתֶּם הוֹלְכִין? אָמְרוּ לָהֶן: לְהֵבִיא גּוֹזְלוֹת מִשׁוּבָךְ שֶׁלְּפָנֵינוּ וּבְסַלְמוֹת שֶׁעַל כַּתְּפָנוּ, כִּין שֶׁעָבְרוּ מֵהֶם - פְּרָקוּן וְהֵבִיאוּם וְהִעֲלוּם לִירוּשָׁלַיִם. וְלִפִּי שְׁמִסְרוֹ עֲצָמָן עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַמִּצְוֹת, לְפִיכֶךְ נִמְצָא לָהֶם שֵׁם טוֹב וְזָכַר טוֹב בְּעוֹלָם, וְעָלִיהֶם נֶאֱמַר (משלי י, ט): "זָכַר צְדִיק לְבָרְכָהּ", וְעַל יִרְבְּעָם בֶּן נֶבֶט וְחֲבָרְיוֹ נֶאֱמַר (שם): "וְשֵׁם רָשָׁעִים יִרְקָב".

ט. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: מִגְּלָגְלִין זְכוֹת לְיוֹם זְכָאִי, וְחוּבָה לְיוֹם חֵיב. אָמְרוּ: כִּשְׁחָרַב הַבַּיִת בְּרֵאשׁוֹנָה, אוֹתוֹ הַיּוֹם עָרַב תִּשְׁעָה בְּאָב הָיָה, וּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הָיָה, וּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית הָיָה, וּמִשְׁמַרְתוֹ שֶׁל יְהוֹרִיב הָיָה. הָיוּ אוֹמְרִים שִׁירָה וְעוֹמְדִים עַל דּוֹכָנָם. וַמֵּה שִׁירָה הָיוּ אוֹמְרִים? (תהלים צד, כג): "וַיֵּשֶׁב עָלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבִרְעָתָם יִצְמִיתָם", וְלֹא הִסְפִּיקוּ לומר: "יִצְמִיתָם ה' אֱלֹהֵינוּ", עַד שֶׁבָּאוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּכְבָשׁוּם, לְמַחֵר כְּשִׁיבְנָה הַבַּיִת, מֵה הוּא אוֹמַר? (תהלים קו,

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלָם

(מח): "בַּרְוֹךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם", "וּבַרְוֹךְ ה' אֱלֹקִים אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבַדּוֹ וּבַרְוֹךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ" וְגו' (תהלים עב, יח-ט).

י. בַּתְּשֻׁעָה בָּאָב חֶרֶב הַבֵּית בְּרֵאשׁוֹנָה, דְּכַתִּיב (מְלָכִים-ב כה, ח): "וּבַחֲדָשׁ הַחֲמִישִׁי בְּשַׁבְעָה לַחֲדָשׁ הִיא שְׁנַת תְּשַׁע עֶשְׂרֵה לְמֶלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בְּאֵי נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים עָמַד לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּבֶל בִּירוּשָׁלַיִם וְגו'. אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר 'בְּשַׁבְעָה', שֶׁהָרִי כָּבַר נֶאֱמַר 'בְּעֶשְׂוֹר', וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר 'בְּעֶשְׂוֹר' שֶׁהָרִי כָּבַר נֶאֱמַר 'בְּשַׁבְעָה'. הֲאֵל כִּי־צַד? בְּשַׁבְעָה נִכְנָסוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לְהִיכַל, וְנָטְלוּ אֶת הַעַמּוּדִים וְאֶת הַיָּם וְאֶת הַמַּכּוֹנוֹת, וְאָכְלוּ, וְקִלְקְלוּ בּוֹ: שְׁבִיעִי, שְׁמִינִי, וְתִשְׁעִי סְמוּךְ לַחֲשֻׁכָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דְּמִיָּה ו, ד): "אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צִלְלֵי עָרֵב"; לַעֲתוֹתֵי עָרֵב הִצִּיתוּ בּוֹ אֶת הָאוֹר, וְנִשְׂרַף עִם שְׁקִיעַת הַחֲמָה בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ.

יא. כָּל שֶׁהוּא מְשׁוּם תְּשֻׁעָה בָּאָב - אָסוּר לְאָכַל בֶּשֶׂר וּלְשַׁתּוֹת יַיִן, וְאָסוּר לְאָכַל שְׁנֵי תַבְשִׁילִים, וְאָסוּר לְרַחֵץ. כָּל שְׂאִינוּ מְשׁוּם תְּשֻׁעָה בָּאָב - מִתֵּר לְשַׁתּוֹת יַיִן וּלְאָכַל בֶּשֶׂר, וְאָסוּר לְרַחֵץ וּלְסוּךְ. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשֵּׁם אָבִיו: כָּל שְׁעָה שֶׁמִּתֵּר לְאָכַל בֶּשֶׂר - מִתֵּר לְרַחֵץ פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו, וְאִין שְׂאֵלַת שְׁלוֹם לַחֲבָרִים בַּתְּשֻׁעָה בָּאָב. וְלַהֲדִיּוֹט - בְּשֶׁפָּה רַפָּה. מִתְקַנֵּין בַּתְּשֻׁעָה בָּאָב לְמוֹצָאֵי תְשֻׁעָה בָּאָב. עֵבֶר תְּשֻׁעָה בָּאָב - מִתֵּר בְּכָלֵם.

יב. תְּשֻׁעָה בָּאָב שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת, וְכֵן עָרֵב תְּשֻׁעָה בָּאָב שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת - אוֹכַל אָדָם כָּל צָרְכּוֹ וְשׁוֹתָהּ כָּל צָרְכּוֹ, וּמַעֲלָה עַל שְׁלַחְנּוּ כְּסַעֲדַת שְׁלָמָה בְּשַׁעֲתוֹ, וְאִין מוֹנַע מִעֲצָמוֹ כְּלוּם. וְאָסוּר לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס מְרֹאשׁ הַחֲדָשׁ וְעַד הַתְּעַנִּית; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הַחֲדָשׁ כָּלוּ אָסוּר. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִינוּ אָסוּר אֲלֵא אוֹתוֹ שַׁבַּת בְּלִבָּד.

יג. אוֹתָן יָמִים עֲתִידִין לְהִיּוֹת יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (זְכַרְיָה ח, יט): "כִּה אָמַר ה' צְבָאוֹת צוּם הָרִבִּיעִי" וְגו'. וְכָל הַמִּתְאַבְּלִים עֲלֶיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה - שְׂמַחִים הֵם עִמָּה לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָּה סו, י): "שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם וְגִילוּ בָּהּ כָּל אַהֲבֵיהָ" וְגו'.

				Daylight Savings Time	
9 Mar	ראשון Sunday	ט 9	בבלי: סנהדרין פב ירושלמי: חגיגה יז תוספתא: יום טוב (ביצה) ג ב"ר: מלכים א יא-ב רמב"ם: כלים ב	נץ החמה..... 7:17 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:11 סו"ז תפלה - גר"א... 11:09 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:09	עלות השחר..... 6:04 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:35 סו"ז תפלה - מג"א... 10:45 שקיעה..... 6:56
10 Mar	שני Monday	י 10	בבלי: סנהדרין פג ירושלמי: חגיגה יח תוספתא: יום טוב (ביצה) ד ב"ר: מלכים א טו-ד רמב"ם: כלים ג	נץ החמה..... 7:16 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:10 סו"ז תפלה - גר"א... 11:09 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:10	עלות השחר..... 6:03 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:34 סו"ז תפלה - מג"א... 10:45 שקיעה..... 6:57
11 Mar	שלישי Tuesday	יא 11	בבלי: סנהדרין פד ירושלמי: חגיגה יט תוספתא: ראש השנה א ב"ר: מלכים א טו-טז רמב"ם: כלים ד	נץ החמה..... 7:14 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:09 סו"ז תפלה - גר"א... 11:08 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:11	עלות השחר..... 6:01 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:33 סו"ז תפלה - מג"א... 10:44 שקיעה..... 6:58
12 Mar	רביעי Wednesday	יב 12	בבלי: סנהדרין פה ירושלמי: חגיגה כ תוספתא: ראש השנה ב ב"ר: מלכים א יז-ח רמב"ם: כלים ה	נץ החמה..... 7:12 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:08 סו"ז תפלה - גר"א... 11:07 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:12	עלות השחר..... 5:59 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:32 סו"ז תפלה - מג"א... 10:43 שקיעה..... 6:59
13 Mar	המישי Thursday	יג 13	בבלי: סנהדרין פו ירושלמי: חגיגה כא תוספתא: תענית א ב"ר: מלכים א יט-כ רמב"ם: כלים ו	Fast of Esther נץ החמה..... 7:11 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:07 סו"ז תפלה - גר"א... 11:07 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:13	תענית אסתר עלות השחר..... 5:58 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:31 סו"ז תפלה - מג"א... 10:43 שקיעה..... 7:00
14 Mar	ששי Friday	יד 14	בבלי: סנהדרין פז ירושלמי: חגיגה כב תוספתא: תענית ב ב"ר: מלכים א כא-כב רמב"ם: כלים ז	Purim נץ החמה..... 7:09 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:06 סו"ז תפלה - גר"א... 11:06 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:14	פורים עלות השחר..... 5:56 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:30 סו"ז תפלה - מג"א... 10:42 שקיעה..... 7:01
15 Mar	שב"ק Shabbos	טו 15	בבלי: סנהדרין פח ירושלמי: מועד קטן א תוספתא: תענית ג ב"ר: מלכים ב א-ב רמב"ם: כלים ח	Shushan Purim נץ החמה..... 7:08 סו"ז קר"ש - גר"א... 10:06 סו"ז תפלה - גר"א... 11:05 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:15	כי תשא, שושן פורים עלות השחר..... 5:55 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:30 סו"ז תפלה - מג"א... 10:41 שקיעה..... 7:02

וְעַן מַעַן גְּעַבְט צְדָקָה מֵיט אַ גַּאנְצֵע הארץ, וְעַרְט מַעַן פֶּרִיילִךְ.
(ספר המדות אות שמחה סימן ד')